Van Denkers en Doeners

Tachtig jaar Bussums Schaakgenootschap

1911-1991

Colofon

Van Denkers en Doeners
Tachtig jaar Bussums Schaakgenootschap (1911-1991)

onder redactie van

Nico Zijtsel
Jan Keverling Buisman
Marten Klouwen
Tom de Ruiter
Ton Sibbing
Chris Kooijman

Foto's van
Gaston Richter
Koos Mur
Chris Kooijman
en anderen

Tekstinvoer
Chris Kooijman
Raymond van Hamersveld
Gert Pijl

Lay-out
Chris Kooijman

Druk
Arisa Printservice - Bussum

Oplage
350 exemplaren

Eindredactie
Nico Zijtsel

(c) 1991 Uitgave van Baldwin-BSG

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, disk, cassette of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 90-9004263-6

Inhoud

Colofon		2
Inhoud		3
Voorwoorden van:		
de Burgemeester van Bussum	Drs.W.J.M.Holthuizen	5
de Voorzitter van de Stichts-Gooise Schaakbond	H.H.Hamers	6
de Voorzitter van BSG	Drs.R.M.L.Disselhoff	7
Verantwoording commissie gedenkboek	N.Zijtsel	8
De eerste Bussumse schaker	Drs.A.C.M.Sibbing	9
De oprichting	Drs.A.C.M.Sibbing	12
C.L.C.Dekker	Dr.M.H.Klouwen	16
De promotie in 1930	Drs.A.C.M.Sibbing	19
De bloeiperiode	Drs.A.C.M.Sibbing	22
Het Spielmann-toernooi in 1930	T.de Ruiter	26
G.R.D.van Doesburgh	Drs.A.C.M.Sibbing	28
Kontakt - BSG op papier	Drs.C.J.Kooijman	32
De oorlogsperiode 1939-1945	N.Zijtsel	38
Herinneringen na 1954	Dr.M.H.Klouwen	40
Partij-selectie deel I	T.de Ruiter	50
Dr.M.H.Klouwen	P.H.Haverkamp	55
Jeugdschaak	J.M.Derksen & Drs.A.C.M.Sibbing	57
Het grijze circuit	H.D.Swart	62
Toernooischaak	Drs.A.C.M.Sibbing	64
Van amateurclub tot semi-professionele club	Dr.J.A.Keverling Buisman	68
Partijselectie deel II	T.de Ruiter	71
Tabellen :	N.Zijtsel	
A. Bestuur en bestuursleden		77
B. Leden en ereleden		80
C. Clublokalen		82
D. Geldmiddelen		84
E. Club- en snelschaakkampioenen		86
F. Prestatieprijswinnaars		87
G. Onderbondskampioenen		88
H. Jeugdkampioenen		89
I. Teams in de externe competitie		90
J. Spelers Hoofd en eerste klasse		93
K. Simultaanwedstrijden		94
Oplossingen studies Vogelpoot		95

Opgenomen schaakpartijen :

D.J.Vogelpoot	- N.N.	10
G.R.D.van Doesburgh	- M.Euwe	25
G.R.D.van Doesburgh	- C.L.C.Dekker	26
C.L.C.Dekker	- D.van Foreest	26
G.R.D.van Doesburgh	- D.van Foreest	26
R.Spielmann	- C.L.C.Dekker	27
G.R.D.van Doesburgh	- W.A.T.Schelfhout	31
E.Spanjaard	- W.O.C.thoe Schwartzenberg	50
J.G.van Eybergen	- A.M.J.van de Berg	51
D.F.de Lange	- C.G.Langeweg	51
R.Timmer	- D.van der Lijn	51
M.H.Klouwen	- J.van Gemeren	52
H.G.Ligterink	- T.de Ruiter	52
T.Slisser	- J.Boey	53
H.Bouwmeester	- C.van der Heijden	53
P.H.Haverkamp	- K.Greben	54
A.C.van der Heijden	- T.Miles	67
J.H.O.van den Bosch	- R.M.L.Disselhoff	71
Bruning	- A.C.M.Sibbing	71
A.C.van der Heijden	- H.Bouwmeester	72
H.van der Poel	- L.van Wely	73
N.van der Lijn	- C.Koopmans	73
M.Peek	- H.G.Ligterink	74
E.Hoeksema	- L.Riemersma	76

Denkers...

Ik beschouw het als een voorrecht, de eerste woorden in dit gedenkboek te mogen schrijven.
80 jaar Bussumse schaaktraditie, gevierd met het jubileum van het Bussums Schaakgenootschap -sinds kort getooid met de fraaie naam Baldwin-BSG- is een prima onderwerp om zo'n gedenkboek het licht te laten zien. Schakers zijn in principe rustige lieden, die niet al te nadrukkelijk aan de weg timmeren. Dat mag als een deugd worden beschouwd met vele voordelen, maar het heeft op z'n minst ook één nadeel. In de huidige tijd van tamelijk agressieve 'advertising' wordt de concurrentieslag met andere sporten bij het interesseren van met name de jeugd dan al snel verloren. En dat zou jammer zijn.

In de schaaksport zijn twee aspecten van bijzonder groot belang te onderkennen. Voorop staat, dat het een denksport is, die meewerkt de menselijke geest te ontwikkelen en soepel te houden. In een tijd, waarin we de neiging hebben allerhande apparatuur het (denk)werk voor ons te laten verrichten en kinderen niet meer kunnen rekenen als de batterijtjes van de zakcalculator leeg zijn, wordt dat een bittere noodzaak.
Daarnaast verschaft de schaaksport de mens het vermogen, inzicht te krijgen in het oplossen van problemen, het bereiken van een doel langs meerdere wegen en het op juiste wijze omgaan met een tegenstander. Dat werkt buitengewoon positief in op de ontwikkeling van de menselijke vaardigheden en contacten met anderen.

80 jaar schaaksport binnen BSG geeft aan, dat u die boodschap met succes uitdraagt. Het gedenkboek is daarvan een fraaie getuige.

Graag wens ik Baldwin-BSG en de schaaksport in Bussum in het algemeen een goede toekomst. Op naar het eeuwfeest!

De burgemeester van Bussum,

Drs. W.J.M. Holthuizen.

...en Doeners

Op 2 oktober 1911 werd het Bussums Schaakgenootschap opgericht. De vereniging is één van de oudste verenigingen binnen de Stichts-Gooische Schaakbond (SGS) en is, sinds lange tijd, de grootste vereniging binnen de SGS (159 leden op 1 december 1990).
Om een zo grote vereniging te leiden, groot te houden en eventueel te laten groeien dient veel organisatorisch werk te worden verricht. Verder moet men voortdurend inspelen op nieuwe ontwikkelingen en met vernieuwingen komen.
BSG was één van de eerste verenigingen in het land die, samen met de bridgers, de beschikking kreeg over een eigen denksportcentrum. Dit biedt vele voordelen, al was het alleen al dat men niet elk jaar hoeft te vrezen dat de huur van het speellokaal wordt opgezegd.
Het Pinkstertoernooi dat jaarlijks door Baldwin-BSG wordt georganiseerd is uitgegroeid tot één van de bekendste weekendtoernooien in ons land.
De vereniging handhaaft zich al vele jaren in de hoogste regionen van de landelijke schaakcompetitie. Ten einde sterke spelers te behouden en aan te trekken is sponsoring haast een bestaansvoorwaarde. Ook in het aantrekken van een sponsor is men vorig jaar geslaagd.
Op het gebied van het jeugdschaak is de vereniging eveneens actief. Een continue aanwas van, binnen de vereniging opgeleide, jeugdspelers is een belangrijke pijler voor een schaakclub.

Jubilea zijn momenten, waarop men terugkijkt op dat wat bereikt is en vooruitkijkt op dat wat men nog wil bereiken. Dit gedenkboek is bij uitstek geschikt om nog eens terug te kijken op de gebeurtenissen die zich binnen BSG hebben voorgedaan. Ongetwijfeld heeft de vereniging voldoende veerkracht om ook de jaren '90 en wat daarna komt met slagvaardigheid tegemoet te treden.

Ik feliciteer alle leden van Baldwin-BSG van harte met het 80-jarig bestaan van hun vereniging en wens hen nog vele goede jaren met hun club toe.

H.H. Hamers,
Voorzitter SGS

Tachtig jaar BSG

Het is mij een groot genoegen een voorwoord te mogen schrijven in dit boek ter gelegenheid van het 80-jarig bestaan van het Bussums Schaakgenootschap.
Een speciaal hiervoor ingestelde redactie-commissie, bestaande uit de heren Klouwen, De Ruiter, Kooijman, A.C.M.Sibbing, Keverling Buisman en onder voorzitterschap van de heer Zijtsel, heeft veel werk verricht om alle wetenswaardigheden gedurende deze 80-jarige periode te inventariseren en te verwerken. Een woord van dank aan deze commissie is hier zeker op zijn plaats. Ook wil ik graag diegenen bedanken, die door een grotere of kleinere inhoudelijke participatie mede tot dit jubileumboek hebben bijgedragen.

In de achter ons liggende periode heeft BSG laten zien niet alleen over veel denkers te beschikken, maar ook over doeners. Op schaaktechnisch gebied is BSG al sinds 1930 vooraan te vinden in de vaderlandse clubcompetitie. Daarnaast zijn er tal van activiteiten ontplooid, die de club bloeiend hebben gehouden. Te denken valt aan het Spielmanntoernooi in 1934, waarbij goed werd ingespeeld op een kort verblijf van deze grootmeester in Nederland. In 1939 werd begonnen met het Voorjaars/Pinkstertoernooi, dat ook in de huidige tijd veel schakers, uit het hele land, naar Bussum doet komen. Hoogtepunten waren ook de simultaans van onder meer Aljechin, Spielmann, Lilienthal, Keres, Fine, Em.Lasker, Reti, Kmoch, Tartakower, Euwe en Timman. Recentelijk is BSG gestart met schaken per telefoonlijn, door middel van Videotex. Daarnaast kende BSG ook een aantal pijnpunten, maar steeds zegevierde het enthousiasme, de creativiteit en het doorzettingsvermogen van 'de Club van Dekker'.

Gedurende de afgelopen 80 jaar zijn vele markante persoonlijkheden lid geweest van onze club. Het gaat te ver hier een uitvoerige lijst te vermelden, maar in het jubileumboek zult U een groot aantal hiervan terug kunnen vinden.
Binnen een (schaak)vereniging spelen naast schaaktechnische aspecten ook zaken als sfeer, gezelligheid en betrokkenheid der leden een belangrijke rol. BSG mag zich gelukkig prijzen, dat door de jaren heen veel leden zich ook in dit verband nuttig hebben gemaakt en we terecht van 'onze' club kunnen spreken. Het BSG heeft een eigen cultuur en deze dient behouden te blijven.

Als we naar de schaaktechnische prestaties van BSG kijken, moeten we constateren, dat voor het verkrijgen van een goede positie in de landelijke hoofdklasse toch echt versterking nodig was. BSG trof het, dat de Baldwin Adviesgroep bereid was om onze club financieel te steunen.
Als Baldwin-BSG kunnen wij de toekomst met nog meer vertrouwen tegemoet zien.
Ik wens U allen veel leesplezier.

Rob Disselhoff,
Voorzitter BSG

Verantwoording

Het bestuur van BSG benoemde in 1990 een commissie met als taak een gedenkboek samen te stellen ter gelegenheid van het 80-jarig bestaan der vereniging in 1991.
Deze commissie bestond uit:
N.Zijtsel (voorzitter), J.A.Keverling Buisman (secretaris), M.H.Klouwen, T.de Ruiter, A.C.M.Sibbing en C.J.Kooijman.
Historische gegevens waren voor de commissieleden slechts ten dele beschikbaar. In 1981 is bij een overhaaste noodgedwongen verhuizing vanuit ons clublokaal een belangrijk deel van ons archief verloren gegaan. Daarom konden veel notulen en jaarverslagen niet geraadpleegd worden. Ons clubblad was een belangrijke inlichtingenbron. Dit blad is echter pas in 1935 voor het eerst uitgekomen, terwijl er in 1942/45 geen blad verscheen.
Uit het Tijdschrift van de Nederlandse Schaakbond konden nuttige gegevens verkregen worden, evenals uit het regionale blad De Gooi- en Eemlander en het 19de eeuwse tijdschrift Sissa.
Niet alles, wat voor de volledigheid noodzakelijk zou zijn, kon dus vermeld worden. Verschillende gegevens, die wel opgenomen zijn, zijn zo goed mogelijk getaxeerd. Indien U eventuele fouten mocht constateren, dan houden de commissieleden zich aanbevolen voor melding hiervan. Ook aanvullingen zijn welkom. In de toekomst kan hiermede dan rekening gehouden worden.
Hartelijk bedankt de commissie de personen of instellingen, die ons behulpzaam zijn geweest door het verstrekken van gegevens en foto's of het schrijven van enige bijdragen.

Namens de commissie,
N.Zijtsel

De eerste Bussumse schaker

door Ton Sibbing

In 1817 werd Bussum een zelfstandige gemeente. Het overwegend katholieke dorp telde in die dagen een kleine 400 zielen. Het waren arme lieden, die hard moesten werken voor een karig bestaan. De meesten waren boeren. Op de onvruchtbare zandgrond werd akkerbouw bedreven, op de heide werden schapen gehouden en op de meentgronden graasden koeien.
Anderen hielden zich bezig met het afgraven van zand en langs de vaart waren er blekerijen, veelal door vrouwen bestuurd. Industrie was er nauwelijks binnen Bussum. Er was een bedrijf, waar men dweilen maakte en één, waar lampekatoen geproduceerd werd. Tenslotte was er nog een scheepsbeschuitbakkerij, die werk bood aan 2 vaste knechten en enkele losse arbeiders.
In de eerste helft van de vorige eeuw veranderde er weinig in Bussum. Het dorp groeide langzamer dan was gedacht. Pas in 1855, bijna 40 jaar na de afscheiding van Naarden, kon Bussum bogen op 1000 inwoners. Het is nauwelijks voor te stellen, dat binnen deze kleine, arme gemeenschap er iemand was, die zich met schaken bezig hield. Toch was het zo.
Het bewijs vinden we in het eerste Nederlandstalige schaaktijdschrift: Sissa. Dit maandblad werd in januari 1847 opgericht. Reeds in de zomer van dat jaar vinden we onder de inzenders van de zogeheten "problema's" ene "D.J.V te Bussum, nabij Naarden". De identiteit van "D.J.V." wordt snel onthuld. Reeds in de tweede jaargang van het blad worden drie problema's geplaatst van D.J.Vogelpoot te Bussum.
Het boek "Geschiedenis van een Honderdjarige" van Fabius en andere historische bronnen over Bussum geven meer informatie over deze eerste Bussumse schaker. Dirk Jacob Vogelpoot, geboren te Amsterdam in 1805, was medefirmant van de eerder genoemde scheepsbeschuitbakkerij. Een kleine industrieel dus. Vogelpoot was een vooraanstaand lid van de slechts 40 zielen tellende Hervormde gemeente, die anno 1828 probeerde een eigen kerkgebouw te krijgen in Bussum. Vijftien jaar later, in 1843, werd Vogelpoot gekozen in de Bussumse gemeenteraad. Deze functie bekleedde hij nog, toen in 1847 zijn naam opdook in Sissa.
Nauwkeurige bestudering van de eerste jaargangen van dat blad leert ons, dat Vogelpoot een sterk schaker moet zijn geweest. Vier jaar lang stuurde Vogelpoot maandelijks zijn oplossingen van de problemen in. Ze waren bijna altijd foutloos. Een keer trad Vogelpoot zelfs corrigerend op. Er werd mat in 6 zetten gevraagd. Vogelpoot toonde aan, dat mat in 5 zetten mogelijk was. Vanaf 1848 publiceerde Sissa ook studies, gecomponeerd door Vogelpoot. Het eerste jaar slechts 3, maar in jaargang 1850 staan er al 10 problemen van de Bussummer in het blad, plus nog opgaven voor de beginnende speler. Hij was daarmee één van de meest produktieve probleemcomponisten van het blad. De studies van Vogelpoot waren gevarieerd van aard. Hij publiceerde problemen met veel materiaal, maar ook eindspelstudies, een zelfmat en een studie, waarin de stukken de letter D vormen. In het najaar van 1851 stopte Vogelpoot met het inzenden van oplossingen. In 1852 verscheen nog één studie van Vogelpoot. Daarna komt de naam

Vogelpoot niet meer in het blad voor.
Waarschijnlijk had Vogelpoot het gewoon te druk om nog veel tijd aan het schaken te besteden. Hij had zijn werk als firmant van de scheepsbeschuitbakkerij, maar werd in 1851 ook benoemd tot burgemeester van Bussum. Daarnaast nam het gezichtsvermogen van de toen 73 jaar oude gemeentesecretaris Wachtels af, hetgeen betekende, dat Vogelpoot vaak voor hem de pen moest voeren.
Vogelpoot zou het ambt van burgemeester tien jaar vervullen. Niet zonder problemen, want rond de opvolging van de gemeentesecretaris Wachtels in 1855 ontstonden er moeilijkheden tussen Vogelpoot en de gemeenteraad. Desondanks bleef Vogelpoot tot 1861 burgemeester van Bussum. Daarna liep het slecht met hem af. Fabius meldt: "Financieel niet sterk meer, leefde hij tamelijk vereenzaamd in een kamer ten huize van den veldwachter Smeink."
Als hommage aan deze eerste Bussumse schaker publiceren we 2 studies van zijn hand en de enige partij, die van hem bekend is. [In de oorspronkelijke notatie]

Binnenlandsche Schaak-Partijen tusschen de Hr. D.J.V te B. en N.N. te A.

onlangs per briefwisseling gespeeld.
(RAADSHEER SPEL)

	D.J.V. te B.	N.N. te A.
1e zet	E2 op E4	E7 op E5
2e ,,	F1 ,, C4	H7 ,, H6 (1)
3e ,,	G1 ,, F3	D8 ,, F6
4e ,,	C2 ,, C3	D7 ,, D6
5e ,,	D2 ,, D3 (2)	C7 ,, C6
6e ,,	H2 ,, H3	F8 ,, E7 (3)
7e ,,	F3 ,, H2	F6 ,, G6
8e ,,	D1 ,, F3	G8 ,, F6
9e ,,	0 - 0	B7 ,, B6 (4)
10e ,,	A2 ,, A4	B8 ,, D7
11e ,,	C1 ,, E3	C8 ,, B7
12e ,,	B1 ,, D2	A7 ,, A6
13e ,,	C4 ,, A2	D6 ,, D5
14e ,,	F1 ,, D1	0 - 0
15e ,,	H2 ,, F1	D7 ,, C5
16e ,,	A2 ,, B1	F6 ,, E8 (5)
17e ,,	D3 ,, D4	E5 nt.D4
18e ,,	E4 nt.D5	G6 op F6
19e ,,	F3 nt.F6	E8 nt.F6
20e ,,	C3 nt.D4	C5 op D7
21e ,,	D5 nt.C6	B7 nt.C6
22e ,,	F1 op G3	F6 op D5
23e ,,	D1 ,, C1	A8 ,, C8
24e ,,	G3 ,, F5	D7 ,, F6
25e ,,	F5 nt.E7	D5 nt.E7
26e ,,	B1 op D3	A6 op A5
27e ,,	D2 ,, C4	F6 ,, D5
28e zet	C4 op D6	C8 op D8
29e ,,	D6 ,, F5	F8 ,, E8
30e ,,	F5 nt.E7	D5 nt.E7
31e ,,	B2 op B3	D8 op D6
32e ,,	C1 ,, E1	G7 ,, G5 (6)
33e ,,	A1 ,, A2	C6 ,, D5
34e ,,	D3 ,, C4	E7 ,, C6
35e ,,	G1 ,, F1	D5 nt.C4
36e ,,	B3 nt.C4	C6 nt.D4
37e ,,	A2 op D2	D4 op F5
38e ,,	D2 nt.D6	F5 nt.D6
39e ,,	E3 nt.B6	E8 nt.E1
40e ,,	F1 nt.E1	D6 nt.C4
41e ,,	B6 op D4	F7 op F5
42e ,,	E1 ,, E2	G8 ,, F7
43e ,,	E2 ,, D3	C4 ,, D6
44e ,,	D4 ,, B6	D6 ,, E4
45e ,,	F2 ,, F3	E4 ,, D6
46e ,,	D3 ,, D4	D6 ,, B7
47e ,,	D4 ,, D5	F7 ,, E7
48e ,,	D5 ,, C6	B7 ,, D6
49e ,,	B6 ,, C5	

(1) Geeft aanleiding tot onzeker spel. De voorkeur verdient G8 op F6 of de zet door Philidor aanbevolen : C7 op C6
(2) Door D2 op D4 had men de kracht in 't centrum behouden.
(3) G8 op E7 en dan D6 op D5 zou meer nut aangebragt hebben.
(4) Wanneer men aan aan dezen vleugel spelen wilde, had men beter gespeeld, door B8 op D7 later op B6 te brengen.
(5) Wij begrijpen niet, waarom men het gunstige ogenblik om te nemen, liet voorbijgaan.
(6) Na deze zet is de partij van het bord verder afgespeelt.

Compleet-Kunstspel.

***D. J. Vogelpoot*, te Bussum.**

LETTER D NAGEBOOTST.

No. 36.

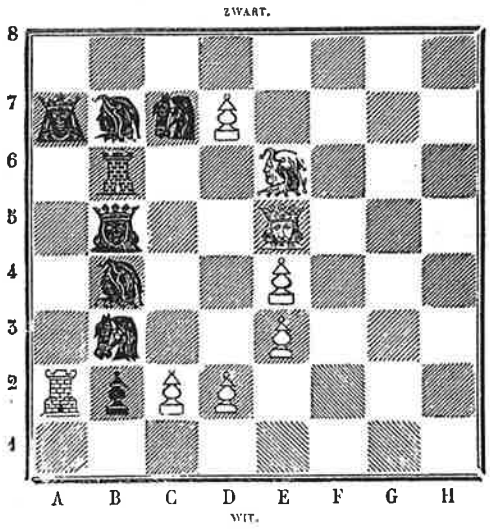

Wit, *eerst spelende, geeft in* vier *zetten Mat.*

***D. J. Vogelpoot*, te Bussum.**

No. 96.

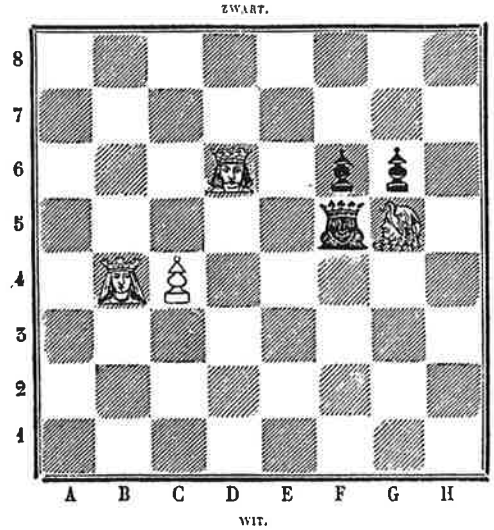

Wit, eerst spelende, geeft in vier zetten Mat.

Hierboven twee voorbeelden van de studies die Vogelpoot in *Sissa* publiceerde. De linker werd in 1848 geplaatst, de rechter een jaar later. Voor beide studies luidt de opgave : *Wit, eerst spelende, geeft in vier zetten Mat.*

De oplossingen staan op bladzijde 95.

De oprichting

Ton Sibbing

In 1906 leidde een ruzie tussen H.D.B.Meyer, secretaris van de Nederlandse Schaakbond (NSB), en J.W. te Kolsté, hoofdredacteur van het Tijdschrift van de NSB, tot de ernstigste crisis, die de Nederlandse schaakwereld ooit gekend heeft. De aanleiding was te onbenullig om hier te beschrijven, maar de gevolgen waren desastreus. Een aantal leden o.l.v. Meyer en de Utrechtenaar A.G.Olland stapte uit de NSB en richtte de Nieuwe Nederlandse Schaakbond (NNSB) op. Een scheuring binnen de nationale schaakwereld was een feit.
Natuurlijk waren velen niet gelukkig met deze situatie en in 1907 ondernam Jacob Peet Jz. - in 1887 oprichter en sindsdien voorzitter van het Hilversums Schaakgenootschap (HSG) - een bemiddelingspoging.
Na 2 jaar had Peet succes en men sloot weer de rijen. In het nieuwe bestuur werd tot secretaris benoemd J.H. de Ruwe, net als Peet en Meyer lid van HSG. De Ruwe, van beroep onderwijzer, wierp zich op als propagandist van het schaakspel in het algemeen en van de NSB in het bijzonder. Als schaakmedewerker van de Gooi- en Eemlander riep hij in zijn wekelijkse rubriek herhaaldelijk op tot het oprichten van schaakverenigingen.
Anno 1909 kende het Gooi er slechts twee: Het al genoemde HSG en de in 1906 opgerichte Larense Schaakclub, dat - waar anders? - Hamdorff als thuisbasis had. Vermoedelijk in 1910 werd ook in Naarden een schaakvereniging opgericht, genaamd Morphy. Het speellokaal van Morphy was het Hotel Het Bosch van Bredius.
Hoe de onderlinge krachtsverhoudingen tussen deze verenigingen lagen, blijkt uit de massakampen, die in het voorjaar van 1911 werden gehouden. HSG versloeg Laren in 2 duels met de totaalcijfers 18-3. Laren, op zijn beurt, had geen kind aan Morphy, dat met 18½-3½ verslagen werd. Tussen HSG en Morphy werden begrijpelijkerwijs geen massakampen gehouden.
Toen Naarden een schaakvereniging had, vond De Ruwe, dat Bussum niet kon achterblijven. Een terechte opmerking, die echter enige toelichting verdient.

In 1874 telde het dorp Bussum 1305 inwoners, terwijl in de vestingstad Naarden 2749 mensen woonden. Dat jaar echter werd de Oosterspoorlijn, een directe treinverbinding tussen het Gooi en Amsterdam geopend. Al snel ontdekten gefortuneerde Amsterdammers de mogelijkheid om op de goedkope Bussumse zandgronden ten westen van de spoorlijn riante villa's te bouwen, terwijl de reisduur Bussum-Amsterdam slechts een half uur bedroeg. Kortom, een ideale mogelijkheid om de drukke, vuile en onveilige stad Amsterdam als woonoord te verlaten: Bussum werd een forensengemeente en groeide in hoog tempo.
Woonden er voor de komst van het spoor ruim twee maal zo veel mensen in Naarden als in Bussum, in 1910 was de situatie drastisch gewijzigd. In Bussum was het inwonertal gestegen van 1305 naar 13.205 (het tienvoudige!), Naarden steeg in die 36 jaar van 2749 naar 3923 inwoners. Geen wonder dat als Naarden een schaakvereniging had, Bussum niet kon achterblijven. En dat deed het ook niet. Daarvoor zouden twee jonge schaakenthousiasten zorgen: P.van 't Veer en C.L.C.Dekker.

Dekker woonde al in 1909 te Bussum, blijkens een correspondentie in het schaaktijdschrift "Het Schaakblad" van de redacteur met "C.L.C.D te B.". Bovendien kende hij klaarblijkelijk al wat schakers, want in 1910 wist hij zes nieuwe abonnees voor het blad te werven. Tenslotte is van Dekker bekend, dat hij, 18 jaar oud, in 1910 al deelnam aan schaaktoernooien.
Van 't Veer, die twee jaar ouder was dan Dekker, speelde in 1909 bij de Alkmaarse Schaak- en Damclub V.V.V. (Van Vijanden Vrienden) en behoorde daar tot de top. Uit het schaakblad De Schaakcourant, uitgegeven door de eerder genoemde J.W. te Kolsté, blijkt verder dat Van 't Veer, correspondent van dit blad, begin 1911 in Apeldoorn woonde en in mei van dat jaar verhuisde naar Bussum. Om precies te zijn naar Walden, de leefgemeenschap van Frederik van Eeden, die zich bevond aan het eind van de Nieuwe 's Gravelandseweg.
Hoe Dekker en Van 't Veer elkaar ontmoet hebben in de zomer van 1911 is niet te achterhalen, maar de schaakwereld was en is klein. Feit blijft, dat de twee jonge schakers de handen ineen sloegen en een brief opstelden. Volgens oude jubileumnummers zou deze brief gestuurd zijn naar de plaatselijke bladen. In de Bussumsche Courant hebben we niets kunnen vinden. Wie echter wel iets ontving was De Ruwe, de schaakmedewerker van de Gooi- en Eemlander. Op zaterdag 26 augustus 1911 meldde hij in zijn krant: "Een schaakclub in Bussum ? Nu Hilversum, Laren en Naarden hun schaakvereeniging hebben, mag Bussum niet langer achterblijven. Van enkele belangstellenden in laatstgenoemde gemeente ontving de redacteur dezer schaakrubriek een schrijven om het initiatief tot het oprichten van een club te Bussum te nemen. Gaarne voldoen we aan dit verzoek. In de eerste plaats noodigen wij degenen, die willen leeren schaken uit, daarvan bericht te zenden aan den heer J.H. de Ruwe te Hilversum" enz.
Het valt te betwijfelen of de briefschrijvers Dekker en Van 't Veer met de laatste zin erg blij waren. Dat de jongelui in ieder geval meer haast hadden dan De Ruwe blijkt uit De Gooi en Eemlander van zaterdag 23 september 1911. De Ruwe schreef die dag in zijn rubriek: "Binnenkort wordt te Bussum een simultaanseance gehouden met het doel te komen tot het oprichten van een club. In de maand November zal de Nederlandsche Schaakbond aldaar een eendaagschen wedstrijd houden." Echter elders in dezelfde krant van 23 september staat onder de rubriek Bussum het bericht:"In hotel Vlietlaan zal maandag 2 October een vergadering worden gehouden ten einde de oprichting van een schaakclub te bespreken."

Op die maandagavond 2 oktober 1911 waren 23 mensen aanwezig in het sjieke hotel Vlietlaan, dat zich bevond op de hoek van de Vlietlaan en de Generaal de la Reylaan. De bijeenkomst werd geleid door de heer J.D.Glavimans. Besloten werd tot voorlopig bestuur te kiezen: J.D.Glavimans, P.van 't Veer, C.L.C.Dekker en C.J.van Beek, allen uit Bussum en Dr.W.F.Theunissen uit Naarden (deze was ook lid van Morphy). De contributie werd bepaald op f.2,50 per jaar en de naam van de vereniging werd: "Bussumsch Schaakgenootschap". Als speelavond werd de donderdag gekozen. De Gooi en Eemlander, die op 4 oktober verslag deed van deze bijeenkomst besloot het bericht met de zin :"Ook de damclub Bussum heeft in beginsel besloten een schaakafdeeling op te richten".

Anderhalve week later, op donderdag 12 oktober, vond de tweede ontmoeting in hotel Vlietlaan plaats. Dit keer waren 26 man aanwezig. De statuten en het Huishoudelijk Reglement werden vastgesteld en er werd een bestuur gevormd. Glavimans werd voorzitter, Theunissen vice-voorzitter, Van 't Veer secretaris, Van Beek penningmeester en Dekker commissaris. De contributie werd bepaald op f.3,00 per jaar en het entreegeld op f.1,00.
Hoewel men tevreden was over de accommodatie in hotel Vlietlaan, kon men het met de hoteleigenaar niet eens worden over de zaalhuur. Deze bedroeg f.2,50 per avond, hetgeen zou betekenen dat alle contributiegelden niet voldoende waren om deze huur op te brengen. Hotel-Café-Restaurant De Rozenboom aan de Brinklaan bood uitkomst. De zaal daar kostte f.1,50 per avond en dit werd later afgerond op f.60,00 voor het hele jaar. De speelavond werd woensdagavond.
Verder kwam een brief van de NSB (Lees: De Ruwe, die blijkbaar had ingezien, dat snel handelen geboden was) ter tafel. De NSB bood de jonge vereniging in november een simultaanseance aan en in december een toernooi. Het lokkertje van De Ruwe werkte. De vergadering besloot voornemens te zijn lid te worden van de NSB De Ruwe moet wel zeer in zijn nopjes zijn geweest met de nieuwe aanwinst, want reeds enkele weken later, in het novembernummer van het Tijdschrift van de Bond, valt te lezen dat "per 1 Januari 1912 het Bussumsch Schaakgenootschap zich zal aanmelden als lid van de NSB"
Het weekend na deze definitieve oprichtingsvergadering van BSG, organiseerde de Naardense club Morphy haar eerste - en naar spoedig zou blijken, ook haar laatste - "eendaagschen wedstrijd in het mooi gelegen hotel-restaurant Het Bosch van Bredius". Dat deze wedstrijd in samenwerking met het blad De Schaakcourant gebeurde, lag voor de hand, als men bedenkt dat de sterkste speler van Naarden A.N.te Kolsté, ongetwijfeld familie van J.W.te Kolsté, hoofdredacteur van de Schaakcourant, was.
Zoals gezegd, het was de laatste wedstrijd die Morphy organiseerde. Was Dr.Theunissen de 2de bordspeler van Morphy al vanaf de oprichting lid van BSG, A.N. te Kolsté en de andere sterke spelers van Morphy volgden spoedig. Het handjevol overgeblevenen had weinig keus. In februari 1912 meldt het Tijdschrift dat de schaakclub te Naarden is ontbonden. De Bussumse en Naardense krachten werden gebundeld binnen BSG.

De door De Ruwe toegezegde simultaanseance vond plaats op maandagavond 11 december in de Rozenboom. De simultaangever was een goede bekende van De Ruwe, namelijk de in dit hoofdstuk al eerder genoemde H.D.B.Meyer.
Het werd een debâcle. De dan 58-jarige Meyer moet pijnlijk verrast zijn geweest door de speelsterkte van zijn tegenstanders. Hij dacht zo lang na dat na 4 uur spelen er nog geen enkele partij was beslist. Besloten werd 2 dagen later de seance voort te zetten. Slechts één deelnemer kon zich die avond niet vrijmaken - deze partij werd in de boeken als remise genoteerd - en op woensdagavond om 11 uur was de lijdensweg van Meyer ten einde. Zijn score was matig: 10 gewonnen, 6 remise en 5 verloren.
Die zaterdag schreef De Ruwe in zijn rubriek "P.van 't Veer te B. De partij gespeeld aan het eerste bord tijdens de simultaanseance Meyer te Bussum ontvangen. Wordt in een volgend nummer geplaatst". Hij doet het zijn vriend Meyer niet aan. De partij werd nimmer gepubliceerd.

Over deze simultaanseance schreef secretaris Van 't Veer in het eerste jaarverslag: "In December 1911 was door den heer H.D.B.Meyer een simultaan-seance gehouden, die niet byzonder in den smaak viel, voornamelijk door het langzame spel van den simultaanspeler die twee avonden nodig had, om de partijen af te spelen. Het resultaat was ook niet byzonder".
Amper twee maanden na Meyer volgde een nieuwe simultaanseance, dit keer door een echte sterke speler, namelijk J.W. te Kolsté, kampioen van Nederland in 1907. Op zaterdag 17 februari 1912 speelde hij aan 20 borden. Het resultaat mocht er wezen. Dr.Theunissen hield remise en de twee jonge oprichters van BSG Dekker en Van 't Veer wonnen. De andere 17 deelnemers verloren. Kortom 17½ uit 20, een score van 87½ procent. Zo hoort het.
Op dat moment, 4 maanden na de oprichting, was BSG met 34 leden al de grootste schaakvereniging van het Gooi. Kwalitatief was het verschil met HSG klein. De eerste massakamp tegen HSG, in het voorjaar van 1912, eindigde in een 12½-8½ verlies. De returnmatch te Bussum bracht een nog beter resultaat. HSG won met slechts 10-9. Binnen een half jaar tijd had de club zijn bestaansrecht bewezen.

Naschrift.
Eén jaar later, in 1913, kreeg De Ruwe het aan de stok met zijn mede-bestuursleden van de NSB. De rest van het bestuur weigerde nog langer met hem samen te werken en stapte op. De Ruwe bleef zitten, maar koos op de volgende vergadering eieren voor zijn geld en ging verbitterd heen.
Negen jaar later, toen alom in den lande competities werden georganiseerd, vroeg een afgevaardigde zich af waarom in het Gooi en Utrecht maar geen competitie van de grond kwam. Het antwoord was veelzeggend :"Zo lang De Ruwe nog leeft, zal die er niet komen". De man kreeg gelukkig ongelijk.

19e JAARGANG. No. 11. NOVEMBER 1911.

TIJDSCHRIFT VAN DEN NEDERLANDSCHEN SCHAAKBOND.

HOOFDREDACTEUR: W. A. T. SCHELFHOUT, Marnixstr. 321, Amsterdam.
Redacteuren: Dr. R. J. ESCHER, Dr. J. F. S. ESSER, G. W. KLOOSTERBOER, L. A. KUYERS en B. J. VAN TROTSENBURG.
Bestuur van den N. S. B.: W. PEEKEMA, Voorzitter; H. GOUWENTAK, Onder-voorzitter; J. H. de Ruwe, Groest 31, Hilversum, 1e Secretaris; Jhr. H. STRICK VAN LINSCHOTEN, 2e Secretaris; C. L. UDO DE HAES, Plantage 12, Leiden, Penningm.; Dr. J. J. R. MOQUETTE, 6e Bestuurslid.

Van dit blad, dat zooveel mogelijk den 20sten van iedere maand gratis aan de Leden wordt verzonden zijn extra-nummers verkrijgbaar à 15 cent en, eveneens voor de Leden, meerdere exemplaren van het Tijdschrift tegen vooruitbetaling van f 1.50 per exemplaar en per jaargang. De jaarcontributie der *persoonlijke* leden bedraagt f 2.50; die der *donateurs* minstens f 5.—. Schaakclubs volgens reglement. Nadere inlichtingen geven de Bestuurs- en Correspondeerende Leden. In den handel is het Tijdschrift verkrijgbaar à f 3.— per jaar.

Bondszaken.

NIEUWE LEDEN.

In N.-O.-I.: *P. J. Bonk* te Bandoeng en *H. Lenoix* te Kempit nabij Banjoewangi.
Met 1 Januari 1912:

J van Beurden en *A. Cohen*, beiden te Amsterdam; *J. J. den Daas Jr.* te Utrecht: *H A. van der Held* te Rotterdam; *J. G. Moojen* en *M. H. de la Vieten*, beiden te 's-Gravenhage; *K. Petersen* te Ede; Het „*Bussumsch Schaakgenootschap*" te Bussum; De „*Hoornsche dam- en schaakclub*" te Hoorn; de *schaakclub*, afd. der „Chr. Vereeniging van Jonge Mannen" te 's-Gravenhage; de schaakclub „*Parkwijk*" en de schaakclub „*S. D. C.*" (schaak, damclub), beide te Amsterdam.

C.L.C.Dekker

M.H.Klouwen

Toen ik de heer Dekker in februari 1954 leerde kennen, was hij, op 61-jarige leeftijd, de ziel van het Bussums Schaakgenootschap. Hij was de spil waar alles om draaide. Wat mij verder trof was zijn betrokkenheid. Hij was niet alleen wedstrijdleider en secretaris, maar ook redactielid van Contact. Onder de functie van wedstrijdleider werd ook gerekend, dat hij groepsleider was van alle groepen en teamleider van alle teams, die deelnamen aan de externe competitie.
Dat hij de taak van teamleider serieus nam, moge blijken uit het feit dat hij - in weer en wind - 's avonds tussen half zeven en zeven op het station stond of bij de Rozenboom aanwezig was om te zien of het desbetreffende tiental volledig en op tijd vertrok. Ook kon hij zich gelijktijdig concentreren op verschillende dingen. Bijvoorbeeld zelf spelend, soms in tijdnood, noteerde hij toch alle bij hem binnenkomende uitslagen van de winterwedstrijd.
Dekker werd geboren op 12 juni 1892. Zijn ouders noemden hem Cornelis Lambertus Christiaan. Op 19-jarige leeftijd richtte hij, samen met P.van 't Veer het Bussumsch Schaakgenootschap op (2 oktober 1911). Hij was actief als bestuurslid en -uiteraard- als schaker. Vanaf de oprichting van de club was hij twee jaren commissaris en van 1913 tot 1916 secretaris-wedstrijdleider.
Toch was hij in 1914 reeds gemobiliseerd en zag toen kans, ook nog voorzitter te worden van de mobilisatie-schaakclub van het 18de Regiment Infanterie. Dat gebeurde in Noord-Brabant. Hoe hij deze beide functies wist te combineren, is mij een raadsel. Na twee jaren 'bestuursrust' voor BSG werd hij in 1918 wederom benoemd tot secretaris-wedstrijdleider.
In 1921, ter gelegenheid van het 10-jarige bestaan van de vereniging, werd Dekker benoemd tot erelid van het Genootschap.
Uit de notulen van die tijd, eigenhandig door Dekker geschreven, kan worden opgemaakt dat er een controverse bestond over het wel of niet spelen in competitieverband. Of deze controverse (Dekker was voorstander) aanleiding is geweest tot het opzeggen van het lidmaatschap gedurende één jaar is niet met zekerheid vast te stellen; feit is, dat Dekker in 1922 één jaar voor DD II (Den Haag) heeft gespeeld. Over zijn schaakcapaciteiten uit de beginjaren van BSG stellen we vast, dat tot 1916 geen gegevens bekend zijn. In 1917 werd Dekker clubkampioen en in 1919, 1920 en 1924 kampioen van het Gooi. Tot 1935 moet Dekker nog een aantal malen clubkampioen zijn geweest, hoewel dit niet met zekerheid kan worden vastgesteld. Zeker is dat hij ook in 1948 clubkampioen werd. Van 1923 tot 1963 speelde Dekker praktisch onafgebroken in het eerste tiental van BSG. Uit 184 partijen scoorde hij 104 punten (56,5%) voor zijn geliefd BSG.
Vanaf 1954 heb ik, als clublid, Dekker meegemaakt. Zoals gezegd, Dekker was de spil, de motor, de sfeerbepaler van de club, sterker nog: hij was BSG. Een correct mens, aimabel, bescheiden, maar met een zekere gedrevenheid: een bestuurder in hart en nieren.
Toch had hij dit vele uren vergende werk voor BSG niet kunnen doen als zijn vrouw niet voor de volle honderd procent achter hem had gestaan. Zij stelden hun huis beschikbaar voor bestuuursvergaderingen, commis-

siebijeenkomsten en andere BSG-activiteiten.
Overigens gebeurde dit ook dikwijls op de avonden, waarop mevrouw Dekker haar hobby beoefende, nl. het zingen in het koor Pro Musica o.l.v. Lex Karsemeyer. Dekker was er trots op als zijn vrouw optrad voor radio en later televisie. Dat hun beide kinderen niet werden benadeeld door beider hobby's heb ik kunnen ervaren bij het overlijden van mevrouw Dekker op 3 januari 1990. Namens het BSG was ik aanwezig bij de crematie en sprak met hun dochter en zoon, die mij verzekerden, dat zij een fijne jeugd hadden gehad, dat er altijd gelegenheid was te praten met vader en moeder en dat zij beiden met vreugde en respect hun ouders in ere zouden houden.
In 1961 vierde het Bussums Schaakgenootschap haar 50-jarig bestaan. Elders in dit gedenkboek is hierover meer te lezen. Hier wordt volstaan met de feestelijke jubileumavond. Alle leden met hun dames waren in Concordia te Bussum bijeengekomen. Burgemeester J.C.Haspels, de vader van de huidige Oranje-gynaecoloog, was met zijn echtgenote de eregast. Namens H.M. de Koningin onderscheidde hij onze Dekker, de jubilaris, met de gouden eremedaille, behorende bij de orde van Oranje-Nassau, wegens zijn grote verdiensten voor het BSG in de afgelopen 50 jaren. Ongetwijfeld was dit het absolute hoogtepunt van het jubileum. Een moment om nooit te vergeten.
In 1965 werd ik gevraagd om mij kandidaat te stellen voor het voorzitterschap. Wie vroeg dat ? Juist, Dekker en hij deelde direct daarbij mede, dat ik niets anders behoefde te doen dan openen en sluiten van de vergaderingen. De rest deed hij.
Onder dergelijke voorwaarden kon niet worden geweigerd. En zo geschiedde, echter maar voor één jaar; toen liet Dekker ons op eigen benen staan. Over regeren en vooruitzien gesproken. In 1966, op 74-jarige leeftijd, hield Dekker het bestuurlijk voor gezien. Hij trad af na 54 jaar trouwe dienst, waarvan 46 jaar als bestuurslid (1911-1916, 1918-1922 en 1929-1966).
Overigens heeft de heer Dekker ook een aantal jaren (1949-1962) zitting gehad in het bestuurscollege van de SGS. Evenzeer was hij vele jaren een graag geziene afgevaardigde in de Bondsraad. Tevens was hij arbiter van 1938 tot 1961.
Op de (bijzondere) algemene jaarvergadering in september 1966 werd Dekker uitgeluid, gedéchargeerd voor alles wat hij voor de club had gedaan. Aanwezig waren mevrouw Dekker en de dames van de bestuursleden. Verder namens de gemeente Bussum 'onze wethouder' mr.J.Boor, die vele jaren het Voorjaarstoernooi opende, de heer Kapsenberg namens het bestuur van de KNSB, alsmede ons lid ir. Van Gelderen, die in die tijd de SGS vertegenwoordigde.
Eigenlijk konden we Dekker niets meer bieden: het erelidmaatschap van de vereniging ontving hij 45 jaar geleden in 1921 en in 1961 werd hij Koninklijk onderscheiden. Ons bleef niets over dan welgemeende vriendelijke woorden, warme vriendschap en natuurlijk enige stoffelijke blijken van waardering. Het BSG, d.w.z. de leden, schonk de jubilaris onder meer een horloge, dat de aan het BSG gespendeerde tijd en vooral lange staat van dienst symboliseerde. Alle genoemde gasten van buiten spraken waarderende woorden bij deze in de schaakwereld unieke gebeurtenis. De KNSB bij monde van de heer G.Kapsenberg, drukte haar waardering uit door het schenken van een paar gouden manchetknopen. Als voorzitter van het BSG benadrukte ik de zorg van het gehele bestuur,

dat wij Dekker node zouden missen, hetgeen onmiddellijk daarna werd bewaarheid. De bloemenhulde voor mevrouw Dekker was even onvindbaar. Toen deze even later toch boven water kwam, verzuchtte wethouder Boor :"Het bestuur zonder Dekker moet inderdaad nog heel veel leren". Na een driewerf "Hoera", ingezet door ons lid Teensma, werd de plechtigheid besloten.
De 'Dekker-activiteiten' werden verdeeld: P.Haverkamp werd secretaris, F.Klaus wedstrijdleider intern, D.van der Lijn wedstrijdleider extern en M.A.S.Nolte hoofdredacteur van Contact. Ook de voorzitter kon niet meer volstaan met openen en sluiten, maar moest alle zeilen bijzetten om de bloeiende vereniging verder te leiden.
Dekker heeft nog vele jaren als 'gewoon' lid de gang van zaken kunnen volgen en, naar hij mij diverse keren verzekerde, met grote tevredenheid.
Op zijn tachtigste jaar speelde hij, ontheven van zijn bestuursbeslommeringen, nog steeds zeer verdienstelijk in het tweede tiental.
Tot op zeer hoge leeftijd was hij onder ons: tevreden, bescheiden en dankbaar, maar vooral belangstellend voor alles wat zijn BSG betrof. Toen hij overleed op 19 mei 1978 was hij bijna 86 en 66 jaren BSG-er, uniek voor BSG en voor de hele schaakwereld.
Met zijn verscheiden stierf ook BSG voor een deel. Tot vandaag de dag wordt zijn naam nog vaak genoemd. Diegenen, die hem hebben gekend, weten waarom. Een foto van de jonge Dekker hangt in de Euwe-zaal van het Denksportcentrum in Bussum: een bruisende jongeman en dat is hij voor BSG altijd gebleven.

De dochter van Dekker, mevrouw C.Franken-Dekker, wordt hartelijk bedankt voor de ter beschikking gestelde gegevens en foto's.

C.L.C.Dekker. (foto uit 1946)

De promotie in 1930

Ton Sibbing

Voor 1920 bestonden de kontakten tussen schaakverenigingen uit massakampen. Pas in februari van dat jaar startte op aandrang van de sterkste verenigingen van Nederland een landelijke competitie. Deelnemers aan deze zogeheten eerste klasse waren: het Verenigd Amsterdams Schaakgenootschap (VAS), de Amsterdamse Schaakclub (ASC), de Nieuwe Rotterdamse Schaakvereniging (NRSV), schaakclub Utrecht en Discendo Discimus (DD) uit Den Haag. Allen dus afkomstig uit de vier grote steden.
Het competitie-idee sloeg aan en allengs werden elders in den lande regionale competities opgezet. In 't Gooi en Utrecht, dat 'District III' gedoopt werd, zou het nog tot 1923 duren, alvorens ook hier een competitie van start ging. In deze tweede klasse speelden BSG, HSG (Hilversum), Amersfoort en Utrecht II. In het begin verliep de competitie in district III moeizaam. Aan het einde van het eerste seizoen ('23/'24) waren Utrecht II en BSG gedeeld eerste geworden, maar de noodzakelijke beslissingswedstrijd - BSG won nipt met 5½-4½ - werd pas eind 1924 gespeeld. Afgezien van deze beslissingswedstrijd werd in het seizoen '24/'25 in district III niet gespeeld.
Vanaf 1925 zijn de zaken beter georganiseerd en vindt de competitie normaal plaats. BSG en Utrecht II bleken aan elkaar gewaagd. Beurtelings werden ze kampioen en het onderlinge duel was de enige spannende wedstrijd van het seizoen in district III. HSG, Amersfoort en vanaf 1926 ook Weesp speelden een ondergeschikte rol.
Ondertussen was er midden jaren twintig binnen de bond een discussie gaande over een promotie-degradatie regeling tussen de eerste en tweede klasse. Anno 1991 klinkt het onwaarschijnlijk, maar de vijf eerder genoemde verenigingen uit de eerste klasse achtten zichzelf dermate sterk, dat een krachtmeting tussen de sterkste tweedeklasser en de zwakste eerste-klasser op voorhand zinloos werd geacht.
Aangezien deze vijf verenigingen goed vertegenwoordigd waren in het bondsbestuur, werd de zaak op de lange baan geschoven. Toch had de mogelijkheid om in de toekomst te kunnen strijden voor een plaats in de eerste klasse mensen aan het denken gezet. In ieder geval binnen het Gooi. BSG was regelmatig kampioen van de tweede klasse in district III en dus één van de kandidaten om later de uitdagersrol te vervullen.
Het probleem was, dat BSG in die tijd -we spreken nu over 1926/27- over enkele zeer sterke spelers beschikte, bijvoorbeeld Felderhof, Van Doesburgh, Dekker en Muller jr., maar dat BSG in de breedte niet sterk genoeg was om zich te meten met teams uit de eerste klasse. Elders in Het Gooi waren ook nog sterke spelers, bijvoorbeeld in Laren, waar Van Groningen speelde, en bij het HSG. Waarom de krachten niet bundelen ?
Aldus werd op 20 mei 1927 te Laren "de reeds maanden bestaande plannen tot oprichting der Gooische Schaakvereeniging verwezenlijkt". Alleen mensen, die bij een club in Het Gooi aangesloten waren, konden lid worden van deze Gooische Schaakvereeniging. Het initiatief -vermoedelijk van Muller jr., die in 1926 en 1927 clubkampioen van BSG was- stierf een vroege dood. In november 1927 trad de Gooische Schaakvereeniging toe tot de Bond. Daarna werd nimmer meer van haar

vernomen.
Achteraf gezien niet zo verwonderlijk. De door Muller jr. beoogde versterking van BSG vond spontaan plaats in de zomer van 1928. Eerst meldde de talentvolle, pas 19 jaar oude Jan Fischer zich aan als lid van BSG. Een maand later vestigde Jonkheer Dr.Dirk van Foreest zich te Bussum.
Dirk van Foreest was een levende legende binnen de Nederlandse schaakwereld. Geboren in 1862 te Kruisdorp -het huidige Hoofddorp- groeide Van Foreest tijdens zijn studententijd in Amsterdam uit tot de sterkste speler van het land. Drie maal op rij (1885, 1886 en 1887) veroverde hij het toen nog officieuze kampioenschap van Nederland. In 1887 rondde Van Foreest zijn medicijnenstudie af en vestigde zich als arts te Heemskerk. Een jaar later koos hij voor Oosthuizen. In dit kleine Noordhollandse dorp zou hij zich veertig jaar lang wijden aan zijn patiënten. Al die tijd moest de schaakwereld zich behelpen met de schitterende aanvalspartijen die Van Foreest in zijn studententijd had gespeeld.
Tot 1928, toen de dokter opdook aan de Regentesselaan in Bussum. Waarom Bussum? Het antwoord vinden we in het Tijdschrift van de Nederlandse Schaakbond van 1942 bij de viering van Van Foreest's tachtigste verjaardag: "Toen hij vond, dat zijn practijk als arts lang genoeg geduurd had, raadpleegde hij zijn broer Arnold over de plaats, waar hij zich zou gaan vestigen. Deze raadde hem Bussum aan, want daar had men het sterke Bussumsch Schaakgenootschap. En zoo werd het Bussum."
De keus van broer Arnold -Jhr.A.E. van Foreest, ook geen onbekende in de Nederlandse schaakwereld- voor Bussum was logisch. Iemand, die bijna zijn hele leven op het platteland heeft gewoond, stuur je niet naar een drukke stad en Bussum was het enige dorp met een echt sterke schaakvereniging.
Met Van Foreest en Fischer, maar zonder Van Doesburgh, die in januari 1928 zijn geluk ging beproeven in Nederlands-Indië, begon BSG aan het seizoen '28/'29. Nog steeds was er geen promotie/degradatie regeling. Pas in december 1928 hakte het bondsbestuur de knoop door. De winnaars van de acht tweede klassen mochten een nacompetitie spelen en de winnaar daarvan zou een match spelen tegen de laatste uit de eerste klasse. Maar mocht deze door de kampioen van de tweede klasse gewonnen worden, dan bepaalde het bondsbestuur of de eerste klasse club al dan niet degradeerde.
Het versterkte BSG werd met overtuigende cijfers (8 punten uit 4 wedstrijden, bordpunten 30½-9½) kampioen in zijn district. In de nacompetitie werd BSG tweede achter DD II, dat VAS mocht uitdagen. Op voorhand riep men bij VAS dat alle aspirant-eerste-klassers met huid en haar zouden worden opgevreten.
Grootspraak, met veel geluk hield men met 6½-3½ DD II van het lijf. De verschillen tussen de onaantastbare eerste-klassers en de sterkste tweede-klassers waren kleiner dan men in de eerste klasse dacht of hoopte.
In 1929 kwam ook de Larense schaker Van Groningen de BSG-gelederen versterken en tot ieders verrassing keerde Van Doesburgh in februari 1930 terug uit Indië. Voor de nacompetitie - het kampioenschap in district III was onderhand een formaliteit geworden - had BSG nu de beschikking over zes sterke, vrijwel gelijkwaardige spelers: Dekker, Van Doesburgh, Felderhof, Van Foreest, van Groningen en Muller jr. Bovendien werd de jonge Fischer steeds sterker. Men dichtte zich kansen toe,

maar de weg naar een eventuele promotie was erg lang.
Eerst moest het kampioenschap van West-Nederland bevochten worden. Tegen het Leids Schaakgenootschap (LSG) boekte BSG een krappe 5½-4½ overwinning. Het Haarlems Schaakgezelschap werd met 8-2 opgerold en tegen de sterke kampioen van de Amsterdamse tweede klasse, Max Euwe, moest men weer tot het uiterste gaan: 5½-4½. Aldus was de eerste, loodzware horde genomen, maar voor men Utrecht mocht uitdagen, moest ook nog de kampioen van de Noord-Oostelijke Schaakbond (Nosbo), het Groningse Staunton bedwongen worden.
Toen op 29 juni 1930 Staunton met 7-3 aan de kant was gezet, meldde het Tijdschrift van de bond, bij monde van hoofdredacteur G.W.J. Zittersteijn: "Aldus werd het Bussumsche Schaakgenootschap kampioen van de geheele tweede klasse. Onze hartelijke gelukwenschen ! Maar hiermede is slechts de eerste etappe van den langen weg naar het beloofde land met goed gevolg afgelegd. Het moeilijkste deel komt nog !"

Op 6 juli 1930 -BSG speelde haast wekelijks ! - vond te Utrecht de eerste wedstrijd tegen Utrecht plaats. Het werd een anti-climax. BSG won met maar liefst 7-3. Alleen al aan de eerste 6 borden scoorde BSG 5½ punt. Zittersteijn sprak van "een slachting". Hij was zo verbaasd toen hij de uitslag uit de krant vernam, dat hij eerst meende dat het een drukfout betrof. De gespecificeerde uitslag hielp hem uit de droom.
Nog was Zittersteijn niet overtuigd. Immers, twee vaste krachten van Utrecht ontbraken. De revanchematch zou uitkomst verschaffen. Dat deed het ook. Met maar liefst 8-2 werd Utrecht opnieuw afgedroogd. De promotie van BSG naar de eerste klasse was een feit. Voor Utrecht werd de ontsnappingsclausule, die het bondsbestuur in december 1928 had ingebouwd, van kracht. Utrecht mocht in de eerste klasse blijven. Onterecht, want het LSG en Max Euwe hadden BSG veel meer tegenstand geboden op "den langen weg naar het beloofde land".

De bloeiperiode 1930-1940

Ton Sibbing

De dertiger jaren kunnen we de eerste bloeiperiode van BSG noemen. Toch was het niet enkel rozegeur en maneschijn in deze periode. Met name in de beginjaren dertig waren er grote problemen. In het jubileumboekje uit 1936 (ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van BSG) lezen we de volgende passage: "*Slechts twee jaar,* (1932 - 1934, red.) *maar door de malaise twee zeer moeilijke jaren, was de heer W.G. Tesser de leidende man. De moeilijkheden, die hij in deze korte periode te overwinnen had, waren misschien nog groter dan die, welke in den langen tijd, die zijn voorgangers het bewind voerden, te bestrijden waren, omdat de wereldcrisis een onrustbarende achteruitgang van 't ledental veroorzaakte* (In 1931 telde BSG nog 80 leden, in 1935 slechts 55, red.) *en de geldmiddelen deplorabel werden. De heer Tesser heeft door ingrijpende veranderingen aan alle moeilijkheden 't hoofd geboden*".

Bij zijn aantreden in 1932 nam Tesser de volgende maatregelen. Ten eerste mocht niet langer op kosten van de club worden geluncht. In die tijd begonnen de externe wedstrijden zondagochtends om 11 uur en werden de partijen om 1 uur 's middags afgebroken om de lunch te gebruiken. Ten tweede werd de reiskostenvergoeding niet automatisch, maar slechts op verzoek terugbetaald. Blijkbaar was het gewenste effect nog niet voldoende, want in de door Dekker gemaakte notulen van de SGS-vergadering op 23 september 1933 lezen we: "*Bij de rondvraag werd teleurstelling uitgesproken, dat Bussum dit jaar niet in de competitie mede speelt en het bestuur verzocht een tegemoetkoming in de kosten te verstrekken (...). De Bussumse afgevaardige (i.c. Dekker, red.) gaf te kennen, dat hij de geste der vergadering zeer op prijs stelde, doch meende, dat BSG het besluit om niet mede te spelen definitief had genomen en bovendien met de tegemoetkoming niet voldoende zou zijn geholpen en derhalve deze hulp in dank moest afwijzen*".

Aangezien in het Tijdschrift van de bond gegevens over de SGS-competitie in het seizoen 1933/34 ontbreken, is niet te achterhalen of deze maatregel inderdaad is uitgevoerd. Het seizoen daarna speelden er in ieder geval wel (weer) BSG-teams in de SGS-competitie. Ook uit andere gegevens blijkt dat in 1934 voor BSG de grootste moeilijkheden achter de rug waren. Zo kwam reeds in november 1933 de regerend wereldkampioen Aljechin bij BSG een simultaan geven, hetgeen ongetwijfeld veel geld heeft gekost. En in mei 1934 was de Oostenrijker Spielmann in Bussum te gast. Naast het geven van onder andere een simultaanseance, nam hij deel aan een zeskamp met de beste BSG-ers. (Zie het volgende hoofdstuk).

Dit soort activiteiten waren het werk van de propagandacommissie met als stuwende kracht Johnny van Praag. Deze Joodse zakenman stond veelal zelf financieel garant voor de komst van grootmeesters naar Bussum. Een ander idee van de propagandacommissie was het uitgeven van een eigen clubblad. Tijdens de Algemene Vergadering in september 1934 werd dit plan geopperd en de pas aangetreden voorzitter Smit vroeg de commissie een en ander nader uit te werken. Tot zijn verbazing verscheen het eerste nummer van "Contact" reeds in januari

1935. Na het Haagse DD en het Amsterdamse VAS was BSG daarmee de derde vereniging in Nederland met een eigen blad. Het jaar 1936 stond in het teken van het 25-jarig jubileum. Echter, als een donkere schaduw boven het feest hing de dreigende degradatie. Na de promotie in 1930 was BSG sinds 1934 jaarlijks als laatste in de 1e klasse geëindigd en derhalve gedoemd tot het spelen van promotie/degradatiewedstrijden tegen de kampioen van de hele 2e klasse. In 1934 werd de Residentie Schaakclub uit Den Haag met 5½-4½ en 5-5 van het lijf gehouden en een jaar later wist BSG het Haarlems Schaakgezelschap met 6-4 en 6½-3½ te verslaan. In het jubileumjaar echter werden de Haarlemmers thuis met 6½-3½ verslagen, maar sloegen zij in Haarlem met 6-4 terug. Op bordpunten werd niet gelet en dus was een derde beslissingswedstrijd noodzakelijk. Door de overvolle schaakagenda in de zomer van 1936 vond deze wedstrijd pas op zaterdag 12 september plaats in het clublokaal van het VAS, de Roode Leeuw te Amsterdam. Het werd een dramatische strijd. Na 1½ uur leek een 6-4 overwinning voor Haarlem de meest logische uitslag. Aan bord 10 stond E.H.J. Bromberg zo slecht, dat hij wilde opgeven, maar voorzitter Smit overreedde hem door te spelen. Met succes, want zijn tegenstander liet zich plotseling mat zetten. Bij een 5-4 voorsprong van BSG speelde Van Doesburgh als laatste. Geheel in zijn stijl had hij na een prachtige opening zijn voordeel weggegeven en moest hij vechten voor remise. Zijn tegenstander Bollebakker echter moest winnen. Het jubileumnummer meldt hierover:"*De mogelijkheid daartoe was niet uitgesloten, maar het was laat, heel laat en kennelijk had Bollebakker geen lust tot verder spelen, met een vierden wedstrijd in het verschiet. Hij bood remise aan en ons 't eerste klasseschap*". Opluchting alom bij de BSG-ers en niets leek een prachtig jubileum in de weg te staan. Helaas kwam drie dagen later het droeve nieuws dat J.D. Glavimans plotseling was overleden. De man, die in 1911 mede aan de wieg stond van BSG en de eerste voorzitter van BSG was, zou de festiviteiten niet meer mee kunnen maken.

Voor het weekend van 18 tot en met 20 september stond er een vierkampen-toernooi op het programma en van 25 tot en met 29 september werden er 2 vijfkampen gespeeld met als gastspelers Rueben Fine en Hans Kmoch.

De jonge Amerikaanse grootmeester Fine had een maand tevoren het internationale toernooi te Zandvoort gewonnen, voor wereldkampioen Max Euwe. Bij dit toernooi, dat door deelname van Van Doesburgh voor BSG een speciale betekenis had en heeft, was de van origine Oostenrijkse meester Kmoch wedstrijdleider. Hij zou later ook het toernooiboek schrijven.

In de "grootmeestergroep" van Fine speelden Van Doesburgh, Dekker, Muller en de Amsterdammer E. Mulder. Kmoch nam het op tegen Boekdrukker, Dr. Meijering, Bromberg en de jonge A.M.van Epen. Beide invité's wonnen hun groep met overmacht en een dag na het toernooi op 30 september haalden zij in simultaanseances de fraaie score van 96%.

Het echte feest brak los op zaterdag 3 oktober in Concordia aan de Graaf Wichmanlaan. In de middag vond de receptie plaats en 's avonds het feest voor de leden "met hunne dames". Deze laatsten zouden zich die avond niet onbetuigd laten, want tijdens het feest verschenen tien dames, gekleed als schaakgodinnen, met op de voorkant van hun blouses de boodschap "Beidt uw tijd" en op de achter-

kant "Duurt uw uur". Het sloeg op de 10 schaakklokken, die de dames bij elkaar hadden gespaard en de jubilaris kwamen aanbieden. Op de feestavond werd ook tot zijn grote genoegen F. Vellenga tot ere-lid van BSG benoemd. Vellenga, vanaf de oprichting reeds lid van BSG, had vanaf 1916 de penningen van de vereniging onder zijn beheer. Met grote accuratesse en zeer plichtsgetrouw. Iedere clubavond, bijna 20 jaar lang, was hij aanwezig om de contributie te innen. Helaas kon hij door een vrij ernstige ziekte de clubavond niet meer bezoeken en in 1934 trad hij af als penningmeester. Een half jaar na de toekenning van het ere-lidmaatschap, op 6 februari 1937 overleed Vellenga.

Dankzij Mevr. Van Doesburgh-Van Dee is de redactie van dit jubileumboek in staat een unieke foto uit 1936 te publiceren. De foto is vermoedelijk op zaterdag 3 oktober genomen en toont het eerste tiental van BSG uit het seizoen 1935/-36 plus enkele bestuursleden er non-playing captain Van Praag.

Staande v.l.n.r.: J. van Praag (teamcaptain), H. Adelaar (penningmeester), Drs. J.C.A. Fischer, C.L.C. Dekker, P. Brandes, N.M. Boekdrukker, Dr. J.L. Meijering, E. Smit (voorzitter).

Zittend v.l.n.r.: Jhr. Dr. D. van Foreest, G.R.D. van Doesburgh, H.W. Felderhof en S.H. van Groningen.

Na het jubileum van 1936 gaat het steeds beter met de vereniging. Aan de ene kant was het Euwe-effect hier debet aan, aan de andere kant wisten het actieve bestuur en de propagandacommissie hier juist op in te spelen. Ondanks de concurrentie van Schaakclub Naarden, opgericht 3 maart 1926, en de nieuwe RKSV Bussum, wist men het ledental in slechts 3 jaar tijd van 55 naar 100 te brengen. Deze glorieuze mijlpaal werd in 1938 bereikt.

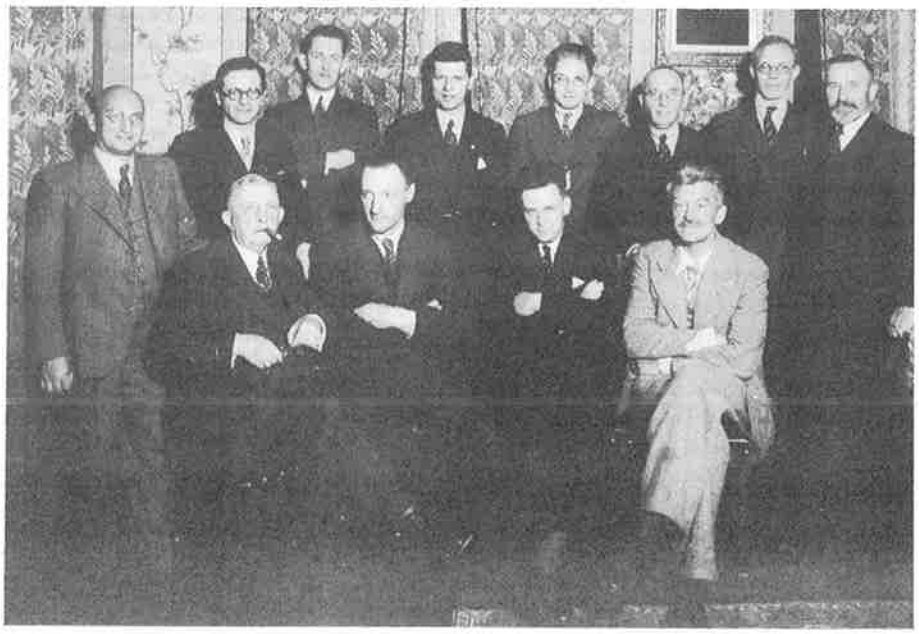

De onvermoeibare propagandacommissie haalde in 1937 grootmeester Paul Keres 2 keer naar Bussum en een jaar later de Pool Koltanowski, die een blindsimultaan aan 12 borden speelde. Maar Van Praag c.s. bleven plannen maken en in januari 1939 werd er een Nieuwjaarstoernooi in de Rozenboom gehouden, waaraan 19 scholieren, 63 heren en 12 dames deelnamen. Een jaar later, in maart 1940, was het toernooi uitgegroeid tot een toptoernooi. Groep 1 werd gewonnen door Dr. M. Euwe, voor Van Doesburgh, Dr. K.M. Bergsma en Muller. In groep 2 zegevierden H. Kmoch en Mr. E. Spanjaard voor A.M. van Epen en H. Kramer.
Ook BSG-1 ging het in de jaren voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog voor de wind. De laatste plaats in de eerste klasse werd aan anderen overgelaten en BSG begon zich te mengen in het gevecht om de landstitel. Het beste resultaat werd bereikt in 1938/39 toen BSG een gedeelde tweede plaats bereikte. Met name een overwinning op ASC met 5½-4½ - Van Doesburgh versloeg Euwe aan het eerste bord (zie partij) - droeg bij aan deze fraaie klassering. Tijd om dit resultaat te verbeteren en de landstitel te bemachtigen kreeg men niet meer. Het uitbreken van de oorlog, de mobilisatie en in mei 1940 de bezetting zouden BSG ver terugwerpen.

G.R.D. van Doesburgh - M. Euwe
ASC - BSG, 15-01-1939
Schots Vierpaardenspel
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Pc3 Pf6 4.d4 exd4 5.Pxd4 Lb4 6.Pxc6 bxc6 7.Ld3 d5 8.exd5 cxd5 9.De2+ Le7 10.0-0 0-0 11.Te1 Te8 12.Lg5 Lg4 13.Dd2 c6 14.Df4 Lh5 15.Te5 Lg6 16.Lxg6 hxg6 17.Tae1 Dd7 18.h3 Ld6 19.Txe8+ Pxe8 20.Da4 Tb8 21.Pxd5 Txb2 22.Pe7+ Lxe7 23.Txe7 Dd1+ 24.Kh2 Pf6 25.Df4 Dd8 26.Lxf6 gxf6 27.Dxf6 Db8+ 28.g3 Df8 29.Td7 Txc2 30.Td4!! 1-0

Het Spielmann toernooi in 1934

T.de Ruiter

Gebruik makende van een kort verblijf van grootmeester R. Spielmann in Nederland, gelukte het BSG diverse wedstrijden tegen hem te organiseren. Begonnen werd met een consultatieseance aan tien borden met aan elk bord drie tegenspelers. Spielmann won er acht en verloor twee partijen.
De volgende dag, 10 mei 1934, werd begonnen met een zeskamp met als deelnemers:

C.L.C. Dekker	BSG 41 jaar
G.R.D. van Doesburgh	BSG 33 jaar
H.W. Felderhof	SV Zaandam en BSG
Jhr.Dr.D. van Foreest	BSG 73 jaar
W.C.A.L. Muller	SV Effectenbeurs en BSG
R. Spielmann	Oostenrijk 51 jaar

Het toernooi werd in de Rozenboom geopend door E.H.J. Bromberg, voorzitter van de propagandacommissie; hij memoreerde dat de wedstrijd tot stand was gekomen dankzij de offervaardigheid der leden. Het doel is de schijnbaar tanende belangstelling in het Bussumse schaakleven op te wekken.

Vier partijen uit het toernooi vindt u hieronder.

G.R.D. van Doesburgh - C.L.C. Dekker
Slavisch
1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 e6 5.Lg5 Pbd7 6.Db3 Db6 7.e3 Lb4 8.c5 Da5 9.Ld3 e5 10.Lf5 Pxc5 11.dxc5 Lxf5 12.0-0 Ld3 13.Pxd5 cxd5 14.Dxd3 e4 15.Dd4 Lxc5 16.De5+ Le7 17.Pd4 Dd8 18.Pf5 h6 19.Lxf6 gxf6 20.Dg3 Dd7 21.Df4 Td8 22.f3 Ld6 23.Pg7+ Ke7 24.Pf5+ Ke6 25.Dh4 Tdg8 26.fxe4 Dc7 27.Pxd6 Tg5 28.exd5+ Kd7 29.Txf6 Dc2 30.Dh3+ 1-0

C.L.C. Dekker - Jhr.Dr.D. van Foreest
Damegambiet
1.d4 d5 2.c4 e6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 Le7 5.e3 c6 6.Ld3 dxc4 7.Lxc4 Pbd7 8.0-0 b5 9.Ld3 Lb7 10.Pe4 0-0 11.Pxf6+ Pxf6 12.e4 h6 13.h3 Pd7 14.Le3 a6 15.Tc1 Tc8 16.Dd2 Te8 17.Lb1 c5 18.Tfd1 c4 19.Ph2 e5 20.d5 Ld6 21.Pf1 h5 22.Pg3 g6 23.f4 exf4 24.Lxf4 Pe5 25.Tf1 Dc7 26.Pe2 b4 27.Kh1 a5 28.Pd4 La6 29.Lxe5 Lxe5 30.Tf3 Db6 31.Pc6 c3 32.bxc3 bxc3 33.Dg5 Db2 34.Lc2 Lg7 35.Lb3 Dd2 36.Dxd2 cxd2 37.Tc5 a4 38.Lc2 Txe4 39.Tf2 Lh6 40.d6 Le3 41.Txd2 Lxc5 42.Lxe4 Lxd6 43.Txd6 Kg7 44.Kh2 Lc4 45.Pb4 Tb8 46.a3 Te8 47.Ld5 Lb3 48.Td7 Lxd5 49.Txd5 Te3 50.Td3 Te1 51.Pd5 Te4 52.Tc3 Te6 53.Tc4 Td6 54.Pc3 Td3 55.Pb5 Td5 56.Pa7 Ta5 57.Pc8 Ta6 58.Tb4 1-0

G.R.D. van Doesburgh - Jhr.Dr.D. van Foreest
Weens
1.e4 e5 2.Pc3 Pf6 3.Lc4 Pxe4 4.Dh5 Pd6 5.Dxe5+ De7 6.Dxe7+ Lxe7 7.Lb3 Pf5 8.Pd5 Ld8 9.c3 c6 10.Pe3 d5 11.d4 Le6 12.Pe2 Lc7 13.Lc2 Pe7 14.0-0 Pd7 15.Ld2 0-0 16.g3 Tae8 17.Pg2 Pb6 18.b3 f5 19.Lf4 Pa8 20.Lxc7 Pxc7 21.Pef4 g5 22.Pxe6 Pxe6 23.Tae1 Pg6 24.Te2 Pg7 25.Tfe1 Txe2 26.Txe2 Kf7 27.f3 Kf6 28.Pe1 Te8 29.Kf2 Txe2+ 30.Kxe2 h6 31.Pd3 Pe6 remise

R. Spielmann - C.L.C. Dekker
Frans
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pd2 Pf6 4.e5 Pfd7
5.Ld3 c5 6.c3 Pc6 7.Pdf3 Db6 8.Pe2
cxd4 9.cxd4 Lb4+ 10.Kf1 0-0
11.Lxh7+ Kxh7 12.Pg5+ Kg8 13.Dd3
Te8 14.Dh7+ Kf8 15.Dh8+ Ke7 16.Dxg7
Kd8 17.Dxf7 Pf8 18.h4 Ld7 19.Le3
Tc8 20.h5 Pe7 21.Pf4 Pf5 22.h6
Pxe3+ 23.fxe3 Lb5+ 24.Kg1 Tc7 25.h7
Txf7 26.Pxf7+ Kd7 27.h8D Pg6 28.Df6
Pxf4 29.Dxf4 Ld3 30.Th8 Lf8 31.Pd6
Lxd6 32.Txe8 Kxe8 33.exd6 Dxb2
34.Df6 Dxa1+ 35.Kh2 Kd7 36.De7+ Kc6
37.Dc7+ Kb5 38.d7 Dd1 39.Dxb7+ 1-0

Scoretabel	1	2	3	4	5	6	TOT
1. R. Spielmann	X	1	1	1	1	1	5
2. G.R.D. van Doesburgh	0	X	1	½	1	½	3
3. H.W. Felderhof	0	0	X	½	1	1	2½
4. W.C.A.L. Muller	0	½	½	X	½	½	2
5. C.L.C. Dekker	0	0	0	½	X	1	1½
6. Jhr.Dr.D. van Foreest	0	½	0	½	0	X	1

Volgens de nabeschouwing is dit toernooi in ieder opzicht geslaagd. Er was een buitengewone belangstelling. Het toernooi werd besloten met een vrije partij tussen E.W. Ansingh en R. Spielmann, die remise werd. Tot slot een tweetal consultatiepartijen van Spielmann, Ansingh en Van Foreest tegen de koppels Boekdrukker-Brandes-Meyering en Van Aken-Gnirrep-Heuff, die door de Spielmann-combinatie werden gewonnen.

G.R.D.van Doesburgh

Ton Sibbing

Eén van de meest markante BSG-ers was G.R.D. van Doesburgh. "Does", zoals hij door iedereen werd genoemd, was bijna 45 jaar lid van BSG, speelde meer dan 200 wedstrijden voor BSG-1 en was de enige BSG-er, die ooit aan een toernooi met de wereldtop deelnam.

Gerrit Roelof Diederik van Doesburgh werd op 26 oktober 1900 geboren te Den Helder. Dick, zoals zijn werkelijke roepnaam luidde, was de jongste van de 5 kinderen, die het gezin telde. Dick's vader Herman Gerrit Jacobus van Doesburgh was geneesheer-directeur van het Marine Hospitaal, dat toendertijd nog in Den Helder was gevestigd. Dit gezin genoot binnen de marinestad aanzien, hetgeen geïllustreerd wordt door de anecdote, dat het Dick verboden werd om te voetballen. Die sport werd door zijn ouders als te volks beschouwd. Op 3 juni 1911 - Dick was toen 10 jaar - overleed zijn vader, nog geen 50 jaar oud.

Van Doesburgh (ca.1934)

Twee maanden later verhuisde het gezin naar Bussum en in mei 1913 werd een huis in Naarden betrokken. Waarschijnlijk leerde Dick in die jaren de schaakregels. Aangezien Dick geen gemakkelijke jongen was stuurde zijn moeder hem naar een kostschool te Oosterbeek nabij Arnhem. Vanaf deze plaats meldde Van Doesburgh zich in januari 1918 aan als persoonlijk lid van de Nederlandse Schaakbond, iets wat niet iedere 17-jarige knaap in die dagen financieel gegund was. Dat hij toen reeds een behoorlijke schaker was valt af te leiden uit de foutloze oplossingen, die hij vanuit Oosterbeek in het voorjaar van 1918 instuurde naar het Tijdschrift van de Bond.

Volgens de boeken van Dekker werd Does in 1918 lid van BSG. Gezien zijn verblijf in Oosterbeek zal dit waarschijnlijk in de zomer van 1918 gebeurd zijn. Binnen BSG duikt Does voor het eerst op in de notulen van de ledenvergadering op 9 maart 1921 als lid van de jubileumcommissie, die het tweede lustrum in oktober van dat jaar zou gaan organiseren. In het najaar van 1921, vermoedelijk vlak na de viering van het 10-jarig bestaan van BSG, waarbij de oprichters Dekker en Van 't Veer tot erelid werden benoemd, bedankte Does als lid. De reden is onbekend. Hij meldde zich echter in mei 1922 weer aan als lid. Dekker en Van Doesburgh waren toen de sterkste spelers van BSG en omdat Dekker in de zomer van 1922 BSG verliet werd Does gevraagd om de jaarlijkse simultaanseance tegen de medeclubleden te geven. De 21-jarige Does scoorde na 4 uur spelen 19 punten uit 26 partijen (+16 =4 -4). In 1923 nam BSG voor het eerst deel

aan de bondscompetitie. Dekker was weer terug om het eerste bord te verdedigen. Does bezette het tweede bord en H. Felderhof, die in 1923 lid was geworden van BSG, zou niet veel later een vaste plaats aan het derde bord voor zich opeisen.
In februari 1928 vertrok Does naar Nederlands-Indië voor zaken. Dat werd geen succes, althans op zakengebied. Wel werd hij schaakkampioen van Java. In februari 1930 was hij weer terug in Nederland en meldde zich ogenblikkelijk weer aan bij BSG. Met Does opnieuw in de gelederen (hij scoorde in de promotiewedstrijden maar liefst 5½ uit 6) wist BSG in de zomer van 1930 de felbegeerde promotie naar de hoogste klasse in de nationale competitie te behalen. (Zie bladzijde 20).
In 1931 speelde Does voor het eerst in het buitenland. Als reserve van het Nederlandse team nam hij deel aan de Schaakolympiade te Praag. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat het Nederlandse team niet op zijn sterkst vertegenwoordigd was. Niet iedere schaker kon zich zo maar 2 weken vrij maken in deze crisistijd. Does' deelname betekende dan ook niet, dat hij in die tijd tot de Nederlandse top behoorde. Dat blijkt ook uit het povere resultaat. Hij verloor in Praag al zijn 5 partijen.
In de zomer van 1934 werd Does uitgenodigd voor 2 toernooien in Oostenrijk. In Linz behaalde hij een gedeelde 5de plaats met een score van 7½ uit 13. Het toernooi werd gedomineerd door Prof. Albert Becker en Erich Eliskases, die met 11 punten de eerste plaats deelden. Becker en Eliskases, beiden Oostenrijker van geboorte, waren internationaal gerespecteerde schakers. Zij namen in 1939 als lid van het Duitse team deel aan de Schaakolympiade te Buenos Aires. Het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog deed hen besluiten zich blijvende in Argentinië te vestigen.
Een maand na Linz speelde Does in een toernooi te Kloster-Neuburg, vlak bij Wenen. Zonder succes. Hij scoorde slechts 2½ uit 9, terwijl zijn mede-BSG-lid Felderhof 4½ punt scoorde. Niets wees er nog op, dat Does ooit boven het niveau van een goede hoofdklasser zou uitstijgen.
Twee jaar later zou Van Doesburgh zijn beste prestatie leveren. Dat jaar, in 1936, werd hij clubkampioen van BSG en voor de 2de keer kampioen van de SGS. Goede resultaten, maar niet meer dan dat. Wel verrassend was dat in het Nederlands kampioenschap van 1936, begin juli, hij achter Salo Landau een 2de plaats veroverde, wat hem een startbewijs opleverde voor het sterk bezette grootmeestertoernooi te Zandvoort, dat 9 dagen later begon.
Het deelnemersveld in Zandvoort bestond uit 4 generaties van spelers. Geza Maroczy was veruit de oudste deelnemer met zijn 66 jaar. De 2de groep bestond uit Spielmann (53 jaar), Tartakower, Bogoljubow, Grünfeld en Prof. Becker, die met 40 jaar de jongste was van deze groep.
De generatie 30-ers bestond uit Van Doesburgh, Euwe - ze scheelden een half jaar - en Landau. Ten slotte waren er "de jonge honden" Paul Keres, Rueben Fine en het Nederlandse talent Lodewijk Prins, die met 23 jaar de oudste van het jeugdige trio was. Op voorhand leek Does de rol van "kop van jut" toebedeeld en het toernooi begon bovendien rampzalig voor hem. In de eerste ronde kwam hij tegen Landau prachtig uit de opening, maar hij liet zijn voordeel glippen. Een remise lag voor de hand, maar Does maakte een vreselijke blunder. Normaal reageerde hij onaangedaan, zelfs stoïcijns op zijn nederlagen, maar deze keer was het anders. Kmoch schrijft in het toernooiboek: "De eerste overwinning boekte Landau; in de opening scheen hij gedrukt te staan, wist zich echter met een plotselinge wending te bevrijden, verkreeg een koningsaanval en won nu

snel, daar zijn zichtbaar teleurgestelde tegenstander een ernstige fout maakte". In de tweede ronde trof de Bussummer Bogoljubow. Wederom kwam hij goed uit de opening, maar het verzandde in een remise-eindspel. Toen Bogoljubow te gretig op winst speelde kreeg Does zelfs winstkansen, die hij echter niet benutte: remise. In de derde ronde boekte Does een verdiende overwinning op Prins, maar die werd gevolgd door een knullige nederlaag tegen Prof. Becker. Daarna volgden 3 degelijke remises tegen respectievelijk Maroczy, Spielmann en Tartakower, allen respectabele grootmeesters. Zijn score was toen 3 punten uit 7 partijen, een enorme verrassing. Echter in de achtste ronde ging het tegen de 20-jarige Paul Keres mis. Does verloor in de opening middels een petite combinaison een pion. Hij probeerde de zaak te compliceren, maar de jonge Estlander hield het hoofd koel en won in 27 zetten. Daarna volgde Euwe. Het werd een ingewikkelde Siciliaanse partij, waarin de wereldkampioen langs afgronden ging om uiteindelijk een gunstig eindspel te bereiken. Na 6 uur spelen werd de partij afgebroken en zonder verder spelen door de BSG-er opgegeven. De laatste twee ronden speelde Does remise. Grünfeld leek niet te willen winnen en in de laatste ronde had Van Doesburgh het geluk, dat zijn tegenstander Rueben Fine bij remise verzekerd was van de toernooi-overwinning. Al met al scoorde Does dus 4 punten uit 11 partijen. Een zeer verdienstelijk resultaat voor een amateur. Ter vergelijking: Lodewijk Prins scoorde slechts 1½ uit 11. Zijn prestatie werd in het Tijdschrift van de Bond als volgt samengevat:
"Van Doesburgh is de openbaring van Zandvoort genoemd en als wij zijn remises tegen zes grootmeesters in aanmerking nemen, kunnen wij deze uitspraak ten volle onderschrijven. Hij is een prachtig type voor dergelijke toernooien, daar hij met evenveel kalmte tegenover den wereldkampioen als tegenover een der mindere goden plaats neemt. Hij heeft een groote theoretische kennis, maar is nog niet de kunst machtig om gunstige stellingen op de juiste manier af te wikkelen. Als hij daarvoor eens les zou kunnen krijgen van een ervaren meester zou hij naar onze mening nog verder kunnen komen".
Does had echter geen tijd om zijn prestaties in Zandvoort rustig te evalueren. Zaten er tussen het Nationaal Kampioenschap en Zandvoort nog 9 dagen, tussen Zandvoort en de jaarlijkse Bondswedstrijden was maar 1 dag rust. Does scoorde in de Hoofdgroep met 3½ uit 7 zeer bescheiden. Tien dagen later op 17 augustus 1936 begon de officieuze Schaakolympiade te München. Ieder team bestond uit 8 spelers en Does verdedigde bij afwezigheid van Euwe en landskampioen Landau het 1ste bord van Nederland voor Prins en Felderhof. De Olympiade was moordend. Binnen 14 dagen moesten 21 partijen gespeeld worden. Iedere dag was er 's ochtends een ronde en de helft van de speeldagen was er ook 's middags een ronde gepland. Bovendien heerste er tijdens de Olympiade een hittegolf en was de temperatuur in de speelzaal extreem hoog. Does scoorde abominabel. Uit 18 partijen sprokkelde hij slechts 3 punten bij elkaar. Felderhof, aan bord 3, scoorde 5 uit 17. Toen op 1 september de Olympiade werd beëindigd kwam een eind aan de drukke zomer van 1936. In slechts 2 maanden tijd had Does 44 partijen gespeeld. Toch had hij nog net genoeg kracht over om in de derde beslissingswedstrijd tegen Haarlem op 12 september 1936 aan bord 3 het beslissende halfje te scoren voor BSG-1, dat daardoor zijn plaats in de hoogste klasse behield.
Tot aan de Tweede Wereldoorlog zou Does samen met Landau vaak deelnemen aan de toernooien in Margate en Hastings. Onder andere in Hastings 1937/38

behaalde hij een goed resultaat door in de Premier Reserve B groep met 6 uit 9 de derde plaats te bereiken. Winnaar van deze groep werd Landau met 7½ uit 9. Hoewel Does de gewoonte had zijn partijnotaties na afloop altijd weg te gooien, is uit dit toernooi toch nog een winstpartij van hem bewaard gebleven. Zijn tegenstander in deze partij was de journalist W.A.T. Schelfhout, die het miniatuurtje onverbloemd publiceerde:
G.R.D. van Doesburgh - W.A.T. Schelfhout
Colle-systeem
1.d4 Pf6 2.e3 e6 3.Ld3 d5 4.Pd2 c5 5.c3 cxd4 6.exd4 Le7 7.Pgf3 0-0 8.0-0 b6 9.Pe5 Lb7 10.Te1 Pbd7 11.Pdf3 Dc7 12.Dc2 h6 13.De2 Pxe5 14.dxe5 Pd7 15.Pd4 Kh8 16.Dh5 Pc5 17.Lxh6 Pxd3 18.Lxg7+ Kxg7 19.Dg4+ Kh6 20.Te3 Lg5 21.Th3+ 1-0

Na de oorlog trouwde Van Doesburgh in 1945 met G.M.W. van Dee. Gré was in 1904 geboren in Amsterdam en trad op 19-jarige leeftijd in het huwelijk met haar buurjongen Honig. Een jaar later openbaarde zich bij haar man de ziekte tuberculose. Het jonge paar verhuisde daarop naar Laren. In 1927 begon het echtpaar in Laren een sigarenzaak, die vanaf 1936 gevestigd was op Brink nummer 6, vlak naast het roemruchte café Hamdorf. Does, een frequent bezoeker van dit uitgaanscentrum van Het Gooi, maakte in die tijd voor het eerst kennis met zijn latere vrouw. In 1942 overleed Honig.
Eenmaal getrouwd beperkte Van Doesburgh zijn schaakactiviteiten. Nog 2 keer zou hij na de oorlog in Hastings spelen en toen hij daar niet meer speelde, meldde W.Mühring in zijn verslag over het toernooi, dat dit keer "een markante kop" ontbrak. Tevens miste Mühring de sigaren, die Does zo royaal uitdeelde.
Meer en meer begon Does zich te wijden aan zijn andere hobby, het biljarten. Zelf een begenadigd speler, onderscheidde hij zich als wedstrijdleider en als organisator van (inter)nationale wedstrijden, waarbij zijn kennis van de moderne talen van pas kwam. Voor zijn activiteiten werd Van Doesburgh door de Koninklijke Nederlandse Biljartbond tot bondsridder benoemd.
Tot aan zijn dood zou hij trouw voor BSG-1 uitkomen met een enkele keer een leuk persoonlijk succes. Toen BSG in 1965 tegen DD moest spelen, vroeg Does voor deze gelegenheid aan het eerste bord te mogen spelen. Aan zijn verzoek werd voldaan en Does snoepte Hein Donner een verdiende remise af.
Uiteindelijk zou Does 207 keer voor BSG I spelen. Een record, dat onlangs door Dik van der Lijn geëvenaard werd. Dezelfde Van der Lijn heeft Van Doesburgh persoonlijk gekend: "Ik fietste dan naar Laren en als ik de sigarenzaak binnenkwam en hij een klant hielp, dan zei hij:"Ga maar vast zitten, jochie". Was de klant weg, dan kieperde hij met zijn grote handen de doos met stukken over het bord, zodat er altijd wel een stuk op de grond viel. Was dat een wit stuk, dan had ik de eerste parij wit. We vluggerden zonder klok, maar die was ook niet nodig, want hij speelde altijd ontzettend snel".
Van Doesburgh overleed vrij plotseling op 24 april 1966. Vreemd genoeg is hem met zijn enorme staat van dienst binnen en buiten onze vereniging nooit het ere-lidmaatschap van BSG toegekend.

Kontakt : BSG op papier

Chris Kooijman

Een bijzondere plaats binnen BSG wordt ingenomen door ons verenigingsorgaan Kontakt (in de oude spelling : Contact). Al sinds 1935 heeft de BSG-er hierin maandelijks een overzicht van wat er zich zoal op de club afspeelt.
De 53(!) jaargangen vormden voor dit boek een onuitputtelijke bron van informatie.
Iedere Kontakt-lezer weet echter, dat ons clubblad meer te bieden heeft dan alleen informatie. Er zijn altijd leden geweest, die met bijdragen van meer beschouwelijke, en vaak ook humoristische aard, Kontakt een eigen karakter hebben gegeven. Naast de ontstaansgeschiedenis van Kontakt treft u hieronder een kleine selectie aan van deze 'clubliteratuur'.

Het Begin
In het eerste nummer, januari 1935, beschrijft voorzitter E.Smit het ontstaan van 'Contact':

'Zoals de leden zich zullen herinneren, opperde de heer Bromberg op de laatste jaarvergadering het idee, voor ons Genootschap een soort correspondentieblad in het leven te roepen, waarop hem verzocht werd, met de beide andere heren der propagandacommissie het plan nader te overwegen en dan met definitieve voorstellen te komen. -

Gewoonlijk is een dergelijke raad voldoende, om een zo luchtig opgeworpen plannetje bij de geboorte te doen bevriezen, maar de vader van dit idee met zijn medeleden van de propaganda-commissie dachten er blijkbaar heel anders over. - Ze hebben onmiddellijk het plan nader uitgewerkt niet alleen, maar zijn meteen tot uitvoering overgegaan, zodat op een der jongste clubavonden mij het verzoek gedaan werd, een inleidend woordje te willen schrijven voor de eersteling van ons clubblad.-

Aan dit verzoek voldoe ik met veel genoegen.- Want ik meen dat een dergelijk blad of blaadje (vooral niet te gewichtig) er zeer toe kan meewerken, de goede geest en het schaakleven in ons genootschap te bevorderen.-'

Bromberg & co
De redactie, bestaande uit de genoemde Bromberg en verder H.Sitters en J.van Praag, opende het eerste nummer onder de titel:

ALS HET KINDJE BINNENKOMT JUICHT HEEL HET HUISGEZIN

en beschreef het doel van Contact als volgt :
'CONTACT wil een band zijn, die het verenigingsleven tusschen de leden op prettige wijze hechter maakt, hun belangstelling in ons mooi spel verdiepen wil en naar buiten, ledenwervend, wenscht op te treden. (...) Contact probeert op aangename wijze iets van waarde, ook voor de minder sterke spelers te geven.- Door partijbesprekingen, kritiek en aansporing.- Voorts is er gelegenheid tot polemiek en uiting van grieven, etc.-
Werkzaam zijn, in het belang van van geheel ons Bussumsch Schaakgenootschap, dat is het doel van CONTACT.'

De voorzitter, die *'het borelingske ten doop hield'*, was enigszins huiverig voor de *'polemiek en uiting van grieven'*:
'Zelfs werd mij medegedeeld dat er ruimte, 'k hoop niet dat het veel behoeft te zijn, zou gemaakt worden voor
"steentjes des aanstoots"
ook die kunnen, mits met tact ge-

hanteerd, worden tot bouwsteentjes aan de prettige clubgeest van ons Bussumsch Schaakgenootschap.'

Advertenties

De verschijning van Contact was ook bijzonder gezien de 'benarde tijdsomstandigheden', zoals de redactie de slechte economische situatie van begin 1935 omschrijft.
De propagandacommissie, in samenstelling op dat moment gelijk aan de redactiecommissie, wist echter door een actieve advertentiewerving, aangevuld met een bijdrage van 10 cent per nummer van de leden een sluitende begroting te maken. Met name Sitters, die bijna 30 jaar deel zou uitmaken van de redactie, was op dit gebied zeer actief.
Het aantal bladzijden moest tot 6 à 8 (folioformaat, iets groter dan A4) beperkt blijven, en op de kaft stonden liefst 18 advertenties van Bussumse middenstanders, met als meest opvallende tekst :
'Mevrouw,
Wilt U een schaker laten winnen ...?
Geeft hem dan een heerlijk stukje vleesch uit
KRUIJSWIJK'S SLAGERIJEN

Lovende woorden

BSG was met Contact de derde club van Nederland die een clubblad uitbracht. In het 'Tijdschrift van den Nederlandschen Schaakbond' van januari 1935 werd het nieuwe periodiek (bij de boekbespreking!) overladen met lovende woorden :
'Het is keurig uitgevoerd, voorzien van een sprekend titelblad, kloek van uiterlijk, gedegen van inhoud. De taal erin is welverzorgd, de toon beschaafd en rein-propagandistisch. Als een orgaan als dit niet aan de stoutste verwachtingen in propagandistische zin voldoet, zal dit aan geen enkel orgaan gelukken! Nieuws, schaakpoëzie, problematiek, clubbelangen, technisch schaak, van alles is er in behandeld, beknopt van vorm, exact van bemerking.
Wij wensen het Bussums Schaakgenootschap geluk met deze uitgave, die stellig uitmuntende resultaten zal afwerpen, als het vervolg is, zoals het eerste nummer.'
De aanwas van het ledenbestand in de periode 1935-1940 mag gezien het bovenstaande voor een groot deel aan Contact worden toegeschreven.

Eigenwaan

Uiteraard stonden de prestaties van het eerste tiental centraal gedurende de beginjaren van Contact. Ook het tweede tiental, waarvoor Bromberg speelde, en het derde tiental, met Sitters en van Praag in de gelederen, kwamen regelmatig aan bod.
Bromberg liet zich in het 'Redactioneel' regelmatig kritisch uit over het eerste tiental. Nadat in april 1935 het team laatste was geworden in de hoofdklasse, en dus weer degradatiewedstrijden moest spelen, schreef hij :
'BUSSUM I is Bussum I niet meer van eenige jaren her. - Het zijn weliswaar dezelfde namen, maar diverse spelers zijn bij lange na niet meer van de kracht van toen.- '
Als oorzaak wees Bromberg op een gebrek aan oefening, waaraan het niet deelnemen van een aantal spelers aan de "winterwedstrijden" (interne competitie) debet was. De wel deelnemende spelers kregen hierdoor minder sterke tegenstand.
'Wat door onderlinge oefening bereikt kan worden bewijzen de prestaties van het TWEEDE en DERDE tiental. - Maar in deze groepen heerscht ook animo en geestdrift.- Deze Heeren tellen tot de regelmatigste bezoekers onzer clubavonden.- Hier geen eigenwaan.
Zoolang de genoemde Heeren in deze afzondering volharden en het Bestuur of wedstrijdleiding nog langer aarzelt verandering aan te brengen heeft Bussum in de Hoofd-

klasse van de Nederlandsche Schaak Bond, weinig kans om van de onderste plaats af te komen !'

Stokpaardjes
Veel ruimte was er bovendien voor schaaktechnische informatie. De partijenrubriek 'Uit de vakbeweging' was al vanaf het eerste nummer aanwezig en ging later over in 'Schaken in de practijk'. In 1938 verschijnt ook de rubriek 'Openingssignalen', met als rubriekhouder A.M. van Epen. Hij schrijft hierover onder meer: *'het is in deze rubriek mijn bedoeling om bekendheid te geven aan de "stokpaardjes-varianten" onzer leden uit alle groepen, opdat deze gemeengoed worden en men zo min mogelijk in lievelings-valletjes zal lopen. Hierdoor zullen de spelers met meer gelijke kansen tegen elkaar uitkomen, hetgeen volgens mij de algemene schaakontwikkeling ten goede komt.'*
Even verder voegt hij hieraan toe: *'Weg met alle stokpaardjes; levert mij dus dat kinderspeelgoed vlug in of ik kom het halen !'*
In juli 1938 waarschuwt hij de lezer voor spelers die 1.e4,e5 2.Pf3, f5 ; 1.e4, e5 2.d3 ; en 1.e4, d6 spelen. Zonder namen te vermelden eindigt hij met: *'Men preparere zich voor deze Heeren!'*

Aprilmop (?)
Uit het aprilnummer van 1936 het volgende, absurde wedstrijdverslag:

UTRECHTSE Chr. SCHAAKVER. - BUSSUM III
Deze beslissing zou 1 April plaats hebben in UTRECHT. - Door zeer byzondere omstandigheden, die aan een April-mop deden geloven, maar niettemin ernst waren, ging de wedstrijd niet door. - Ons tiental was in 2 wagens naar Utrecht afgereden en beide auto's bereikten het eindpunt eerst na groot oponthoud.- Wat wel zelden zal voorkomen gebeurde hier, dat de auto's beide een ernstige aanrijding veroorzaakten; de eene in de BILT, de ander in de Biltstraat te UTRECHT.- De eerste reed een man op een fiets aan die erg werd toegetakeld maar naderhand zijn weg kon vervolgen.- 't Was ook een schaker, die, toen hij door de onzen naar huis gereden werd, opmerkte dat hij toch niet was "mat gezet".- Met dat al bleef dit gedeelte van onze ploeg tot 10 uur op het politiebureau in de Bilt.- De anderen reden een vrouw aan van plm.60 jaar, die een hoofdwonde opliep.- Zij werd bij een fietsenhandelaar binnengedragen.- Toen 't niet ernstig bleek reed men naar 't clublokaal van waaruit 2 der onzen dit geval ook ter kennis van de politie brachten. - Men kan zich indenken hoe beide vijf-tallen zich verwonderd afvroegen waar wel de anderen bleven ! Met dat al kwam van schaken niets. - De wedstrijd is uitgesteld tot 15 April.-
Zou men het dan eens per trein probeeren ?

Het Vervolg
De bezetting door de Duitsers ging ook aan Kontakt niet ongemerkt voorbij. Eind 1941 verscheen het laatste nummer van de zevende jaargang.
In november 1945 herrees Contact weer met no.1 van de achtste jaargang en sindsdien lopen de jaargangen over de jaargrens heen.
Het formaat werd na de oorlog gewijzigd in het nu ook nog gehanteerde A5-formaat. Daar stond tegenover dat het aantal bladzijden rond de 20 kwam te liggen.
Later zakte dit aantal iets naar 16, totdat in de zeventiger jaren de omvang van Kontakt groeide naar 28, soms zelfs 36 pagina's. Na 1980 verschenen vier jaargangen op A4-formaat, in 1984 werd weer overgeschakeld op het vertrouwde A5.

Schrijver

Een van de meest produktieve redaktieleden is geweest L.M. Schrijver, die in de vijftiger jaren in praktisch elk nummer aanwezig was met beschouwingen op allerlei gebied. Zo schreef hij in 1954 over 'Vrouwen en Schaak':

(...) We hebben het in onze club nooit verder dan een paar percent kunnen brengen en voor zover ik weet is het elders niet anders. We zouden ons nu kunnen afvragen: "Ligt schaken de vrouwen dan niet ?" en "Hebben zij er wel de capaciteiten voor?". Ik geloof dat beide vragen ontkennend moeten worden beantwoord - waarbij ik mij er wel van bewust ben, dat de vrouwen zich daardoor misschien beledigd zullen achten, waarvoor echter geen enkele reden is, omdat nu eenmaal niet iedereen overal capaciteiten voor kan hebben. (...) Doordat de vrouwen eeuwenlang niet aan de geestelijke ontwikkeling hebben kunnen meedoen, missen zij in hun structuur een stuk achtergrond dat mannen wel hebben. Zonder twijfel zullen zij deze achterstand inhalen, zij het eerst in de loop van vele tientallen jaren. Ik vermoed dan ook dat het aantal vrouwen onder de schakers over bv. 25 jaar groter zal zijn dan nu en dat zij dan ook in verhouding betere resultaten zullen boeken dan nu het geval is.

Helaas moeten we constateren dat Schrijvers voorspelling wat betreft het aantal schakende vrouwen, bij BSG anno 1991 op de vingers van een halve hand te tellen, niet is uitgekomen.

In hetzelfde jaar wordt in Nederland het betaald voetbal ingevoerd. Dat brengt Schrijver tot een stuk onder de titel 'Amateurisme - Professionalisme en Prestatie'. De conclusie van dat artikel luidde: *'Betaalde prestaties in de sport zijn dus volkomen onvermijdelijk, ook al vindt men het nu nog altijd een beetje minderwaardig. En ook in andere gebieden van het maatschappelijk leven is betaling van functies, die meer tijd vragen dan de vrije tijd kan opbrengen en die een zich voortdurend uitbreidende kennis vereisen, doch die tot nu toe als "honorair" bekend stonden, niet te ontgaan. De daad bij het woord voegend zal het bestuur binnenkort voor mijn bijdragen aan "Contact" wel een declaratie ontvangen van L.M.S.'*

Psycholoog

De periode 75-83 kunnen we, wat betreft Kontakt, rustig de 'periode Sibbing' noemen. Harry, Ton en later Eddy zorgden voor nieuwe impulsen.

Met name Ton (officieel A.C.M.), die het later tot voorzitter zou weten te brengen, wist met zijn levendige fantasie en vlotte pen een enorme hoeveelheid zeer lezenswaardige stukjes te produceren.

Onder het pseudoniem Prof.Dr. Ohne Gewähr (het zou nog enige tijd duren eer Ton zijn doctoraal psychologie gehaald had), schreef hij een serie artikelen met als thema psychologie en schaken. Zo kwamen bijvoorbeeld het remiseaanbod, der Angstgegner, bijgeloof, en schwindelen aan de orde. Ook hier werd het damesschaak behandeld, zij het op geheel andere wijze dan 25 jaar eerder :

'Met gemengde gevoelens denk ik nog wel eens aan die partij terug. Aan de overkant zat zij. Haar stukken waren goed ontwikkeld en dat liet zij mij, middels het diep uitgesneden dekolleté, ook wel merken.' Op zoek naar een verklaring voor 'het lage elo-gehalte' van schaaksters, beschrijft hij eerst de situatie van de enige mannelijke deelnemer aan een toernooi met voor de rest alleen maar vrouwen, en komt de Prof. uiteindelijk tot de conclusie *'dat vrouwen te vaak tegen alleen maar mannen moeten schaken !'.*

Ook Ton's wedstrijdverslagen getuigden van originaliteit. (In de Intercity naar Leeuwarden). *'Samen met "Okkie", Philip G. en Marc jr. richtte ik een halletje van de trein in tot Rokers-coupé. Philip probeerde het gesprek op een of andere denksport te brengen, maar wij hielden ons bezig met meer diepzinnige gedachten :"Hoe is het mogelijk, dat jij vooruit rijdt, en ik achteruit en dat we toch op dezelfde plaats arriveren ?". Zoiets stemt immers tot nadenken. ....'*

Het verslag van BSG I - LSG (hoofdklasse, maart 1981), is een zeer sprekend voorbeeld van Ton's stijl: (...in de Volkskrant) *'stond geen woord, zelfs geen letter over de eclatante 9-1 zege van het Bussums Schaakgenootschap op z'n Leidse collega. Niets, maar dan ook niets werd er over gemeld. (...)*

Ik voelde de tranen in mij opwellen; ik hoorde mijn tanden knarsen en merkte dat mijn vuisten zich buiten mijn medeweten gebald hadden. Toen, in een flits, ontlaadde zich mijn gemoed: een stoel werd tegen de grond gekwakt en de muur kreeg bezoek van 3 rauwe scharreleieren. Daarna baande de asbak zich dwars door een ruit een weg naar buiten. Vooral dat geluid van het rinkelende glas klonk mij als weldadige muziek in de oren. Ik kalmeerde zienderogen en voelde me bijna weer de oude. Toch ontbrak er nog iets. Een finishing touch moest er nog komen. Even liet ik mijn gedachten de vrije loop en toen was het mij gans duidelijk: de krant moet een schrobbering krijgen !

Ik laadde mijn accu van boosheid weer op en draaide het nummer. Na een uitzendkracht onheus te hebben bejegend, kreeg ik de sportredaktie aan de lijn: "Mijnheer, -ik houd mijn woede krampachtig verborgen achter mijn stembanden- mag ik weten waarom u de wedstrijd BSG-LSG niet in uw rondeverslag gemeld heeft ?" O, U bedoelt die 9-1 winst voor Bussum ? "Precies, die bedoel ik" - het venijn in mijn stem kwam steeds meer de op voorgrond- Nou, dat is vrij simpel -ik hield mijn adem in en dreigde al bij voorbaat te gaan gillen- Wij konden die uitslag wel publiceren, maar zegt U nu zelf, dat gelooft toch niemand ? Ik hijgde, ik snakte naar adem, ik wilde nog iets zeggen, maar... "Mijnheer, bent U daar nog?"... hang ik op. Hij heeft gelijk: wie gelooft dat nu ?

Van BSGIV(pardon) tot BSG4!

In de tachtiger jaren was het niet zozeer een persoon, alswel een heel team dat Kontakt domineerde : het vierde !.

Het begon allemaal in 1983 met ene Frank Bekkers. In een niets en niemand ontziende stijl stak hij de draak met alles wat schaken het serieuze image geeft. Zijn eerste artikel begon aldus : *Heel BSG probeert goed te spelen en op z'n tijd een partijtje te winnen. Heel BSG? Nee, één tiental biedt weerstand aan de ratrace naar meer punten. Wordt er gescoord, dan is dat louter toeval en disciplinaire maatregelen zijn het gevolg. Mag ik U voorstellen : het vierde tiental. (...)*

M.Kuperus

Serieus speler. Kreeg vroeger vaak problemen met de klok ("waar dient dit knopje voor ?"). Is in therapie gegaan en geeft tegenwoordig ver voor de tijdnood op.

F.Boomsma

Bekend om z'n catenaccio- schaak. Boze tongen beweren dat hij in zijn jonge jaren slechts paardezetten deed (en wel de manoeuvre Pg1-f3 en terug), maar dat zou van teveel inzicht getuigen.

En dit waren dan nog de meest onschuldige omschrijvingen.

In hetzelfde nummer het inmiddels legendarische @-experiment.

Het vierde eksperiementeerdt niet aleeeen met niwe spellinsvormen, maar ook met de nog niet aangetoonde en waarschijnlijk ook niet bestaande @-stralen. Dat bleek vrijdag 18 november weer eens. Voor de buitenwereld leek het alsof onze geliefde eerste bord speler Van Spengen niet was komen opdagen ; enkele ingewijden wisten wel beter. Terwijl de verbeten strijdende Baarners hun geringe geestelijke vermogens geheel wijdden aan het bedenken van niet-direkt-verliezende-zetten, waren de BSG-gedachten bij onze kopman, meneer van Spengen (deze intellectuele gigant, bescheiden gebleven, schuwt titels!), die thuis meditatief probeerde de witte stukken d.m.v. @-telekinese te verplaatsen. Het experiment, gebaseerd op de Mark Pieterse-Theorie, was even eenvoudig als elegant van opzet. Begonnen zou worden met e4, vervolgens met het iets zwaardere Pf3 en Da4, waarna als klap op de vuurpijl met de koning de hele achtste rij omver gemept zou worden. (...)

In latere afleveringen maakte Bekkers, die overigens enkel onder synoniemen opereerde, het zo bont, dat de ledenvergadering aan de redactie verzocht een halt aan deze serie toe te roepen. Redactielid Bekkers antwoordde 'de boodschap door te zullen geven.'

De Vrienden

Later zou blijken dat Bekkers' 'vuilspuiterij' BSG eerder goed dan kwaad had gedaan: een aantal (oudere) jeugdleden van de Pion uit Hilversum was zo onder de indruk dat zij, de 'jeugdclub' ontgroeid, niet voor het dichterbijzijnde HSG kozen, maar lid werden van BSG.
In januari 1985 gooit één van hen, Gert Pijl, het roer om :
Ondanks hardnekkige geruchten blijkt het team van BSG dat onder de naam Vier door het leven gaat geen Demonisch Tiental. De 4 wordt gespeld met een grote V: de V van Vrienden.
En zo werd BSG4! geboren. Pas in het seizoen '87/'88 zou dit fenomeen zich in zijn volle omvang manifesteren. De overige BSG-teams werden in Kontakt volledig naar de achtergrond verwezen. Het hoogtepunt werd bereikt nadat in de wedstrijd tegen Huizen (de eeuwige rivaal van BSG4!) het kampioenschap van de tweede klasse SGS werd behaald. De veertig bladzijden die toen in Kontakt verschenen werden later samen met eerdere stukken gebundeld tot een boekwerk, dat niet alleen bij de 'Oervrienden', maar ook bij de vele 'Verre Vrienden' (fans) gretig aftrek vond.
Wegens plaatsgebrek kunnen we helaas geen voorbeeld tonen, en laten we het bij deze verwijzing.

Nog twee seizoenen bleven 'De Vrienden', in steeds iets gewijzigde samenstelling, Kontakt domineren. In 1990 viel het team definitief uiteen.

Met dank aan...

De 'schreeuwerds' vallen altijd het meest op, ook in de geschiedenis van Kontakt.
Een woord van dank aan de mensen op de achtergrond, die onopvallend enorm veel werk verzetten, is hier zeker op zijn plaats. Met name : C.L.C.Dekker (ook op dit gebied vele jaren actief), Hans Buchner (70-76) en Wim Roeten (83-heden).

De oorlogsperiode 1939-1940

N.Zijtsel

De oorlogsomstandigheden hadden grote invloed op de samenstelling van ons ledenbestand.
In 1939 werden acht van onze leden gemobiliseerd. Gelukkig overleefden deze mensen zonder ernstig letsel de meidagen van 1940.
In opdracht van de Duitse bezetters moesten in 1941 ca 10 Joodse leden onze vereniging verlaten. Zo lang dit mogelijk was speelden deze leden mee in de interne competitie ten huize van ons lid P.Hidding. Ons lid Henri Adelaar, geboren in 1881, lid sinds 1926 en penningmeester vanaf 1934 was ondergedoken. Hij is in 1943 in Groningen gearresteerd en via Westerbork in 1944 naar Auschwitz afgevoerd en daar direct na aankomst, tezamen met zijn echtgenote, gedood. De overigen kwamen na hun onderduikperiode in 1945 tot onze vreugde weer in ons midden terug.
Helaas duurde dit voor Johnny van Praag niet erg lang. Hij moest zich na de voor hem uiterst moeilijke oorlogsjaren ontzien, doch jammer genoeg is hij in 1949 op 57 jarige leeftijd overleden. Hij was in 1916 lid geworden en heeft enorm veel voor BSG gedaan. Hij was lang lid van de propagandacommissie en bedenker van vele plannen om het schaakleven te stimuleren, mede-oprichter van ons clubblad, organisator van toernooien en teamleider van BSG-1. Tevens was hij sinds 1931 bestuurslid van de SGS.
Naast deze invloed, die de Duitse bezetting op ons ledenbestand had, waren er leden, die
- in Duitsland te werk werden gesteld
- in de illegaliteit gingen
- moesten onderduiken
- als krijgsgevangene, gijzelaar of anderszins gearresteerd werden.

Ten slotte verlieten enkele leden van de NSB de vereniging.
Anderzijds kregen we ook nog al wat nieuwe leden. Mensen, die in het Gooi woonden, maar in Amsterdamse verenigingen schaakten, vonden het verstandiger om bij ons te komen spelen, zulks in verband met de verduisteringsmaatregelen, de slechte treinenloop en de spertijden.
Ons vertrouwde clublokaal in hotel "De Rozenboom" konden we van april tot november 1941 en vervolgens van mei 1943 tot januari 1946 niet gebruiken, omdat militaire instanties daar verbleven. We hadden tijdelijk onderdak in het jeugdgebouw "Eltheto" en in het café "De Harmonie". In diverse perioden moest de clubavond in plaats van van 8 tot 12 uur van 7 tot 11 uur gehouden worden (verduistering en spertijden). Ook werd wel op zaterdag van 2 tot 6 uur geschaakt. Menige partij werd in de koude periode gespeeld met een warme jas aan, een das om en soms een hoed op, omdat de kachel geen of onvoldoende warmte gaf. Aan de leden werd verzocht, zo mogelijk wat brandstof naar het clublokaal mede te nemen.
De landelijke competitie werd om het reizen te beperken in 4 geografisch ingedeelde afdelingen gespeeld met in totaal 23 verenigingen. BSG speelde in Centrum-Noord. Men reisde elkander tegemoet bij grote afstanden. Tegen Staunton (Groningen) speelden we de uitwedstrijd in Zwolle en de thuiswedstrijd tegen Philidor Leeuwarden in Amersfoort. In het clubblad lezen we, dat "in stikdonkere coupé's op zondagmorgen heel vroeg gereisd werd om om 9.30

uur in Zwolle aan te komen".
Zowel in 1942 als in 1943 werden we afdelingskampioen. In 1942 werden we achter VAS Amsterdam 2de in de strijd om het landskampioenschap. In 1943 werd de finale niet beëindigd.
Onze laatste competitiewedstrijd (landelijk) speelden we op 20 februari 1944. In 1944/45 werd geen competitie gespeeld.
In 1945/46 werd de competitie hervat in groepen van 4 met dubbele ronden.
Ons jaarlijkse voorjaarstoernooi kon in 1941 geen doorgang vinden door een verbod in verband met de februari-stakingen. Ook in de hongerwinter van 1945 kon niet gespeeld worden.
Ons clubblad is van januari 1942 tot november 1945 niet uitgekomen. Daaraan voorafgaand mochten geen artikelen, doch slechts clubmededelingen gepubliceerd worden, ten einde de omvang te beperken. Vervolgens noodzaakte het ontbreken van papier de vervaardiging te beëindigen. Het tijdschrift van de Nederlandse Schaakbond verscheen in april/mei 1943 voor het laatst. Daarna kwam er een mededelingenblad van 4 pagina's uit, dat alleen aan de secretarissen der verenigingen gezonder werd. Dat blaadje kwam uit tot en met augustus 1944 en werd toen verboden.
Ondanks de papierschaarste moest er wel ruimte in het Tijdschrift gemaakt worden voor oproepen om dienst te nemen bij de Waffen-SS en het Vrijwilligerslegioen Nederland.
Ter illustratie het aantal pagina's van het Tijdschrift/Mededelingenblad: 1939 376, 1940 en 1941 288, 1942 200, 1943 116, 1944 48, 1945 60 en 1946 260.
De KNSB moest in oktober 1941 in opdracht van de Duitsers NSB heten. De "K" van Koninklijk werd verboden.
Tot zover deze donkere periode.
De clubbijeenkomsten van BSG begonnen weer op 12 mei 1945.

Herinneringen na 1954

M.H.Klouwen

Beelden uit het verleden.
Teruggaand naar begin 1954 zie ik, eerst vaag, maar allengs weer duidelijker "De Rozenboom" en dan vooral de achterzaal met tafels en schragen waarop in rijen de borden, stukken en klokken. "Deftige obers" in rokkostuum serveerden koffie met een kaakje èn een glas water, doch later op de avond ook wel een oude of jonge jenever.
De mensen die mij het eerst voor de geest komen, zijn voorzitter E. Smit en secretaris C.L.C. Dekker.
De heer Smit was voor mij de personificatie van een Genootschapsvoorzitter, een gentleman, die elk bezoekend BSG-lid persoonlijk welkom heette met een handdruk en enkele vriendelijke woorden. Deze woorden kwamen tot ons uit een innemend gezicht, dat door een grijs sikje zeer specifiek mocht worden genoemd.
Over de heer Dekker, de ziel, de spil van BSG, is zoveel te vertellen, dat hierover in een aparte bijdrage wordt bericht.

Ik was als pas afgestudeerd scheikundige (25 jaar) per 1 december 1953 in dienst getreden bij de toenmalige Chemische Fabriek Naarden (het huidige Quest, onderdeel van Unilever). Als enthousiast schaker en nog steeds Staunton-lid bezocht ik voor het eerst in februari 1954 een clubavond.
Evenals bij Staunton in Groningen was de sfeer bij het Bussums Schaakgenootschap - welk een heerlijke vormelijke benaming voor een schaakclub - plezierig en plechtig. Het noemen van voornamen was in die tijd taboe. Het "meneer" en "de heer" klonk vele malen over en weer door de zaal van het Genootschap. Sommigen, meest ouderen of notabelen, permitteerden zich ten opzichte van vooral jongeren "meneer" weg te laten en alleen de achternaam te noemen.
Het was 1954, negen jaren na de Tweede Wereldoorlog, een tijd van wederopbouw en nog steeds van soberheid. Inmiddels liggen deze beelden alweer 37 jaren achter ons. Beelden, die voor mij weer beginnen te bewegen. Wat niet is veranderd is, is dat de schakers serieus achter hun borden zaten, soms slenterend door de zaal stapten en met deze of gene converseerden.
Wat wel anders toeging was de aanmeldings- en toetredingsprocedure: Men werd circa 3 weken aan het bord "opgehangen", opdat eventuele bezwaren tegen het lidmaatschap konden worden gemeld. Aan het begin van een clubavond verzocht de voorzitter de desbetreffende toekomstige BSG-er de zaal voor enkele ogenblikken te verlaten, zodat het Genootschap zich vrijelijk kon uitspreken. In juni 1954 werd ik op deze wijze BSG-er.
De ballotage-procedure is volgens mijn herinnering daarna snel in onbruik geraakt.

Van ons huidige leden-bestand waren drie leden ook lid in 1954: W.Brevoord, die al in de dertiger jaren (jeugd)-lid was geworden, C. Verhaar en Drs. J.J. van Oosterwijk Bruijn. Verhaar en Brevoord haakten in 1956 en 1957 af maar keerden in de tachtiger jaren terug in de BSG moederschoot.
Een achttal leden werd lid in de jaren 1954 - 1958: Dr. J.A. Keverling

Buisman (1954), Ir. G. Jacobson (1955), W. Roeten (1955), P.H. Haverkamp en J. Filipiak (1956), H.D. Swart (1957) en H. Aarzen en D. van der Lijn (1958). Deze leden zijn ook nu nog lid. De twee eerstgenoemden zijn een tijdje weggeweest. De heer Keverling Buisman is nu alweer geruime tijd secretaris van BSG.

In 1954 werden de heer en mevrouw Castelein de nieuwe eigenaren van "De Rozenboom". De Rozenboom met de familie Castelein is lange tijd verbonden geweest met het BSG. De "oude" leden zullen zich met mij De Rozenboom en vooral de achterzaal goed voor de geest kunnen halen. Ik zie de BSG-ers uit die tijd nog zitten!
Donker, Van Weering, Van Hartingsvelt, de vader van mijn latere tandarts, Schrijver, die tot zijn dood mijn belastingconsulent is geweest, Gielen, de kruidenier, die de boodschappen nog thuis bezorgde, Koen, Sombroek, Oskamp, Wiegers, Cohen, de Lind van Wijngaarden, de sociaal voelende huisarts, Hiddink de jeugdvriend, Sypkens de oogarts, die geen bril wilde dragen en oogknippend zover mogelijk van z'n bord afzat, Van Bolhuis, die later voorzitter was van de SGS en enkele jaren KNSB-penningmeester is geweest, Swen, die het 75-jarig bestaan nog heeft meegemaakt, Van 't Hek, die later twee beroemde zonen zou hebben, de hockeyer Tom en de cabaretier Youp.
Maar ook Klaus, onder andere interne wedstrijdleider, C.J. v.d. Heyden, jarenlang T.C. lid, Horowicz van de corsetten, Haring, een lieve oude baas, Wijnberg, Moeken, vele jaren penningmeester enz. enz.

Over al deze leden is wel wat te vertellen. In dit bestek is het echter niet mogelijk dit te doen. Toch wil ik hier twee waargebeurde anecdotes memoreren, waarin onze toenmalige voorzitter, Dr. Ir. H.J.L. Donker een hoofdrol vervulde.
Donker, geheel in de ban van zijn partij, kreeg van ober Herman een kopje koffie. Peinzend, rokend, overdenkt hij, overgeconcentreerd, z'n volgende zet. Links de asbak, rechts de koffie.
Als geïnteresseerd toeschouwer, aanvankelijk schaaktechnisch, zie ik het volgende gebeuren: Niet gehinderd door een goed oriëntatievermogen tikt hij de as van zijn sigaar pardoes midden in zijn koffie. Het suikerzakje, dat hij openmaakte, nog steeds gefascineerd zijn stelling bekijkend, liet hij langzaam in de asbak verdwijnen. Zoekend naar het lepeltje vond hij dat niet bij de asbak. Hij schrok wakker, zag wat er was gebeurd, bestelde een nieuw as-vrij kopje koffie en verzinkt weer in de partij.
Ik weet niet wie z'n tegenstander was, noch hoe de partij afliep...
Enkele jaren daarna gebeurde het volgende:
Donker werd door de familie Castelein en hun personeel altijd dokter Donker genoemd. Bijna elke clubavond was er telefoon voor "dokter Donker". Op onze clubavond speelde ook een bridgeclub in "De Rozenboom" in de tuinzaal. Tijdens een avond werd een dame onwel. De dienstdoende ober snelde naar de schaakzaal en riep: "dokter Donker wilt u direct meekomen?". Donker spurtte achter de zwarte pandjes-jas aan en werd voor de in onmacht verkerende bridge-dame geleid.
Hij moest toen snel uitleggen, dat een gepromoveerd technicus chemicus weliswaar "doctor" is, maar dat dat met een "dokter" niets van doen heeft. Overigens werd de bridge-dame door echte deskundigen weer opgelapt.

1964. De eerste van een reeks promoties van BSG I naar de hoofdklasse. Staand v.l.n.r: C.G.langeweg (res), W.O.C.thoe Schwartzenberg, H.Mondria, D.van der Lijn, J.J.van Oosterwijk Bruijn, M.Verburg, M.H.Klouwen (res), H.J.te Winkel. Zittend: J.J.van Weering, J.G.van Eybergen, G.R.D.van Doesburgh, M.A.S.Nolte, C.L.C.Dekker (secr./wedstrijdleider).

BSG bloeide in de eind vijftiger en zestiger jaren. Een van de pijlers naast het normale clubleven was ons Voorjaarstoernooi.
Geliefd en bekend in heel Nederland. In groepen van vier werden in het weekend 3 partijen gespeeld. De indeling was naar sterkte.
Het Voorjaarstoernooi telde in de loop der jaren vele recidivisten. Veel van de deelnemers van buiten werden bij BSG-ers ondergebracht. Geldprijzen waren er niet. De prijzen bestonden uit een flesje wijn, een stukje kaas, een doos bonbons, een bloemetje en..... niet te vergeten de beroemde Klasema-taart, elk jaar beschikbaar gesteld door Banketbakkerij Klasema. De broodjes voor de lunch werden, toen de zalen van de Rozenboom te klein waren, door de club gekocht en gesmeerd. Dit was schaakamateurisme in de meest positieve zin.
Enkele namen van deelnemers moeten hier wel worden genoemd, bijvoorbeeld die van ons oud-lid Dr. K.M. Bergsma, de Rotterdammer, die diverse malen - en dikwijls met succes - in de invitatiegroep meespeelde. Maar ook onze eigen Van Oosterwijk Bruijn was een geregelde invitatie-speler. Fenny Heemskerk, Hans Bouwmeester en later ook Hans Ree en Rob Hartoch heb ik onder de deelnemers zien spelen en allemaal om dat flesje wijn.
Ook vele eigen prominente leden, bijvoorbeeld Dr. J.C. van Epen, Ir. H. Mondria, J.J. van Weering, Dr.Ir. H.J.L. Donker en al die andere clubleden waarvan ik de namen hier niet allemaal zal noemen.

Eén Voorjaarstoernooi wil ik hier memoreren.
Het was 1962, dus nu ruim 29 jaar geleden. Zoals gebruikelijk opende "onze wethouder" Mr. J. Boor het toernooi. In het welkomstwoord van vice-voorzitter J.J. van Weering noemde hij dat Voorjaarstoernooi een echt familie-gebeuren. Vijf gebroeders De Lind van Wijngaarden speelden mee, vier familieleden Mix waren van de partij en ons, ook nu nog, trouwe lid J. Filipiak was met drie zonen aanwezig. Winnen was niet belangrijk, meedoen wel! Tijdens dit gememoreerde toernooi won de jeugdige Carla Bruinenberg de Klasema-taart.
Het Voorjaarstoernooi bloeide in die tijd.
Circa 120 deelnemers en deelneemsters waren toen aanwezig.
In de rumoerige eind-zestiger jaren werden vele zaken op de helling geplaatst. Grote veranderingen traden op, niet alleen politiek maar ook in religie en muziek. De tijd was veranderd en naar mijn overtuiging waren deze revolutionaire jaren mede oorzaak van de teloorgang van ons beroemde Voorjaarstoernooi.
Dat vele jaren nadien, het toernooi - het BSG-Pinkstertoernooi - wederom jaarlijks plaatsvindt is voor allen, die de schaaksport een goed hart toedragen, een verheugend feit.

Het Contact is, naast mijn niet volmaakte geheugen, de bron geweest waaruit ik vele historische feiten heb geput.
Onverbrekelijk verbonden met Contact is H. Sitters, vele jaren de journalistieke motor achter ons clubblad. In de periode die ik hier beschrijf spelen de namen L.M. Schrijver, M.A.S. Nolte en J.B. Buchner een hoofdrol.
Schrijver produceerde in bijna alle clubbladen vele lezenswaardige artikelen. Een beetje overpeinzend, filosofisch. Reeds in 1954 verscheen het artikel "Roken en Schaken" van zijn hand. In 1958 waarschuwde hij voor verslapping en gezapigheid. In juni 1969 was LMS met vakantie in Adelboden, waar het beroemde Claire Benedict toernooi werd gehouden. Toen, als oud-journalistiek medewerker, schreef hij een zeer goed stuk over de gebeurtenissen tijdens dat toernooi.
In 1964 werd Schrijver opgevolgd door M.A.S. Nolte, een sterk schaker en een trouw BSG-er. Nolte had een vlotte en geestige pen. Op zijn initiatief werden limericks gevraagd aan de leden. De beste werden geplaatst. Twee van deze limericks wil ik u niet onthouden, de eerste een voorbeeld van de hoofdredacteur zelf en de tweede van een onbekende rijmelaar, die in mijn ogen de beste was:

Er was eens een schaker in Naarden
die het ongelofelijke klaarde
hoe hij het deed
is wat men niet weet
maar hij gaf altijd mat met twee paarden

Er was eens een heer in Timboektoe
die ging naar de kroeg om de hoek toe
hij zocht er vermaak
en speelde vaak schaak
met inzet: een koffie met koek toe

Niet onvermeld mogen blijven de bijdragen van Sfinx. In dichtvorm heeft deze scribent zijn beleven rond het BSG op voortreffelijke wijze weergegeven. De heer A. de Jong, die achter dit pseudoniem verborgen zat, stierf in juni 1969.
Na M.A.S. Nolte nam Ir. J.B. Buchner de zware taak van hoofdredacteur, tevens bibliothecaris op zich. Van 1970 tot 1976 runde hij ons Contact. Hij voerde zijn taak uit in eigen stijl, liet daarbij niets aan het toeval over. Het stencillen en nieten behoorde eveneens tot die taak. In het souterrain van mijn huis werden zo vele clubbladen geboren.
En passant kluste hij voor mijn vrouw, die een man heeft die niet is gezegend met deze vakbekwame eigenschappen. Een oude jenever was dan Hans' beloning.
Toen Hans in 1976 BSG verliet, nadat hij de laatste twee jaren ook nog als wedstrijdleider fungeerde, was dit voor de club een groot verlies. Hopelijk keert de in Hilversum wonende postzegelverzamelaar - een andere grote hobby van hem - nog eens in de Genootschapsschoot terug!

Het Contact heeft door jaren heen vele adverteerders gekend. Die adverteerders moeten worden beschouwd als "donateurs" voor Contact. Immers, door hen was het mogelijk Contact intact te houden. Om u een voorbeeld te geven van de advertenties koos ik een willekeurig Contact: Maart 1959.
Vele van onze (oud-) leden zaten achter de advertenties:
Warmolts (pomar sherry), Harder (fietsen), Glavimans (kolen!), Meppelink (rookartikelen), T. Hoying (kristal), Norit, Rigter (stookolie), Hardonk (textiel), Sporthuis Bussum, De Posthoorn (giftshop), P. Voet (rookartikelen), King Peter (grammofoonplaten), Viola (bloemen), Mauritz (tuinbenodigdheden), Kleisen (herenkleding), Klück (ijzerwaren), J.H.W. Bakker (assurantiën), DIG (papier), Wijnhandel Hermans, De Brabander (lederwaren), Bols (zeer oude jenever: Wat, schaakmat? Troost U, snel een Bols gevat), B en J. Iking (schoenreparaties), D. Oskamp (levensmiddelen), Des Bouvrie (meubelen), Maison Filipiak (moderne coiffures), Purfina (service station), Hoeksema N.V. (chemisch reinigen), Oertli-Oskamp (verwarming e.d.), Fa. Bruins (goudsmid), Opticiën Van de Berg, Polak van Deventer (tropenkleding), De Rozenboom (hotel, café, restaurant).

Een apart hoofdstuk vormen de jubilea.
In 1961 bestond BSG 50 jaren. De zogenaamde Jubileum Commissie had in 1960 de volgende samenstelling: Cohen, Dekker, Klouwen, Van der Lijn en Schrijver. Speciaal voor het grote feest in Concordia was een subcommissie benoemd, waarin ondermeer zitting hadden K. de Boer, Fresen, Van 't Hek, Klouwen en Van der Lijn.
Het jubileum werd groots gevierd. Allereerst werd de organisatie van de bondswedstrijden in het voorjaar van 1961 aan het Bussums Schaakgenootschap toevertrouwd. De jubileumweek begon op zaterdag 23 september 1961 met een auto-puzzlerit. De prijsuitreiking vond plaats in Oud Valkeveen. Alle deelnemers werden beloond met een pannekoek-maaltijd, hoewel dat puzzle-technisch onverdiend was. Bijna iedereen sloeg bij het dambord rechtsaf, terwijl even verderop toch echt een schaakbord aan een boom was bevestigd. Enfin, de winnaars, de familie Van Oosterwijk Bruijn, konden met 268 strafpunten, de prijs in ontvangst nemen.
In de daaropvolgende week waren achtereenvolgens een massakamp BSG versus

andere Gooise clubs georganiseerd, uitslag 23½ - 17½ voor BSG, verder op de clubavond een gong-wedstrijd met grappen en grollen, zo in de trant van "de diagonaal a1 - h8 wordt volledig ontruimd" en "last but not least" een bridge-drive. De leiding hiervan was in handen van de GBC-ers, de heren Negrijn en Grootendorst, clubgenoten van Frans Klaus.
Op Zaterdagmiddag 30 september 1961 vond een indrukwekkende receptie plaats. Het bestuur recipieerde in jacket.
Naast vele van onze eigen leden waren tevens aanwezig wethouder Boor (gemeente Bussum), Ir. Van Steenis (voorzitter van de KNSB), Slavekoorde (Schakend Nederland's hoofdredacteur), De Jong en Te Winkel (SGS), Nagel (ASB), Feenstra Kuiper en De Graaf (HSG), Stuiver en Boosman (S.C. Utrecht) en onze (oud)leden Schreuder (Baarn) en Hofsommer. Er werden vriendelijke en hartelijke woorden gesproken. Er was verder een bloemenpracht, aangeboden door de aanwezigen en niet-aanwezigen. Ook stroomden gelukstelegrammen en andere schriftelijke gelukswensen "De Rozenboom" binnen.
In Concordia werd de grote feestavond op diezelfde Zaterdag gehouden. Eregasten waren burgemeester Haspels van Bussum, Ir. Van Steenis en J. de Jong met hun dames; ook was "onze" wethouder Mr. J. Boor natuurlijk aanwezig. Dekker kreeg die avond een Koninklijke onderscheiding uitgereikt door burgemeester Haspels.

In 1968 promoveerde BSG I wederom naar de hoofdklasse. Op de foto, vlnr. Staand: J.J.van Weering, G.Jacobson, D.van der Lijn, J.G.Odink (res), C.J.W.van der Heijden (res), H.J.te Winkel, Th.Slisser. Zittend: J.G.van Eijbergen, D.F.de Lange, M.H.Klouwen (res), C.L.C.Dekker, H.Mondria (res). Van het tiental ontbreken J.J.van Oosterwijk Bruyn, G.W.Prahl en W.O.C.thoe Schwartzenberg

Tot in de kleine uurtjes waren de BSG-ers met hun dames aanwezig. Na een flonkerend cabaret en een voortreffelijk souper werden de spieren losgemaakt met een dansje. Het is een volmaakt jubileum geweest, alleen financieel was er een-tijdelijk-tekort. De totale kosten van het jubileum bedroegen *f*. 6.477,--. De grootste post was de feestavond: *f*. 2.920,--. De bijdragen in het jubileumfonds bedroegen *f*. 5.271,--. Het tekort was *f*. 1.206,-- hetgeen spoedig daarna weggewerkt werd.
Het jubileum werd door twee prominente leden niet meer meegemaakt. Medeoprichter P. van 't Veer overleed in de zomer van 1960; ere-voorzitter E. Smit, lid sinds 1919, 21 jaar voorzitter en 5 jaar ere-voorzitter, overleed in december 1960.
Overigens werd dit jubileum geleid door voorzitter Dr.Ir. H.J.L. Donker die op 1 april 1961 25 jaar lid was van BSG.

Op de jaarvergadering in september 1966 nam C.L.C. Dekker afscheid van het bestuur. Elders in dit gedenkboek kunt u meer hierover lezen. Hij was 55 jaar daarvoor mede-oprichter van de club, erelid in 1921, Koninklijk onderscheiden in 1961. In mijn functie als voorzitter restten mij alleen nog welgemeende hartelijke woorden. Ook mevrouw Dekker werd nadrukkelijk betrokken en toegesproken in deze plechtige vergadering.

In de loop der jaren kwamen en gingen vele oudleden. Enkele daarvan wil ik noemen, bijvoorbeeld Dr. W.O.C. baron Thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg, voor ons Wolf. Een begenadigd schaker, zeer sterk in de zestiger jaren. Wonend in Hoorn, kwam hij bij elke gelegenheid naar Bussum. Later zou z'n tweede home in de Javalaan te Hilversum bekend worden bij vele BSG-ers.
Zijn tante, mevrouw Koster, stelde haar pand met liefde beschikbaar voor winterwedstrijden van neef Wolf, die inmiddels was verhuisd naar Den Haag. Haar gastvrijheid zullen wij niet gauw vergeten. In het atelier van haar overleden echtgenoot, een kunstschilder, staan nog vele doeken en tijdens de partijen kijken, enerzijds de jonge prinses Beatrix, anderzijds de jonge baron Wolf, in plus-four neer op het bordgebeuren. In dit atelier hebben de beide baronnen F. van Pallandt en W. Thoe Schwartzenberg en ikzelf éénmaal per drie weken "gevluggerd". Wij moeten daar vele honderden 5-minuten-partijtjes hebben gespeeld. Het ritueel daar was het samenkomen in de salon, waar gekout, geconverseerd werd.
Aan het einde van de middag kondigde een gongslag aan dat lekkernijen, door mevrouw Koster bereid, genuttigd konden worden.
Ik herinner mij nog de tortelduif, die dezelfde leeftijd had als Wolf, daar door de kamer fladderde. De duif werd 53 jaar oud. Wolf schaakt niet meer actief, woont nog steeds in Den Haag.
Op 8 januari 1991 bereikte "tante" de honderdjarige leeftijd! Vijf jaren geleden was zij nog aanwezig op de receptie ter gelegenheid van ons 75-jarig jubileum in het Denksportcentrum.
Wij zijn er trots op, dat Kick Langeweg een vrucht was van het BSG. Toen ik in 1954 toetrad tot de club was Kick al een zeer sterke jeugdspeler. Dat hij door mijn komst geen plaats kreeg in het eerste tiental zou door de geschiedenis gelogenstraft worden. Kick is in de eind vijftiger jaren uitgegroeid tot één van de sterkste spelers van Nederland. Tot op de dag van vandaag is Langeweg nog altijd een geducht tegenstander voor menig grootmeester.
Zo zie ik A. van Hinte komen en gaan. Een uiterst aimabel mens, een

schaker in hart en nieren. Hij vertrok naar het Noorden.
En dan R. Verburg, een rustige schaker met een eindspel-kartotheek waarop vele (groot)meesters jaloers zouden zijn. Rinus vertrok naar Zeeland, waar hij, alweer vele jaren geleden, is overleden.
Vele jeugdleden kwamen en gingen, bijvoorbeeld Jan Kelder en Carel Horstmeier, beiden goede schakers, thans goede bridgers.
Het toeval wil, dat beider vaders, werkzaam in het onderwijs en goede leden van het Genootschap, plotseling overleden; Drs. C.H. Horstmeier in 1962, G.J. Kelder in 1965.
Mr. H.J. te Winkel was vele jaren lid en hield de statistiek van BSG bij. Hij is thans lid van Utrecht. Alex Wunnik, de zoon van de toenmalige directeur van Carré, was een sterk schaker evenals Hans Gieb, zoon van de eigenaar van een damesmodezaak tegenover het Wilhelminaplantsoen. Beiden zijn, voorzover mij bekend, niet meer actief.

Enkele namen van ook nu nog actieve leden mogen niet ontbreken, bijvoorbeeld Mr. J.G. van Eybergen. In 1966 veroverde hij de titel "De Leeuw van Weesp". Van Eybergen is altijd een sterke schaker geweest. Soms zeer snel spelend en bij koude, met jas en hoed, heeft hij voor BSG vele punten gescoord. Zijn onbaatzuchtigheid, vooral ten opzichte van jonge leden, zou later leiden tot zijn ere-lidmaatschap.
Van der Lijn, Slisser, en De Ruiter hebben alle ups en downs in het eerste tiental meegemaakt. In 1969 versloeg Tom de Ruiter Hans Ree in een wedstrijd om het Kampioenschap van Nederland.
Baron F.E.J. van Pallandt was enkele jaren wedstrijdleider en non-playing captain van het eerste tiental. Velen denken nog vaak terug aan die tijd, niet in het minst vanwege de goede verzorging van de spelers.
En dan C. van der Heijden. In november 1960 trad hij toe als jeugdlid. Coen is door de jaren heen een zeer enthousiast BSG-er geweest. Een unieke figuur, één van onze sterkste tactische schakers. Zo herinner ik mij nog zijn overwinning op Hans Bouwmeester (zie partij in dit boek). Coen speelde ook een hoofdrol bij de promotie van het eerste tiental naar de Hoofdklasse in 1968. Bij de stand 5-4 in ons voordeel resteerde de partij van Coen.
Coen had een dame, z'n tegenstander een toren plus loper. Als team-captain gaf ik de opdracht de partij remise te geven. Coen weigerde, want zijns inziens stond hij gewonnen. Toen ik stelde, dat wij de partij voor de BELO rating als gewonnen zouden meetellen, berustte Coen, stelde remise voor, waardoor de promotie een feit was. De felicitaties van woordvoerder Dr.Ir. J.C. Scheffer van Staunton waren onderdeel van de feestelijke activiteiten daarna.
In datzelfde jaar - mei 1968 - promoveerde BSG II naar de KNSB. Het tiental moest in Amsterdam winnen. Als enige toeschouwer, naast non-playing captain H. Mondria, zag Van Eybergen, dat een ober een kop koffie over de grond gooide en dat D. van der Lijn door diezelfde ober "gedoopt" werd met bier, dat overigens niet voor hem was bestemd. Hij voorspelde uit deze gebeurtenissen een overwinning.
Dat geschiedde. Na afloop werd de promotie gevierd en hoe! Teamleider Mondria leidde ons langs diverse kroegen. Velen keken diep in het glas, maar het was zaterdagavond en we waren met de trein. Rinus Verburg vertrouwde mij toe, met pretlichtjes in zijn ogen, dat hij over enkele uren weer ouderling in de kerk zou zijn. Piet Haverkamp, verstandig als altijd, schepte af en toe buiten een luchtje en Auke van der Bijl had bij

terugkomst in Bussum nog een banaan in zijn binnenzak. Maar het doel was bereikt: BSG II in de KNSB!!

Als voorzitter van BSG van 1965 tot 1983 heb ik met vele bestuursleden mogen samenwerken. Enkele wil ik hier noemen. In de eerste plaats mijn grote schaakvriend P.H. Haverkamp. Lange tijd diende Piet het BSG als secretaris. Zonder zijn punctuele adviezen en herinneringsactiviteiten zou ik de functie nooit hebben kunnen uitoefenen. Een sportieve en enthousiaste speler, die BSG al sinds 1966 dient. In 1986 zou hij, zeer terecht, tot erelid worden benoemd.
En dan H.D. Swart. In 1962 trad hij toe tot het bestuur. In de zeventiger jaren beheerde hij onze penningen. Henk was zeer kritisch, lastig voor het bestuur, maar - en dat dient gezegd - hij had eigenlijk altijd gelijk. Zijn principiële kijk op de dingen heeft in latere jaren geleid tot goede statuten en huishoudelijk reglement. Een kampioen-Can-I-speler, tot op de huidige dag een zeer gewaardeerd lid van BSG.
Tenslotte mevrouw C. van der Steeg. Zij en haar man verzorgden sinds 1969 in de Godelinde Stichting de koffie enz. Zij werd lid van BSG en later bestuurslid (ledenadministratie). Helaas overleed Carla in 1982. Een slopende ziekte velde haar op 41-jarige leeftijd.

In 1971 viel opnieuw promotie naar de hoofklasse te vieren. Het eerste tiental bestond toen uit (staand, vlnr.) H.J.te Winkel, D.van der Lijn, D.F.de Lange, H.A.Sibbing, W.O.C.thoe Schwartenberg, C.J.W.van der Heijden, M.A.S.Nolte, J.J.van Oosterwijk Bruijn en (zittend) T.de Ruiter. Op de foto ontbreekt Th.Slisser.

Nog een paar algemene notities tot slot. Frans Klaus heeft als bestuurslid van BSG van 1958 tot 1973 gediend, voornamelijk als interne wedstrijdleider. In de zestiger en zeventiger jaren heeft hij regelmatig bridge-drives georganiseerd voor BSG-ers en introducé's. Vele schakers zijn ook goede bridgers. Vele oud-leden zijn gaan bridgen, bijvoorbeeld Jan Kelder en later zijn zoon Hans, Jacques Fuchs, Leo van de Kalle, Frans Klaus, Carel Horstmeier. Ons huidige ledenbestand telt ook een aantal goede bridgers, waarvan sommigen in clubverband spelen, bijvoorbeeld J.G. van Eybergen, D. van der Lijn, H.D. Swart, P. van Kampen, G. Ruizendaal, T. Sibbing, P.H. Haverkamp, J.J. van Oosterwijk Bruijn, L. Kok, K. Mur, A. Hinlopen en ikzelf.
Het zaterdagmiddagschaak werd in de jaren 1960-1970 soms goed bezocht bijvoorbeeld in de bovenzaal van de Novum bioscoop aan de Vlietlaan. Daarvoor werd op zaterdag in het Buurthuis de Engh gespeeld. Ook de stationsrestauratie verleende ons onderdak en in de Taveerne op de Brinklaan werd in het restaurant gespeeld. Later is het zaterdagmiddagschaak teloor gegaan. In het Denksportcentrum was de belangstelling nihil.
Dat schaken ook vooral in speciale families wordt gespeeld moge blijken uit familie-"leden" bijvoorbeeld vader en zoon Sueters, Kok, Filipiak, De Boer, Van der Lijn, Horstmeier, Kelder, de familie Hiddink.
Enkele families waren in grotere getale aanwezig, bijvoorbeeld de zonen Sibbing! Harry, oud lid, Ton en Eddy en zelfs Jacques is enkele seizoenen lid geweest. Ook de familie Smeele is goed vertegenwoordigd met vader Leo en de zonen Pieter en Frank.

Nog enkele korte woorden over de viering van het 75-jarig jubileum, dat de meesten van ons nog vers in het geheugen ligt. Al in voorjaar en zomer van 1986 werden het Jubileum-Pinkstertoernooi, dat een aanzet zou blijken te zijn voor een nieuwe reeks BSG- toernooien, een simultaanseance van Jan Timman voor de BSG-senioren en een van Cor van Wijgerden voor de BSG-junioren, en een aantal simultaan-seances voor scholen en buurthuizen georganiseerd. In het weekend van 3 oktober gaf het bestuur een receptie, en werden een reunie voor oud-leden en een feestavond voor de leden met hun dames gehouden, de laatste met een spannende hersen-gymnastiek-wedstrijd tussen oud- en jong-BSG. Als afsluiting volgde in december een kolderschaakavond onder de beproefde leiding van Dik van der Lijn.

Leven en sterven zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. Dit geldt ook voor BSG-ers. In de loop der jaren zijn vele leden ons ontvallen. Zij hebben altijd een leegte achtergelaten en van sommigen zeg ik spontaan: Maar die had nog niet mogen gaan.
In dit bestek kunnen wij niet allen noemen, die ons hebben verlaten. Maar enkele uitzonderingen mag ik me permitteren.
Met het overlijden van P. van 't Veer (1960) en C.L.C. Dekker (1978) verloren wij onze oprichters. Aan hen is het Bussums Schaak Genootschap veel dank verschuldigd. In 1967 verloren wij onze grootste fan namelijk N. van der Lijn, vader van Dik van der Lijn, donateur, maar vooral een groot vriend van de vrienden van zijn zoon.
Elk ontvallen lid betekent een verlies. Gelukkig worden deze wonden aangevuld door jongeren, die het Genootschap hopelijk tot in een verre toekomst gezond houden.
Voor verdere historische gegevens verwijs ik naar de tabellen.

Partijselectie (I)

Tom de Ruiter

De meeste gevraagden hebben vlot een partij ingestuurd voor het jubileumboek. In mijn brief gaf ik aan dat ik het liefst een partij zou ontvangen die binding had met BSG, bijvoorbeeld uit de interne competitie, de KNSB-competitie of het voorjaarstoernooi, eventueel aangevuld met wat korte aantekeningen. Komt u in het commentaar bij een partij het woord ik tegen, dan is de speler aan het woord. Het commentaar is kort en summier gehouden, mede door de beperkte ruimte. Bij de openingen is de Schachinformator-code vermeld. NIC betekent: New in Chess.
Ik wens u veel naspeelplezier!

W.O.C.Baron thoe Schwartzenberg was 22 jaar lid van BSG, en werd drie maal clubkampioen.
E. Spanjaard - W.O.C. Baron thoe Schwartzenberg
BSG - Utrecht 5½-4½, bord 4, 14-03-1970
Grünfeld-Indisch (D.97)
1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 d5 4.Pf3 Lg7 5.Db3 dxc4 6.Dxc4 0-0 7.e4 Pc6 8.Lf4 Pd7 9.0-0-0 Pb6 10.Dd3 Lg4 11.d5 Lxf3 12.Dxf3 (niet 12.dxc6 Lxd1 13.cxb7 Dxd3 14.Lxd3 Tad8 15.Lxc7 Txd3 16.b8D Txb8 17.Lxb8 La4 18.Lxa7 Lxc3 en wint) **12...Pe5 13.Dg3 Dd6 14.Kb1 a6 15.Lc1 Db4 16.f4 Pec4 17.Lxc4 Pxc4 18.e5 Tad8**

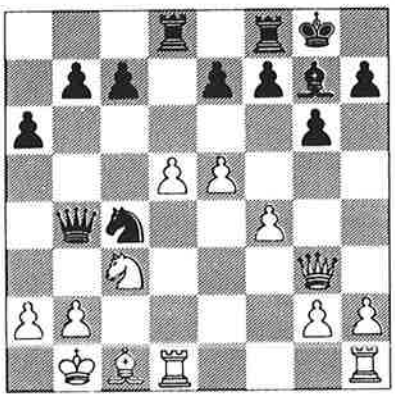

19.Kc2 Da5 20.Td4? b5 21.b3 c5 **22.Td3 Pb6 23.Lb2 b4?** (beter is 23...c4 24.bxc4 Pxc4 enz) **24.Pe4 Txd5 25.Txd5 Pxd5 26.Pd2 Pb6 27.Dd3 f6 28.Pc4 Db5 29.Pxb6 Dxb6 30.exf6 Lxf6 31.Lxf6 Txf6 32.g3 Te6 33.Td1 Kg7 34.Dd7 Te4 35.Dd5 De6 36.Dxe6?** [noodzakelijk was 36.Dxc5 Te2+ 37.Td2 De4+ 38.Kc1 Dh1+ 39.Kc2 Txd2+ (39...Dxh2? 40.Dxe7+! of 39...Te6 40.Kb2) 40.Kxd2 Dxh2+ 41.Kc1 Dh1+ gevolgd door ...De4 en ...h5 waarna zwart wat beter staat] **36...Txe6 37.Td5 Te2+ 38.Kb1 Txh2 39.Txc5 Tg2 40.Ta5 Txg3 41.Txa6 h5 42.Tb6 h4 43.Txb4 h3 44.f5 g5 45.f6+ Kxf6 46.Tb6+ e6 0-1**

J.G.van Eijbergen. 34 jaar BSG-lid, erelid sinds 1980. Drie maal clubkampioen, één maal kampioen van de SGS.

Over de volgende partij meldde het clubblad :
In de derde ronde versloeg Van Eybergen op zijn gevreesde "killers-manier" A.M.J. van de Berg uit Leiden, die op dat moment met 2 uit 2 mede aan kop ging door onder andere een overwinning op de Roemeense meester B. Soos. Hoe Van Eybergen dat presteerde in slechts 44 minuten (en vooral om u mee te laten genieten), geef ik u onderstaand de volledige partij. Saillante bijzonderheid: bij de achtste ronde verscheen Van Eybergen te laat, omdat hij tijdens zijn ochtendwandeling in de mooie bossen was verdwaald. Kavalek won het toernooi (10 uit 10!) en Van Eybergen behaalde uiteindelijk 4 uit 10.

J.G. van Eybergen - A.M.J. van de Berg
Dieren, Open NK 1969
Pirç (A.48)
1.e4 g6 2.Lc4 Lg7 3.d4 c6 4.Pc3 b5 5.Lb3 a5 6.a3 d6 7.Df3 e6 8.Pge2 La6 9.h4 h5 10.Lg5 Dc7 11.Pf4 Lxd4

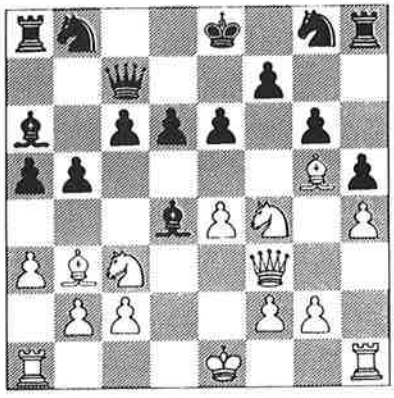

12.Lxe6 fxe6 13.Pxe6 Lxc3+ 14.Dxc3 Df7 15.Pc7+ Dxc7 16.Dxh8 Df7 17.Th3 Ta7 18.0-0-0 Df8 19.Txd6 Dxd6 20.Dxg8+ Df8 21.De6+ Te7 22.Lxe7 Dxe7 23.Dxg6+ Df7 24.Dd6 Pd7 25.Tf3 Dc4 26.Td3 Lc8 27.Dc7 1-0

D.F.de Lange is alweer 27 jaar lid van BSG. Hij speelde 129 partijen in hoofd- en eerste klasse voor BSG.
De volgende partij werd gespeeld tijdens de traditionele massakamp met HSG, en wel aan bord 1. BSG-kopman was ***Kick Langeweg***, die veertien jaar lid is geweest van BSG, één maal clubkampioen werd, en vier maal het Bussums Jeugdkampioenschap in de wacht sleepte.

D.F. de Lange - C.G.Langeweg
Massakamp HSG - BSG, bord 1, 24-09-1958
Spaans (C.66)
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 Pf6 4.Pc3 Lc5 5.Pxe5 De7 (deze zet had ik niet verwacht) **6.Pf3 Pxe4 7.0-0 0-0 8.d4 Pxc3 9.bxc3 Lb6** (wit staat nu zeer comfortabel) **10.Te1 Dd8** (helaas moet de dame wel op dat veld) **11.Ld3!** (in aanmerking kwam 11.d5, maar ik vond deze zet toch sterker) **11...d5 12.La3 Te8 13.Pg5!**

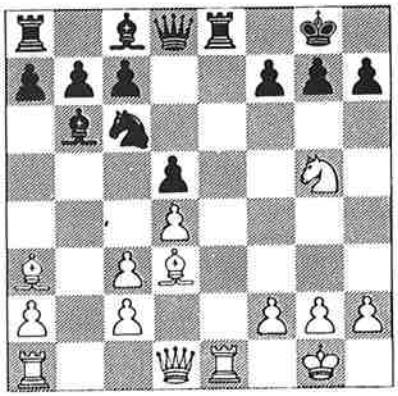

13...Txe1+ 14.Dxe1 g6 15.De3 La5 16.Te1 Ld7 17.Lb5 (na afruil van het zwarte paard kan wit binnendringen op e7) **17...Df6 18.Pf3 a6 19.Lxc6 Dxc6 20.Dh6!** (laat de damevleugel in de steek, maar er volgt een ramp voor zwart) **20...,Dxc3 21.h4!! Dxa3 22.Pg5 Le6 23.Dxh7+ Kf8 24.Txe6** (de pointe) **24...Dc1+ 25.Kh2 Df4+ 26.Kh3** (het lollige is dat zwart niet op e6 kan slaan wegens Pxe6+ met damewinst) **1-0**

D.van der Lijn. 33 jaar BSG-lid. 3xclubkampioen, 4xSGS-kampioen. Met 207 partijen voor BSG-1 recordhouder, samen van G.R.D.van Doesburgh.
R.J. Timmer - D. van der Lijn
Interne BSG groep 1, 06-01-1986
Tsjigorin-verdediging (D.07)
1.d4 Pc6 2.c4 e5 3.d5 Pce7 4.Lg5 (in de partij Uhlmann - Anand, Amsterdam 1990, volgde 4.Pc3 Pg6 5.e4 Pf6 en nu is 6.h4 de aangewezen zet) **4...h6** (zwart bouwt nu op onorthodoxe wijze een actieve stelling op) **5.Lh4 g5 6.Lg3 Pg6 7.e3 h5 8.f3 Lc5 9.Dd2 d6 10.Ld3 f5** (het zwarte overwicht wordt met de zet groter) **11.Pc3 Ld7 12.Pge2 Df6 13.0-0-0 P8e7** (beide partijen hebben hun ontwikkeling voltooid, maar zwart weet waar hij de witte koning moet zoeken) **14.Tdf1 a6**

15.f4 (je bent jong en je moet wat!) **15...gxf4 16.exf4 e4 17.Lc2 b5 18.cxb5 axb5 19.Kb1 b4 20.Pd1 Lb5 21.Lb3 Kd7 22.Pe3 Ld3+ 23.Pc2 h4 24.Lf2 Thb8 25.Le3**

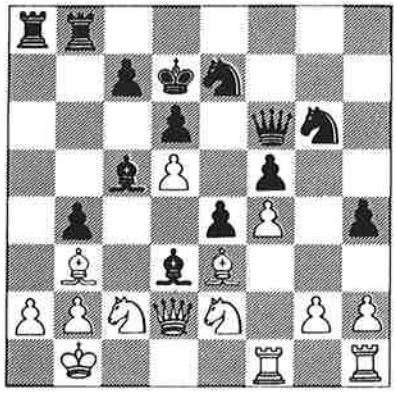

25...Ta3!! (een Aljechin-zet!: op schitterende wijze voert de zwartspeler zijn aanval door: na 26.bxa3 bxa3 gaat wit ten gronde aan de lange diagonaal a1-h8 en aan de geopende b-lijn: bijvoorbeeld 27.Kc1 Db2+ 28.Kd1 Txb3!) **26.Te1 Txb3! 27.axb3 Pxd5 28.Lxc5 dxc5 29.Pc1 Pgxf4 30.Pxd3 Pxd3 31.Pe3 Pc3+!** (zwart laat wit niet op adem komen; weer speelt de b-lijn een beslissende rol, men ziet: 32.bxc3 bxc3 33.Dc2 De6) **32.Kc2 Pb5 33.Tb1 Pd4+ 34.Kd1 Pxb3 35.Dc2 Pd4 36.Dc4 Pf2+** en door zwart gewonnen. **0-1**

M.H.Klouwen. 37 jaar lid van BSG, waarvan 18 jaar als voorzitter. In 1983 werd hij tot ere-voorzitter benoemd.

M.H. Klouwen - J. van Gemeren
Voorjaarstoernooi 1957
Slavisch/Damegambiet (D.45)
1.d4 d5 2.Pf3 e6 3.c4 c6 4.e3 Pf6 5.Dc2 Le7 6.Pc3 Pbd7 7.b3 0-0 8.Lb2 dxc4 9.bxc4 c5 10.Ld3 cxd4 11.exd4 b6 12.Pg5 h6 13.h4 e5 14.d5 Pc5 15.Lh7+ Kh8 16.Pb5 Ld6 17.0-0-0 (de natuurlijke voortzetting van de aanval) **17...La6 18.Pxd6 Dxd6 19.f4 Pcd7 20.Df5 exf4 21.Pe6!**

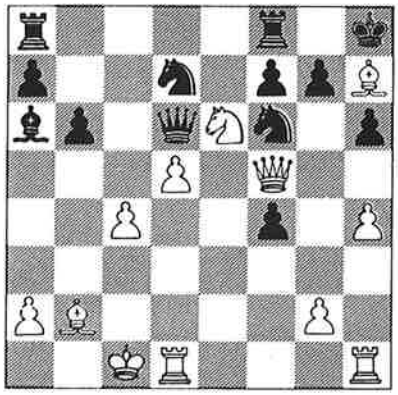

(deze verrassende zet leidt een lange combinatie in die de zwartspeler dacht te kunnen weerleggen op de manier zoals in de partij gebeurde, maar 25.La3 gevolgd door 27.Le7 beslist in dit geval; een andere mogelijkheid was 23...Pxh7, maar dan komt 24.Dg6 met fraaie varianten) **21...fxe6 22.dxe6 Dc5 23.exd7 Dxf5 24.Lxf5 Lxc4 25.La3 Tg8 26.Kb2 Lb5 27.Le7 Pxd7 28.Lxd7 Lxd7 29.Txd7** (de rest is techniek, door wit sterk en nuchter behandeld) **29...Tge8 30.Tc1 a6 31.Tcc7 Tac8 32.Kc3 b5 33.Kd4 a5 34.Kc5 b4 35.Kb5 Ta8 36.Ta7 Tab8+ 37.Tab7 Ta8 38.Ld6 a4 39.Txg7 b3 40.Th7+ Kg8 41.Tbg7#** **1-0** (T.D. van Scheltinga kende deze partij de schoonheidsprijs toe)

T.de Ruiter kwam in 1968 de BSG-gelederen versterken. Sindsdien werd hij zeven maal clubkampioen. Ook de SGS-titel veroverde hij zeven maal.

H.G. Ligterink - T. de Ruiter
Unitas - BSG 4½-5½, bord 1,
14-02-1970
Hollands (A.90)
1.d4 f5 (natuurlijk, ook toen al) **2.g3 Pf6 3.Lg2 e6 4.Pf3 d5 5.0-0 Ld6** (deze loperontwikkeling staat op dit moment weer in de belangstelling, zie NIC nr.14) **6.c4 c6 7.Pbd2 Pbd7 8.Pe1 h5** (zwart trekt onvervaard en op een onconventionele manier ten strijde tegen de

witte monarch: geen rokade!) **9.Pd3 h4 10.cxd5 exd5 11.Pf3 hxg3 12.hxg3 Pe4 13.Lf4 Lxf4 14.Pxf4 Df6**

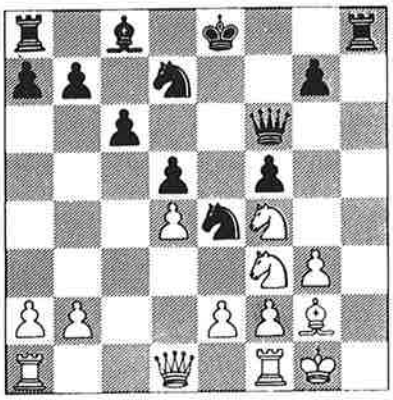

(zwart heeft overwicht op de koningsvleugel, maar wit heeft weinig zwakten; zwart voltooit daarom zijn ontwikkeling en voert de druk op) **15.Dc1 g5 16.Pd3 Dh6 17.Td1 Pdf6 18.e3 Pg4 19.Kf1** (op zoek naar een veilige plaats en naar tegenspel) **19...b6 20.Pfe5 La6** (De koning wordt in het midden vastgehouden) **21.Ke1 Pxe5 22.dxe5** (22.Pxe5 faalt op 22..., Dh1+) **22..., 0-0-0 23.b4 Kb7 24.a4 Lc4 25.b5 Tc8** (zwart vermijdt zorgvuldig dat wit tegenkansen krijgt) **26.Lxe4 fxe4 27.bxc6+ Dxc6 28.Pb4 Dc5 29.Tb1 Th1+ 30.Kd2 Th2 31.Ke1 d4!** (breekt de stelling open: op 32.Txd4 volgt 32..., Th1+ en na 32.exd4 is 32...Th1+ 33.Kd2 Dxd4+ dodelijk) **32.Pc2 Ld3 0-1** (een gestroomlijnde overwinning)

Th.Slisser. 26 jaar lid van BSG. Vijf maal clubkampioen. Vele jaren lid van de Technische Commissie.

T. Slisser - J. Boey
De Variant - BSG II 6½-3½, bord 5, 07-01-1989
Tsjigorin-verdediging (D.07)
1.d4 d5 2.c4 Pc6 (Boeys lijfvariant) **3.Pc3 e5** (gebruikelijk en beter 3...Pf6) **4.cxd5 Pxd4 5.e3 Pf5 6.Pf3 Ld6 7.e4 Ph6** (nieuwtje?) **8.Lb5+ Kf8** (beter 8...Ld7) **9.h3 f6 10.Le3 Pf7 11.Le2 a6 12.Pd2 Pe7 13.Lg4 g6 14.Le6 Kg7 15.0-0 g5** (verzwakt de velden h5 en f5) **16.Pe2 h5 17.Pg3 h4 18.Ph5+ Kg6**

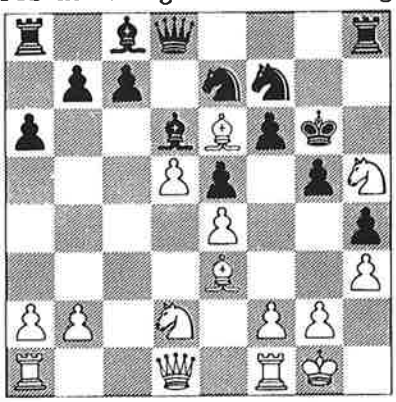

19.Pxf6! Lxe6 (of 19...Kxf6 20.-Df3+) **20.dxe6 Kxf6 21.exf7 Dd7** (na 21...Kf7 heeft wit de keuze uit 22.Lxg5 of 22.Db3+ of 22.Pf3!) **22.Pf3 Pg6** (22...Kxf7 23.Pxe5+) **23.Pxg5 Tad8 24.Db3 Th5 25.f4 exf4** (25...Pxf4 26.Lxf4 exf4 27.Dc3+ Le5 28.Txf4+ enz) **26.e5+ Lxe5 27.Tad1 De7 28.Txd8 Dxd8 29.Pe6 Dd6 30.f8D+ Pxf8 31.Pxf8 Th8** (31...Dxf8 32.Lxf4 Lxf4 33.Txf4+ Tf5 34.TXf5+ Kxf5 35.Df3+ enz) **32.Lxf4 Ke7** (33...Lxf4 34.Dc3+) **33.Lg5+ 1-0**

C.J.W.van der Heijden speelde gedurende zijn 28-jarig lidmaatschap 170 partijen voor BSG in de hoofd- en eerste klasse. Ook was hij drie maal jeugdkampioen van Bussum.

H. Bouwmeester - C.J.W. van der Heijden
BSG II - Utrecht 5-5, bord 1, 17-09-1977
Konings-Indisch (E.94)
1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 d6 5.Pf3 0-0 6.Le2 e5 7.0-0 Pbd7 8.Te1 Te8 (beter 8...c6) **9.d5 Pc5 10.Lf1** (beter 10.Lg5) **10...a5 11.b3?** (waarschijnlijk het begin van wits moeilijkheden: er dagen combinatiemogelijkheden voor zwart langs de lange diagonaal; beter eerst 11.Tb1) **11..., Ph5 12.g3**

(12.Lg5?!) **12...f5 13.exf5 e4!** (zie de opmerking bij de 11e zet) **14.Lg5** (14.Pd4 Pd3! is beter voor zwart) **14...Dd7 15.f6 Pxf6 16.Pd4 Pg4 17.Le3 Tf8**

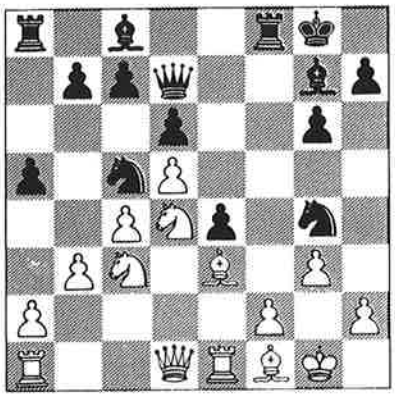

18.Lg2 (Bouwmeester suggereerde na afloop 18.Le2, waar ik het toen mee eens was, getuige ook de analyse in "Schaakbulletin" 119/120. Variant A, die ik toen aangaf, blijkt echter (nu pas ontdekt...) onzorgvuldig en dus incorrect, te weten: 18.Le2(?) Pxf2! 19.Lxf2 Txf2 20.Kxf2 Pd3+! 21.Ke3? Lh6+ en zwart wint; men kan concluderen dat wit na 13...e4! in hogere zin al verloren stond) **18...Pd3 19.Tf1 Txf2!!** (spectaculair, doch de noodzakelijke pointe drie zetten later is eigenlijk mooier en moest mede ingecalculeerd worden bij het "uitbroeden") **20.Lxf2 Pgxf2 21.Txf2 Lxd4 22.Pxe4 Dg7!** (zwart buit de lange diagonaal optimaal uit) **23.Dxd3 Lxf2+ 24.Pxf2** (beter 24.Kxf2) **24...Dxa1+ 25.Lf1 Lf5 26.De3 Tf8** (dreigt ...Lh3!) **27.De2 Dd4 28.Kg2 Ld7 29.Pd3?** (een blunder tot slot, doch na 29.h3 breekt zwart met 29...c6 de witte lange diagonaal open) **29...Lg4!** (met mat of damewinst) **0-1**

P.H.Haverkamp. 35 jaar BSG-lid, erelid sinds 1986. 21 jaar bestuurslid.

P.H. Haverkamp - K. Greben
IBM-toernooi, 04-07-1977
Konings-Indisch (A.37)
1.c4 g6 2.Pc3 Lg7 3.g3 Pf6 4.Lg2 c6 5.d4 a6 6.e4 d6 7.Lg5 0-0 8.Pge2 Da5 9.Ld2 Dc7 10.0-0 e5 11.d5 c5 12.Dc1 Ph5 13.f4 f5 14.Kh1 Pd7 15.Lf3 Pdf6 16.fxe5 dxe5 17.Lh6 Ld7 18.Lxg7 Kxg7 19.Dd2 Tae8 20.Pg1 f4 21.Pce2 g5 22.gxf4 exf4 (zo krijgt wit twee verbonden vrijpionnen in het centrum) **23.Lxh5 Pxh5 24.Pc3 g4 25.Tae1 De5 26.Dg2**

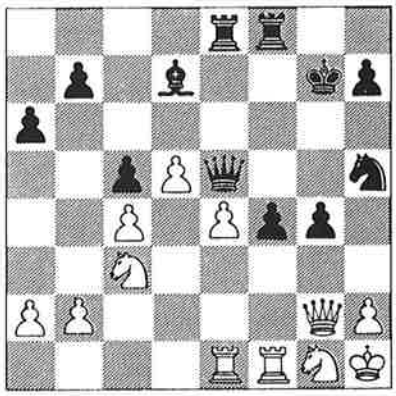

26...Pg3+ (een stukoffer dat er kansrijk uitziet) **27.hxg3 Tf6 28.gxf4 Th6+ 29.Ph3 Dd4 30.Tf3** (er dreigde Txh3+ en mat of damevertlies) **30...Kh8 31.Tg3 Df6 32.f5** (dit betekent pionverlies) **32.., Lxf5 33.Tf1 Txh3+ 34.Txh3 gxh3 35.Dg1 Tg8 36.Df2 Dg6 37.Te1** (er dreigde 37...Dg2+ met torenverlies) **37...Ld7 38.Tg1 Lg4 39.Kh2 Dd6+ 40.Dg3 Dxg3+ 41.Txg3 h5 42.e5** (nu gaan de vrijpionnen lopen) **42..., Tf8 43.e6 Tf2+ 44.Kg1 h2+ 45.Kh1 Kg7 46.d6 Kf8 47.e7+ Ke8 48.Pd5 Kf7 49.Txg4 1-0** (wit wint, want op 49...hxg4 beslist 50.d7)

M.H.Klouwen

P.H.Haverkamp

De voorzitter van de jubileumboek-commissie "BSG 80 jaar" heeft mij gevraagd een artikel te schrijven over de heer Dr. M.H. Klouwen. Het motief van zijn verzoek was: van alle BSG'ers ken jij Klouwen het beste. En dit is waarschijnlijk ook wel waar. Ik ken Klouwen bijna 35 jaar en ik ben bijna 20 jaar "zijn secretaris" geweest. Aan bovenvermeld verzoek wil ik dan ook graag voldoen.

Klouwen als voorzitter van BSG in 1971

Marten Herman Klouwen (niet Martin, zoals sommige BSG'ers schrijven) werd op 26 mei 1954 lid van BSG. Hij was daarvoor lid van het Groningse Staunton. Op 26 september 1962 werd hij tot bestuurslid gekozen in de functie van commissaris. De heer Dekker, zoals bekend de oprichter van BSG, heeft mij eens verteld, dat het toenmalige bestuur unaniem van oordeel was, dat Klouwen mettertijd voorzitter van BSG zou moeten worden. Op 22 september 1965 werd hij tot voorzitter van BSG gekozen als opvolger van Dr. Donker. Omstreeks genoemde datum werd ik tot secretaris gekozen en daardoor meteen als het ware aan Klouwen "gekoppeld".

Klouwen was niet alleen een voortreffelijk voorzitter, maar bovendien een zeer aimabel mens. Ik kan mij nog herinneren, dat de heer K.M. de Jong eens tegen me zei: "Wat ben ik blij dat meneer Klouwen onze voorzitter is geworden, want nu hebben we tenminste een goed mens als voorzitter".

Tussen Klouwen en mij klikte het meteen. We bespraken samen de vraagstukken van de dag. En dat ging in uitstekende harmonie. Ik was op Groot Hertoginnelaan 52 kind aan huis. Hij was er een voorstander van, de vele vraagstukken pragmatisch te benaderen en ik kon me daar goed in vinden. Hij schuwde het debat niet, maar was altijd bereid tot overleg. Bovendien getuigde hij van een grote mensenkennis. In het algemeen gebruikte hij als geboren en getogen Groninger weinig woorden. Dat was ook niet nodig, want zijn scherp inzicht in de BSG-problematiek sprak voldoende. Aan twee zaken hechtte hij veel waarde:

1. de technische commissie. Hij beschouwde de TC als het belangrijkste adviesorgaan van het bestuur.
2. de minder sterke spelers. Deze mensen gingen hem zeer ter harte. Zij spelen puur voor hun plezier, maar ook zij vormen een belangrijk element van BSG, aldus Klouwen.

Elke bestuursperiode heeft zijn eigen problemen. Men denkt wel eens, dat het vroeger gemakkelijker was dan nu, maar dat is een misvatting.

Zorgen zijn hem in zijn voorzittersperiode niet bespaard. Ik herinner mij nog goed, dat we op een maandagavond voor het gebouw van de toenmalige

Taveerne stonden (tegenover de Vituskerk) en daar vernamen dat de eigenaar failliet was verklaard en dat we onze speellokaliteit niet mochten betreden. En we hadden twee tientallen van elders op bezoek. Deze maakten meteen rechtsomkeert. Het is aan notaris Spierings te danken, dat we het meeste spelmateriaal nog uit het gebouw wisten te redden.
Het is ondoenlijk alle problemen op te sommen, waarmee Klouwen in die tijd werd geconfronteerd. Wrijvingen met instanties buiten BSG waren ook toen al schering en inslag. Ik kan hier niet in details treden, omdat het gevaar bestaat dat je op tenen trapt.
Aan Klouwen hebben we ook te danken, dat we nu in het Denksportcentrum gehuisvest zijn. Hij heeft het voortouw genomen en kosten noch moeite gespaard om het DC tot stand te brengen. Ik herinner me nog goed hoeveel inspanning het hem kostte om de algemene ledenvergadering van BSG over de streep te trekken. Hij heeft vele jaren het voorzitterschap van het bestuur van het DC bekleed.
Klouwen was en is nog steeds een sterke schaker. Volgens gegevens die ik van de heer Zijtsel kreeg heeft Klouwen tot 1974 72 maal in BSG 1 gespeeld, hetzij in de hoofdklasse, hetzij in de 1e klasse van de KNSB. Wat een prestatie!
Op 31 mei 1983 gaf Klouwen de pijp aan Maarten. Ton Sibbing nam de voorzittershamer over.
De plezierigste dag voor Klouwen was ongetwijfeld 19 september 1983. Op de avond van die dag werd hij met algemene stemmen en onder daverend applaus benoemd tot Ere-voorzitter van het BSG. Toen Klouwen opstapte heb ik eveneens het bijltje erbij neergelegd.
Ik mag zeggen, dat ik bij BSG vele goede vrienden heb maar met Klouwen heb ik een vriendschapsband.
Een geboren voorzitter en een prachtmens was en is MARTEN KLOUWEN!

Jeugdschaak

Jan Derksen
Ton Sibbing

Op zondag 12 mei 1912 organiseerde BSG een door de Nederlandse Schaakbond uitgeschreven wedstrijd. Eén van de deelnemers was een 10-jarige jongen, die in de derde klasse een tweede prijs behaalde. Zijn naam: Max Euwe.
Euwe was in die tijd een uitzondering. Onder jeugdschaak werd toen verstaan het schaken door middelbare scholieren. Zo ook in Bussum, waar leerlingen van de pas geopende Gooise HBS in 1912 BSG verzochten een prijs van f 5,- uit te loven voor een schaakcompetitie op de school.
In 1935 brak in Nederland de schaakkoorts uit naar aanleiding van de match Euwe-Aljechin, die op 3 oktober zou beginnen. Een week eerder, op 27 september 1935, werd in Utrecht de Stichting tot het bevorderen van het schoolschaken opgericht en een dag later tijdens de vergadering van de Stichts-Gooise-Schaakbond werd BSG gevraagd een subcomité Bussum op te richten. De heren J.van Praag, C.L.C.Dekker en P.Hidding namen zitting in dit comité. Binnen het bestuur van BSG werd Hidding belast met de portefeuille School- en Scholierenschaak en men kan hem als eerste jeugdleider van BSG beschouwen.
Het subcomité ging voortvarend van start. Reeds in de kerstvakantie van 1935 werd er een scholierencompetitie georganiseerd, waaraan 32 leerlingen deelnamen. Ook werden er op middelbare scholen simultaanseances gehouden door sterke BSG-ers (o.a. Van Doesburgh - zie foto) en gaf jeugdleider Hidding training aan ULO-scholieren.

Van Doesburgh geeft simultaan tegen de Bussumse jeugd. Onder de toeschouwers Dekker en jeugdleider Hidding.

Binnen BSG werd een jeugdlidmaatschap ingesteld. Junioren konden lid worden zonder de volle contributie te hoeven betalen. Eén van hen was A.Brevoord, die in 1936 als veertienjarige lid werd van BSG. Tegenwoordig is hij weer lid van BSG. Hij weet zich nog te herinneren dat hij in korte broek op de club kwam en aan een seniorlid vroeg een partijtje tegen hem te spelen. Hij trof het niet. Zijn tegenstander bleek Piet Brandes, een speler uit BSG's eerste tiental.
Brevoord zou zelf ook een rol spelen in het jeugdschaak. Na het plotselinge vertrek (onderduiken?) van jeugdleider Hidding in 1941 regelde hij als 19-jarige het schoolschaken. De deelnemende scholen waren de Gooise HBS (nu Goois Lyceum), de Montessori IVO, de Brandsma ULO, de Gemeente ULO (later omgedoopt in Prinses Ireneschool) en het Christelijk Lyceum (nu Willem de Zwijger College). Ook regelde Brevoord een onderlinge competitie die op de gemeente ULO aan het Wilhelminaplantsoen plaats vond. Iedere deelnemer betaalde een dubbeltje per week, wat in deze oorlogsdagen nog een flink bedrag was voor een scholier.
Na de oorlog werd vanaf 1947 in het najaar gestreden om het Bussums Jeugdkampioenschap. In de wisselbeker, beschikbaar gesteld door de gemeente Bussum, staan de namen van de winnaars van 1947 t/m 1980 gegraveerd. Alleen 1954 ontbreekt. De reden is onbekend. Kees Verhaar, het huidige BSG-bestuurslid, kon middels partijnotaties (hij was één der deelnemers), aantonen dat er dat jaar wel degelijk een Bussums Jeugdkampioenschap had plaats gevonden. Tevens werd in het februarinummer van het BSG-clubblad 1955 vermeld, dat de beker werd uitgereikt aan Kick Langeweg. Langeweg zelf kon desgevraagd geen uitsluitsel geven. De huidige conclusie luidt, dat Kick Langeweg vier keer Bussums jeugdkampioen is geweest. Slechts weinigen weten, dat deze Internationaal Meester zijn schaakcarriere begon als jeugdlid van BSG. In 1960 was hij clubkampioen van BSG. Voor de volledige lijst van de Bussumse jeugdkampioenen verwijzen we naar de bijlage achter in dit boek.

Tot 1972 was er nauwelijks sprake van gericht beleid op het gebied van jeugdschaak. De junioren die lid van BSG werden, waren middelbare scholieren uit de hoogste klassen. Toen de latere voorzitter Ton Sibbing in 1967 lid werd van BSG, was hij met 13 jaar het jongste lid. Training werd in die tijd niet gegeven. Een jeugdafdeling bestond niet. Wel was er op het St.Vituscollege een wekelijkse schaakinstuif op vrijdagavond, georganiseerd door leerlingen zelf.
Het St.Vituscollege zou jarenlang een toonaangevende rol spelen binnen het jeugdschaak in Bussum. Naast de vele schaaktalenten die de school voortbracht, was er ook een docent wiskunde, die het schaken een warm hart toe droeg: Jan Derksen.
Derksen werd in 1972 jeugdleider bij BSG. Onder zijn leiding werden tal van activiteiten georganiseerd. Vanaf 1972 werd het Bussums Jeugdkampioenschap gehouden in een villa van het St.Vituscollege. Men begon op tweede Kerstdag en eindigde op Oudejaarsdag: zeven ronden Zwitsers. Plus een snelschaak- en doorgeefschaaktoernooi. Tien jaar lang bleef deze formule ongewijzigd.
Vanaf 1974 (tot en met 1986) organiseerde BSG in samenwerking met HCSV de Pion uit Hilversum jaarlijks een Paas-Jeugd-Schaaktoernooi. Deelnemers waren de nummers twee van de regionale bonden.

Het B1-team dat Nederlands kampioen werd in 1982. Vlnr. SGS-voorzitter J.M.van Bolhuis, Michel Vroon, jeugdleider Jan Derksen, Frank Smeele, Johan Booij, Jan Christiaan Delmaar en Evert-Jan Smeele. Tom Bottema ontbreekt.

Dat jaar (1974) nam BSG voor het eerst deel aan de SGS-jeugdcompetitie. Daarvoor speelden junioren gewoon mee in de seniorenteams. In 1975 werd de blik gericht op leerlingen van de lagere school. Op zaterdagmiddagen werd een schaakinstuif gehouden waar kinderen onder de 12 jaar opgeleid werden voor het pionnen-, toren- en koningsdiploma van de KNSB. Vier jaar later werden de eerste 8 aspirant-leden (jonger dan 12 jaar) ingeschreven bij BSG. Uit deze acht spelers werd in 1979 het eerste C-team van BSG gevormd, dat prompt in 1980 en 1981 kampioen van Nederland werd. Het was niet het enige succes, dat de Bussumse jeugd in die jaren boekte.
Reeds in het seizoen 1977/78 won het St.Vituscollege het nationale snelschaakkampioenschap voor middelbare scholen. Het topjaar voor deze school was het seizoen 1980/81. Naast het snelschaakkampioenschap won de school nu ook de strijd om de nationale titel. Tevens werd in Venray het ISSO-toernooi, waaraan schoolteams uit Nederland, België, Luxemburg, West-Duitsland, Zwitserland en Frankrijk deelnamen, gewonnen.
Een belangrijk aandeel in deze successen had eerste-bord-speler Ton van der Heijden, die in die jaren tot de top van de Nederlandse schaakjeugd behoorde. Op het individuele jeugdkampioenschap van Nederland in 1979 greep Van der Heijden net naast het kampioenschap. De behaalde tweede plaats gaf hem wel recht op deelname aan het Europees Jeugdkampioenschap, waar hij een verdienstelijke 50 procent scoorde.
Zoals gezegd werd het C-team (tot 13 jaar) van BSG in 1980 en 1981 kampioen van Nederland. Deze lichting zette zijn succesreeks voort in de B-categorie (jonger dan 16 jaar). Het BSG-B1 team behaalde in

1981 en 1982 de nationale titel. Tot dit laatste team behoorde o.a. Johan Booij en de aanwinst uit Baarn, Tom Bottema. Jan Christiaan Delmaar smaakte als enige het genoegen om van alle vier de kampioensteams deel uit te maken.
In dezelfde periode was ook een basisschool uit Bussum succesvol. Paul van der Horst stimuleerde het schaken op de Julianaschool. Begin jaren tachtig was deze school een vaste klant in de landelijke finale van het kampioenschap voor basisscholen. Vier keer moest de Julianaschool genoegen nemen met een tweede plaats, maar in 1984 werd de felbegeerde landstitel dan toch in de wacht gesleept. Het spreekt voor zich, dat leerlingen van deze school de weg wisten te vinden naar het BSG.

Vanaf 1978 had de BSG-jeugd een eigen jeugdcompetitie. Eerst nog op vrijdagmiddag, maar in 1980 verhuisde de jeugd naar de clubavond (van 19.00 to 20.30). Eerst in een apart lokaal van de Godelinde MEAO aan de Pater Wijnterlaan en later in de benedenzaal van het Denksportcentrum. De jeugdcompetitie was en is bedoeld voor kinderen tot en met 15 jaar. Oudere jeugdspelers schaken mee bij de senioren. Talentvolle jeugdspelers werden zo vroeg mogelijk doorgesluisd en talent was er bijna altijd. In de jaren '80 was er de lichting Johan Booij, Tom Bottema en Liafbern Riemersma, die zich in 1982 als 15-jarige aanmeldde bij BSG. In 1984 kwam het drietal onder de hoede van de aangetrokken speler/trainer Cor van Wijgerden. De progressie was zodanig, dat in 1985 Booij en Riemersma deelnamen aan het Nederlands Jeugdkampioenschap. Riemersma behaalde een gedeelde tweede plaats en in 1986 werden alle drie BSG-ers toegelaten tot dit kampioenschap. Bottema werd ongedeeld tweede. Booij wist de nationale snelschaaktitel bij de jeugd te bemachtigen.
De sterkste van het drietal bleek toch Riemersma. In het najaar van 1986, met al één meesterresultaat op zak, wist hij zich te plaatsen voor het Nederlands kampioenschap van 1987. Door de deelneming van de complete Nederlandse top (Timman, Sosonko, Van der Wiel, Ree, Van der Sterren) was dit kampioenschap het sterkst bezet sinds jaren. Riemersma, op dat moment 20 jaar en al anderhalf jaar schaakprofessional, verbaasde vriend en vijand door met 4 uit 6 uit de startblokken te schieten. Een terugval in de laaste drie ronden wierp hem terug op een 50 procent score, net een half punt te weinig om definitief de titel Internationaal Meester te verwerven. Een jaar later zou hij de titel wel bemachtigen. In 1989 besloot Riemersma schaken als beroep op te geven en alsnog te gaan studeren.

Enkele maanden na het sensationele debuut van Riemersma op het Nederlands Kampioenschap kreeg BSG een nieuwe jeugdleider. Jan Derksen hield het na 15 jaar voor gezien en werd opgevolgd door Piet van Kampen, evenals zijn voorganger afkomstig uit het onderwijs. Van Kampen maakte dankbaar gebruik van de toen pas verschenen trainingsmethode Van Wijgerden/Brunia. Dat deze methode ook aansloeg bij de BSG-jeugd, moge blijken uit de spectaculaire ledenwinst bij de aspirantleden (van 40 naar 60). Doordat de methode Van Wijgerden/Brunia ook geschikt was om beginnende jeugdschakers adequaat te begeleiden daalde de leeftijd van aspirantleden sterk. In de jaren '60 was in het algemeen het jongste lid 14 à 15 jaar. In het tijdperk Derksen daalde dit naar 10 jaar. Onder Van Kampen werden 6 à 7 jarigen lid van BSG. Naast de

aandacht, die Van Kampen aan training van de jeugd besteedde, mag niet onvermeld blijven, dat hij sinds zijn aantreden een eigen maandblad voor de BSG-jeugd maakte, genaamd: "De kleine kwaliteit". Na 3½ jaar intensieve arbeid nam Van Kampen per 1 januari 1991 afscheid als jeugdleider. De groei, die hij teweeg had gebracht, noopte het bestuur uit te wijken naar een andere plaats en een andere avond voor de jeugdafdeling. De avond werd de dinsdag en de plaats werd buurthuis "Het Kompas" aan de St.Janslaan te Bussum. Groot voordeel van deze verplaatsing was de mogelijkheid de schaaktraining voor de verschillende leeftijdsgroepen in aparte lokalen te geven. Aan Tom de Ruiter, de nieuwe jeugdleider, nu de zware taak om de successen van zijn voorgangers te evenaren.

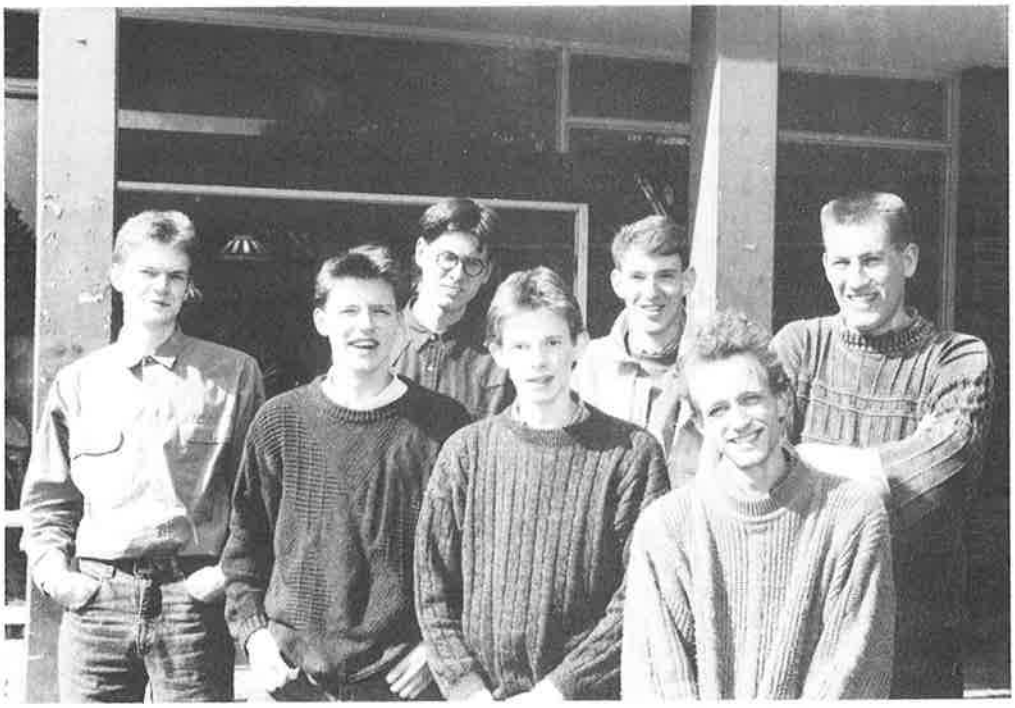

Voor het eerste (bijna-) succes onder de nieuwe jeugdleider zorgde het A1-team, dat dit jaar (1991) net naast de Nederlandse titel greep. Vlnr. Rob van Oostveen, Thomas Niemeijer, Arnth van Tuinen, Marco Boesveld, Pieter Baltus, David Koetsier en teamleider Gert Pijl. **Foto: J.K.Mur**

Het grijze circuit

H.D.Swart

Wie denkt dat nu de financiële perikelen van de afgelopen decennia uit de doeken worden gedaan, kan beter verder bladeren; hoewel, datgene waar het wel over gaat is interessant genoeg.
Als je, zoals ik destijds, bij BSG als nieuw lid binnenloopt denk je in je onschuld bij een schaakvereniging te zijn beland, althans dat is je bedoeling. Maar als de zomertijd zijn intrede doet,blijkt de edele schaaksport te worden ondergraven door een van de ergste soorten van spelbederf die je op dit gebied kunt bedenken! "Ha", denk je dan "Doorgeefschaak? Snelschaak?"
Nee, toegegeven dat ook in deze categorie de stoppen wel eens doorslaan maar het zit in dit geval eventjes anders.
Wie als nieuweling tegen dit fenomeen aanloopt, weet niet wat hem of haar overkomt. Gelukkig krijgt de nieuwsgierigheid de overhand en je neemt een kijkje bij het groepje luidruchtige "hooligans".
Verbazing, ontsteltenis, afschuw of onbegrip; je kunt je ogen nauwelijks geloven. Wat gebeurt daar? Ach, met enig geduld en met vragen komt iedere schaker er wel achter hoe het onovertroffen Can-I (want dat is het) in elkaar zit.
Wie is de geniale bedenker van dit ophef makende, recreatieve spel?
Om hier achter te komen was een ware speurtocht nodig. Tot mijn niet geringe verbazing behoort alles wat niet in direkte zin als "echt" schaken is aan te merken, thuis bij de Kon. Ned. Bond van Probleemvrienden.
De heer M. Jacobson, secretaris van deze bond, zette mij op het goede spoor en van de voorzitter, de heer Schogt, ontving ik de gewenste informatie.

Ten tijde van de Boerenoorlog werd het spel uitgevonden door de Engelsman W.H. Temple en beschreven in 1899.
Het kenmerk van de boerenoorlog was namelijk dat de posities van de elkaar bestrijdende partijen veelal niet bekend waren (tegenwoordig zou men dit guerilla noemen).
Het spel wordt gespeeld met drie borden, waarbij links en rechts van het middelste bord een schot wordt opgesteld om te verhinderen dat de beide spelers, die aan de buitenste borden zijn gezeten, de stelling op het middelste kunnen zien. Op het middelste bord, dat wordt bediend door een arbiter, wordt de juiste stelling bijgehouden, zoals deze ontstaat door de uitgevoerde zetten van de zwartspeler aan de ene zijde en de witspeler aan de andere zijde van het schot.
Uit vragen aan de arbiter naar de mogelijkheden van de zetten is de speler in staat de stelling van de tegenpartij te reconstrueren. De specifieke vraag is daarbij of men iets kan slaan met een pion, vandaar de vraag "Can-I?", een vraag die echter in Engeland niet zo wordt gesteld! De juiste vraag in het Engels luidt voluit "Are there any pawncaptures?", afgekort tot "Are there any?" of nog verder tot "Any?". Behalve onder de benamingen "Can-I" en "Are there any?" kent men het spel ook nog onder de naam "Kriegsspiel".
Verscheidene vermaarde schakers en probleemcomponisten hebben zich ermee bezig gehouden, waaronder Bobby Fischer, Ten Cate en vooral Gerald Frank Anderson, die in zijn probleemboek uit 1958 ook Can-I problemen opnam.
Voor zover kon worden nagegaan

wordt het spel landelijk gezien niet algemeen beoefend en is zelfs niet bekend.
De merkwaardige spelregels lagen destijds bij BSG nergens vast, totdat onze voormalige wedstrijdleider Floris van Pallandt met de officiële spelregels op de proppen kwam. Het bleek dat bij zijn voormalige Haagse schaakvereniging HCSV het spel bekend was en bij DD in de jaren dertig een levendige competitie was georganiseerd. Prompt werden de spelregels opgenomen in het aan ieder lid ter hand gestelde informatieboekje zodat elk lid er kennis van kan nemen. Al lezend in de spelregels raak je eerst even in verwarring. Wat is dit? Geen vlees en geen vis, geen servet of tafellaken, geen hom of kuit, niet zwart of wit, maar zoals al is aangegeven: het is grijs. Niet alleen overdrachtelijk, vanwege de ontstane stellingen op het bord, maar voor de geoefende spelers ook vanwege het intensieve gebruik van de grijze cellen om het spel goed te spelen met als motto: Alles kan, tenzij het niet kan!
Toeschouwers denken vaak dat het een geluksspel betreft en plaatsen het daarom onder het hoofd hazardspelen.....
Een onbekend gebleven kibitzer heeft het zelfs bestaan in ons clubblad van oktober 1937 te pleiten voor een wettelijk verbod! (deze onbekende was de redacteur M.C. Bolle- redactie).
Tevreden stel ik echter vast dat de oprichter van het BSG, de heer C.L.C. Dekker (die het spel al in 1929 bij ons introduceerde) zelf een verwoed Can-I speler was: Een betere reclame is dus nauwelijks denkbaar!
Eind jaren vijftig, toen ik met het spel kennis maakte was de regerend clubkampioen Ab Dinkla, die onder andere moest strijden tegen de reeds genoemde Dekker, Klouwen, Te Winkel, Jacobson, Klaus, Aarzen, Filipiak, Iking en nog enige creatieve denkers.
In de loop der jaren leerde ik het spel beter beheersen en werd met wisselend succes uiteindelijk de clubkampioen Can-I bij BSG. Zulks ondanks hevig verzet van enkele vorengenoemden en van H. Sibbing, Derksen, Sueters jr. en met als grootste concurrent Ben van Rooijen, die de titel ook enige malen kon bemachtigen.

Wat is het leuke van Can-I? Het spel houdt het midden tussen Stratego, Go en schaken, waarbij vooral in het eindspel een redelijk goede kennis van de betreffende schaaktechniek vereist is.
Verder is de speler aangewezen op intuitie, fantasie, logica, een goed geheugen en gevoel voor systematiek. Een willekeurig toeschouwer krijgt wellicht pijn in zijn ogen als hij het openingsrepertoire bekijkt (hij denkt nog steeds dat er echt geschaakt wordt) maar naarmate hij er beter in thuis raakt kan de kijker net zo veel van het spel genieten als de beide spelers zelf. Dat is de grote charme van het spel, het is boeiend voor meerdere personen dan de spelers en de arbiter.
Ook in het bekende schaak-koffiehuis in Amsterdam wordt een poging gedaan het Can-I te beoefenen. Jammer genoeg doen ze het daar niet volgens de officiële spelregels en wordt de verrassing en de fantasie in de kiem gesmoord. Zo zegt de arbiter daar WAT er geslagen is in plaats van de mededeling DAT er geslagen is. Een bescheiden competitie in het Can-I op landelijk niveau behoort vooralsnog tot de grote wensen van schrijver dezes. Het spel is dat zeker waard!

Toernooischaak

Ton Sibbing

Een deel van de titel van deze jubileumuitgave luidt:'Denkers en Doeners'. Dat schakers denkers zijn behoeft geen betoog. Dat BSG-ers ook 'doeners' zijn moge onder meer blijken uit dit hoofdstuk, gewijd aan de toernooien die BSG in haar bestaan heeft georganiseerd.
Reeds een half jaar na de oprichting van BSG vond er in Hotel-Café De Rozenboom "een eendaagschen wedstrijd" plaats. Op die zondag 12 mei 1912 waren 38 deelnemers aanwezig, die hun partijen -deels- in de open lucht speelden. Deze wedstrijd was een eenmalige gebeurtenis. Ook de jubileumtoernooien, die in 1921, 1931 en 1936 werden gehouden, hadden een eenmalig karakter.
Pas in 1939 kreeg BSG een eigen traditioneel toernooi. Het initiatief voor een jaarlijks terugkerend evenement ging uit van de toen zo actieve propagandacommissie met als stuwende kracht Johnny van Praag. Eind 1938 verscheen in het Tijdschrift van de Nederlandsche Schaakbond de volgende toernooiaankondiging :

NATIONALE WEDSTRIJD TE BUSSUM (Nieuwjaars-tournooi).

De Propaganda-Commissie van het Bussumsch Schaakgenootschap organiseert op 6, 7 en 8 Januari a.s. een grooten Nationalen wedstrijd. Het ligt in de bedoeling dezen wedstrijd steeds in Januari van ieder jaar onder den naam van „Nieuwjaars-Tournooi" te herhalen.

Het inleggeld bedraagt / 1,—, terwijl voor de te vormen damesgroep(en) geen inleggeld verschuldigd is.

De juniores (scholieren) behoeven slechts / 0,50 inleggeld te storten.

De wedstrijd zal worden gehouden in hotel „De Rozenboom". Speeltijden:
Voor junioren: Vrijdag 6 Januari 's middags van 2—5 uur.
Zaterdag 7 Januari van 9—12 en 2 tot 5 uur.
Voor de overige spelers (ook dames):

1e ronde	Zaterdag 7 Januari	van 7—11 uur
2e ronde	Zondag 8 Januari	van 9— 1 uur
3e ronde	Zondag 8 Januari	van 2— 6 uur.

Direct hierna volgt de prijsuitdeeling.

Er wordt gespeeld in Hoofd-, Eerste-, Tweede- en Derde klasse en wel in groepen van 4 spelers, terwijl voor iedere groep 2 prijzen beschikbaar gesteld worden.

Inschrijving kan geschieden bij den heer Joh. v. Praag, Burg. 's Jacoblaan 45, Bussum. Tel. 6859.

Het werd inderdaad een "groote" wedstrijd met maar liefst 94 deelnemers, waaronder 12 dames en 19 scholieren. In deze laatste groep valt de naam van een junior uit Hilversum op. Groep 3 werd namelijk gewonnen door J.J.van Oosterwijk Bruijn. Was dit eerste Nieuwjaarstoernooi weliswaar kwantitatief een succes, kwalitatief kon het beter.
Waarschijnlijk is het wederom Van Praag geweest, die zorgde voor de sterke bezetting van het tweede BSG-toernooi. Aanvankelijk was het weekend van 20 en 21 januari 1940 geprikt voor het toernooi, maar het werd uiteindelijk op 9 en 10 maart gehouden. Met andere woorden, het Nieuwjaarstoernooi werd een Voorjaarstoernooi en als noviteit werden 2 Ere- (lees invita-

tie) groepen in het leven geroepen. In groep I wist oud-wereldkampioen Max Euwe - ook in 1912 al te Bussum actief - zijn favorietenrol waar maken. Hij bleef met 2½ uit 3 de BSG-er Van Doesburgh een half punt voor. Groep II kende 2 winnaars: IM Hans Kmoch en Ed. Spanjaard behaalden ieder 2½ punt.
In maart 1941 zou het derde BSG-toernooi gehouden worden, maar als gevolg van de februari-staking werden door de Duitse machthebbers vergaderingen en bijeenkomsten verboden. Geen toernooi dus. De toernooien van 1942, 1943 en 1944 konden wel plaatsvinden. In 1945 was er vanwege de hongerwinter geen mogelijkheid het toernooi door te laten gaan.
Na de oorlog werd de serie voortgezet, voor het eerst in maart 1946. Het gemeentebestuur van Bussum stelde een wisselprijs in, een zilveren zuil, die werd toegekend aan de winnaar met de beste score in een van de invitatiegroepen. De populariteit van het BSG-Voorjaarstoernooi steeg en uit het hele land - zelfs vanuit Zeeland - togen schakers naar Bussum. Geen wonder dat reeds in 1948 het deelnemersveld meer dan 100 spelers bedroeg. Ook kwalitatief was de bezetting van het toernooi goed. Vrijwel de hele vaderlandse top uit die naoorlogse jaren heeft minstens één keer aan het Voorjaarstoernooi deelgenomen. We noemen slechts de namen van Cortlever, Henneberke, Orbaan, Van Scheltinga, Bergsma, Barendregt, Graaf van den Bosch, Van Oosterwijk Bruijn en Bouwmeester. Ook Euwe gaf na de oorlog nog een keer acte de présence. De grootmeester won in 1952 groep A met 3 uit 3, terwijl Hans Bouwmeester op de eerste plaats in groep B beslag legde. Bouwmeester was een trouwe gast op het Voorjaarstoernooi. In 1956 moest hij zich op het allerlaatste moment afmelden voor de invitatiegroep, omdat zijn vrouw op het punt stond te bevallen. Op de tweede dag van het toernooi kwam hij toch langs. Hij was vader van een zoon geworden.
Datzelfde jaar werd één van de twee senioren-invitatiegroepen ingeruild voor een junioren-invitatiegroep. Dit had te maken met de opkomst van de talentvolle BSG-jeugdspeler Kick Langeweg. De jeugdkampioen van Bussum kreeg als tegenstanders de jeugdkampioenen van Nederland uit de periode 1952-1956, respectievelijk Dick van Geet (1952), Frits Roessel (1953, 1954 en 1956) en Joop van Oosterom (1955). Het deerde Langeweg allerminst. Na loting met Van Geet en Roessel werd Langeweg (2 uit 3) winnaar in zijn groep.
In 1961 leverde BSG op organisatorisch gebied een topprestatie. In het kader van het 50-jarig bestaan haalde men een jeugdschaakweek en de Bondswedstrijden naar Bussum. In de eerste week van april werden 192 jeugdspelers ontvangen. Ze werden onderdak gebracht bij particulieren en in twee jeugdherbergen te Blaricum. Naast het schaken in zeskampen, simultaanseances en een snelschaaktoernooi werden de jongelui bezig gehouden met sportfilms en excursies in de omgeving van Bussum. Eén van de deelnemers, de winnaar van de hoogste groep, gaf als commentaar: "Het was oergezellig, sfeervol en reuze georganiseerd". Aldus een 16 jaar oude Hans Ree.
De Bondswedstrijden, inclusief de voorronden van het Dameskampioenschap vonden in augustus 1961 plaats en wel in Concordia aan de Graaf Wichmanlaan. Ook dit keer een enorm deelnemersveld, namelijk 191. Het Open kampioenschap werd gewonnen door P.Hoogendoorn (Dordrecht) met Van Eybergen op een eervolle tweede plaats. Bij de dames plaatste Carla Bruinenberg zich in groep A met 8 uit 8 over-

tuigend voor het Dameskampioenschap. Ruim 20 jaar later, in 1982 en 1983, zou ze dit kampioenschap voor zich opeisen.
Tussen deze twee evenementen in, werd ook nog even het traditionele Voorjaarstoernooi gehouden, dit keer met 124 deelnemers. Winnaar van de Invitatiegroep werd de toen al 55 jaar oude J.H.O.Graaf van den Bosch, die zijn titel prolongeerde. Het jaar daarop won hij opnieuw en kreeg hij de wisseltrofee, de zilveren zuil, definitief in zijn bezit.
In de zestiger jaren namen steeds meer junioren deel aan ons toernooi. In 1964 overschreed het aantal deelnemers de 150 en werd voor het eerst een meisjes-invitatiegroep ingesteld. Een jaar later (1965) werd voor de 25ste keer het Voorjaarstoernooi georganiseerd. De jubileum-invitatiegroep werd gewonnen door J.J. van Oosterwijk Bruijn, die in 1939 als junior ook aan de eerste editie van het - toen nog Nieuwjaarstoernooi geheten - toernooi had meegemaakt.
Na dit jubileum kwam het toernooi in een neergaande spiraal terecht. In 1973 - toen het aantal deelnemers minder dan 100 bedroeg - werd besloten te stoppen. Waarschijnlijk waren er meerdere redenen voor de teloorgang van het traditionele BSG-Voorjaarstoernooi. Dat C.L.C.Dekker zich rond 1966 terugtrok uit de organisatie was een groot verlies, maar werd bekwaam opgevangen door zijn opvolgers (zo waren er in 1971 nog 130 deelnemers). Echt desastreus was de sluiting van Hotel-Café De Rozenboom in 1969. De vertrouwde locatie met zijn gezellige ambiance moest noodgedwongen verlaten worden. In 1970 en 1971 werd gekozen voor het restaurant van Theater 't Spant. Deze verhuizing was geen succes. De hoge zaalhuur, alsmede de dure consumpties waren zowel voor BSG als voor de deelnemers bezwaarlijk. In 1972 zocht men zijn toevlucht in de aula van het St.Vituscollege te Bussum. Het aantal deelnemers daalde echter naar 112 en in 1973 naar 96. Naast de verhuizing van locatie speelde ook een rol, dat de toernooiformule met vierkampen achterhaald was; deze opzet dateerde uit de jaren voor de oorlog. In de zeventiger jaren werden de weekendtoernooien populair. Geen besloten wedstrijden van vier deelnemers, maar open toernooien van 5 a 6 ronden volgens het Zwitsers systeem kwamen in trek, eerst in Engeland, later ook in Nederland. BSG haakte in op deze trend. Met het oog op het 75-jarig bestaan stelde Rob van Aurich aan BSG voor om in 1986 te Bussum een Pinksterweekendtoernooi te organiseren. De formule was al enkele malen met succes beproefd in Hilversum. Door de extra vrije dag in het Pinksterweekeinde konden 7 ronden gespeeld worden. Bovendien hoefde men slechts 2 partijen per dag te spelen. Een gunstige factor was, dat men in het eigen, goed bereikbare speellokaal, het Denksportcentrum aan de Nieuwe Englaan kon spelen. Al in het eerste BSG-Pinkstertoernooi was de belangstelling zo groot, dat het aantal aanmeldingen groter was dan de 160 te vergeven plaatsen. Dat zou de komende jaren zo blijven. Het eerste toernooi werd gewonnen door de "oude meesters" Coen Zuidema en het vroegere BSG-lid Kick Langeweg. Een jaar later was de inschrijving al gesloten toen een van de organisatoren een Engelsman aan de telefoon kreeg. Of hij nog mee kon doen. Net op tijd begreep Pieter Smeele, dat het geen grap was, maar dat inderdaad grootmeester Tony Miles wilde meespelen. Miles won het toernooi, maar niet zonder moeite. De partij Ton van der Heijden - Miles (Bussum, 1987) kreeg internationale bekendheid en haalde de theorie-

boeken (zie partij).

T.vd.Heijden - T.Miles
BSG-Pinkstertoernooi 1987
1.e4 c6 2.d4 d5 3.Pc3 dxe4 4.Pxe4 Lf5 5.Pg3 Lg6 6.h4 h6 7.Pf3 Pd7 8.h5 Lh7 9.Ld3 Lxd3 10.Dxd3 Dc7 11.Th4 e6 12.Lf4 Da5+ 13.Ld2 Db6 14.0-0-0 Le7 15.Tg4 Pgf6

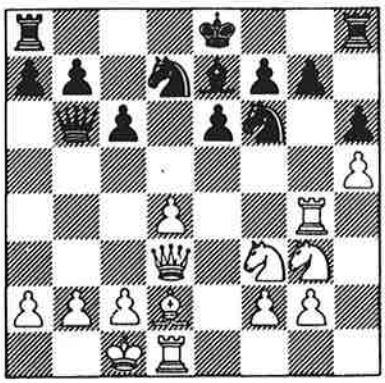

16.Txg7 Lf8 17.Txf7 Kxf7 18.Pe5+ Pxe5 19.dxe5 Pd5 20.Dg6+ Ke7 21.-Pe4 Td8 22.Le3 Dc7 23.Pc5 ?! Beter is 23.c4! met sterke aanval. 23-...**Dxe5 24.Ld4 Pf4!** Met deze elegante zet slaat zwart de aanval af. Wit komt er niet meer aan te pas. **25.Df6+ Dxf6 26.Lxf6+ Kxf6 27.Txd8 Pxg2 28.Pxb7 Pf4 29.Tc8 Pxh5 30.Txc6 Pf4 0-1**

In 1988 deelden een viertal spelers de eerste plaats: Yge Visser, Marcel Peek, Jeroen Vanheste en Gert Pieterse. De laatste twee spelers zouden vanaf 1990 voor Baldwin/BSG gaan spelen. Marcel Peek, reeds jarenlang BSG-lid, won het Pinkstertoernooi een jaar later ongedeeld. Hij werd opgevolgd door IM Gert-Jan de Boer. Dit jaar (1991) was het Pinkstertoernooi sterker bezet dan ooit. Naast vijf Nederlandse IM's (De Boer, Blees, Vanheste, Van Mil en Carlier) deed ook een Russische grootmeester mee en wel David Bronstein. De legendarische oud-wereldkampioenskandidaat vertoefde in Nederland en het bestuur van Baldwin/BSG reageerde alert door hem bereid te vinden aan het toernooi deel te nemen. De 67-jarige Rus bracht enkele schitterende partijen op het bord, maar moest in de laatste ronde buigen voor Van Mil. Verrassend, maar overtuigend winnaar van dit jaar werd clubgenoot Robert Timmer, die Bronstein op remise hield en De Boer en Van Mil klopte. Dankzij de nieuwe sponsor Interpolis, die Duphar afloste, is ook de komende twee jaar een BSG-Pinkstertoernooi verzekerd. Een nieuwe traditie lijkt geboren.

De legendarische David Bronstein nam in 1991 deel aan het BSG-Pinkstertoernooi.

Van amateurclub tot semi-professionele club

J.A.Keverling Buisman

BSG behoorde vanaf 1930 tot aan het moment, dat de schaakcompetitie door de Duitse bezetters ontwricht werd, tot de top van het Nederlandse schaak. Na afloop van de oorlog speelde BSG lange tijd niet in de Hoofdklasse, totdat het eerste team in 1964 weer dit hoogste niveau bereikte. Zich handhaven in de Hoofdklasse ging BSG echter toen moeizaam af. Zoals Volendam in de voetbalcompetitie, zo wisselde BSG-1 in de schaakcompetitie perioden in de Hoofdklasse af met perioden in de eerste klasse.

Met name onder de spelers van het eerste tiental werd daarom de roep om een sterke eerste-bord-speler steeds luider en menige ledenvergadering stond in het teken van de discussie "zuiver amateurisme versus het aantrekken van een speler-/trainer". De meerderheid van bestuur en leden van BSG stond hier zeer terughoudend tegenover. Men vondt betaling van spelers onjuist. BSG was immers een amateurclub, die plaats bood aan spelers van ieder niveau, inclusief dat van de Hoofdklasse. Bovendien, zo vond men, was het onbillijk, dat de gehele vereniging moest bijdragen aan één speler, die slechts voor een beperkte groep leden - i.c. de spelers van BSG-1 - van waarde zou zijn.

In het begin van de jaren '70 veranderde er echter veel in de Nederlandse schaakwereld. Topspelers maakten van hun hobby hun beroep, dan wel een belangrijke bron van neveninkomsten. Verenigingen trokken tegen betaling spelers van andere verenigingen aan en bedrijven begonnen in te zien, dat het sponsoren van schaakactiviteiten lucratief was om de naams- en produktbekendheid te vergroten. Speciaal computer- en verzekeringsmaatschappijen voelden affiniteit met het intellectuele beeld van de schaaksport.

Natuurlijk gingen deze ontwikkelingen ook aan BSG niet ongemerkt voorbij. Toen BSG-1 in 1974 - voor de derde maal in 10 jaar - gedegradeerd was en zich in 1975 had teruggevochten in de Hoofdklasse, werd na deze promotie de roep om een betaalde eerste-bord-speler-/trainer door de ledenvergadering gehonoreerd. Echter op de voorwaarden, dat ten eerste de kosten hiervan niet betaald zouden worden uit de contributie, en ten tweede de inbreng van de betaalde speler de gehele vereniging ten goede zou komen.

Hans Bouwmeester werd door het bestuur aangezocht en bereid gevonden om als trainer/coach en eerste-bord-speler van BSG-1 te fungeren. Tweemaal per jaar gaf hij - na afloop van de ledenvergaderingen in juni en september - een voordracht voor alle leden. Was hiermee aan de tweede voorwaarde voldaan, de vervulling van de eerste voorwaarde, namelijk het niet-betalen uit de contributie, was op de duur moeilijker te realiseren.

Onder Bouwmeester's leiding handhaafde BSG-1 zich 8 jaar lang in de Hoofdklasse, (1975 - 1983). Hierbij moet volledigheidshalve worden vermeld, dat in 1977/78 de plaats van Bouwmeester was ingenomen door de oud-BSG'er Kick Langeweg. Voor de honoraria, die zij ontvingen, werd in de eerste jaren geen gebruik gemaakt van de contributiegelden. De opbrengst van de sport-toto - tot 1975 een belangrijke bron van inkomsten - en privé-bijdragen van leden waren de voornaamste financieringsmiddelen.

Toen de inkomsten uit de sporttoto terugliepen poogde het bestuur een sponsor te vinden, die zou bijdragen aan de betaling van één of twee topspelers en aan het trainen van de spelers van BSG 1 en van talentvolle jeugdspelers. Deze pogingen hadden geen resultaat en toen de toto-inkomsten wegvielen werd begin jaren '80 toch contributiegeld gebruikt voor de betaling van Bouwmeester.

In 1983 degradeerde BSG-1 en koos Bouwmeester voor Koningsclub in Bergen (N.H.). Tegelijkertijd verhuisde BSG van speellokaal. Dit had grote financiële gevolgen voor de vereniging. In de goedkope Godelinde MEAO had BSG enige tijd de bar in eigen beheer gehad, hetgeen een behoorlijke winst had opgeleverd. In het Denksportcentrum moest de baropbrengst worden afgedragen aan de Stichting Denksportcentrum; bovendien was de zaalhuur in dit centrum veel hoger dan in het vroegere speellokaal. Contributieverhoging was onvermijdelijk en het aantrekken van een betaalde speler te duur. Toen het eerste team in 1984 op eigen kracht weer naar de Hoofdklasse was gepromoveerd, was het dilemma nog steeds duidelijk: er was niet voldoende geld voor een sterke eerste-bordspeler, maar zonder die was een langdurig verblijf in de Hoofdklasse niet haalbaar.
Uitkomst bracht het bedrijf Atlantic Consultants (Directeur Hr G.A. de Lang), dat besloot BSG te ondersteunen. BSG stelde een trainingsfonds in, dat behalve door bijdragen van Atlantic Consultants gevuld werd door giften van leden, en door een bijdrage uit het trainingsfonds van de Stichting Denksportcentrum. Ook een deel van de bijdragen, die de NMB, kantoor Bussum, aan BSG sinds 1986 verstrekte, kwam in het trainingsfonds. Middels dit fonds kon de bondscoach Cor van Wijgerden als speler/trainer worden aangetrokken. Zijn werkzaamheden bestonden uit het spelen voor BSG-1, het geven van centrale trainingen voor de hogere teams van BSG en het intensief trainen van enkele jongere spelers: Liafbern Riemersma, Marcel Peek en Johan Booij. Enkele maanden later werd Tom Bottema in de groep opgenomen.
Na twee seizoenen trok Van Wijgerden zich terug uit de aktieve schaaksport om zich geheel te kunnen wijden aan de schaakopleiding.

Riemersma (links) en Peek tijdens het Pinkstertoernooi 1988. **Foto:J.K.Mur**

Zijn pupillen Riemersma en Peek achtte hij sterk genoeg om het voortouw bij BSG 1 over te kunnen nemen. Dat deze beide spelers sterke schakers waren geworden was ook aan de buitenwereld niet ontgaan. Marcel Peek's resultaten aan het tweede bord in de Hoofdklasse waren opmerkelijk en toen Liafbern Riemersma in het Nederlands kampioenschap 1987 een sensationeel debuut maakte, stonden kapitaalkrachtige verenigingen op de stoep om beide spelers in te lijven. Het bestuur van BSG meende, dat het laten wegkopen van Riemersma en Peek een onaanvaardbaar groot verlies zou zijn en een frustatie zou teweegbrengen bij onze jeugdopleiding. Daarom deed BSG aan Peek en Riemersma een financiëel aanbod, zodat BSG voor het eerst eigen spelers ging betalen. Dit was mogelijk omdat Van Wijgerden niet meer speelde en Peek en Riemersma de training van de BSG-jeugd van hem overnamen. De bondscoach bleef nog slechts een groep jonge spelers (Ton van der Heijden, Henk van der Poel, Eddy Sibbing en Nick van der Lijn) trainen. In 1988 kwam aan de vruchtbare samenwerking tussen Van Wijgerden en BSG een einde. Hierdoor stopten ook de bijdragen van Atlantic Consultants, die het aantrekken van een topspeler ten doel hadden gehad.
In de jaren 1989 en 1990 ontving het trainingsfonds bijdragen van Duphar in ruil voor de benaming Duphar-Pinkstertoernooi voor ons jaarlijkse toernooi.
In 1989 degradeerde BSG-1 weer naar de eerste klasse. Er bestond. ook onder de spelers, onzekerheid of het volgend jaar de Hoofdklasse weer bereikt zou kunnen worden. Om de kans op promotie te vergroten, werd een beroep gedaan op oud-lid Robert Timmer. Door een extra-bijdrage van NMB kantoor Bussum werd een honorering van Timmer mogelijk. Inderdaad kwam de promotie in 1990 weer tot stand.
Voor de derde maal had een promotie een versnelling in de ontwikkeling van amateurclub naar betalende club ten gevolge. Het bestuur stelde, dat als BSG de voor alle niveaus aantrekkelijkste schaakclub in Gooi-Noord wilde blijven, BSG-1 een vaste plaats in de Hoofdklasse moest blijven innemen. Dan zou BSG als magneet op jong talent blijven functioneren. De goede clubsfeer in BSG werkte hieraan mee, maar alleen deze was niet voldoende. Dit impliceerde wel het aantrekken van enkele topspelers voor het eerste team, wat door de verder gaande professionalisering van de schaaksport niet zonder sponsoring zou kunnen. Gebruik van contributiegeld kwam niet in aanmerking en zou ook niet voldoende zijn geweest.
Wederom bood de Hr G.A. de Lang, nu als directeur van Baldwin B.V., sponsoring aan. Voorwaarde was echter ditmaal, dat de naam Baldwin in de clubnaam zou worden opgenomen. In februari 1990 aanvaardde de ledenvergadering in grote meerderheid deze sponsoring voor een periode van drie jaar. Vanaf 1 juli 1990 ging BSG naar buiten optreden als BALDWIN-BSG. In het eerste team van Baldwin-BSG werden in het seizoen 1990 - 91 twee nieuwe spelers opgenomen, de Internationale Meesters Jeroen Vanheste en Gert Pieterse. Tevens ontvangen de spelers van Baldwin-BSG 1 een premie per gemaakt bordpunt.
Vertrouwd mag worden, dat het doel om Baldwin-BSG blijvend op een plaats in de Hoofdklasse te zien, hiermee dichterbij is gekomen. De lezer zal hebben begrepen, hoe belangrijk de rol van onze sponsors voor onze vereniging is geworden. Namens de leden dus hiermee een woord van grote erkentelijkheid voor hun vrijgevigheid in het belang van onze schaaksport.

Partijselectie (II)

Rob Disselhoff is onze voorzitter sinds 1989. Hij is inmiddels 22 jaar lid van BSG.

J.H.O. Graaf van den Bosch - R.M.L. Disselhoff
HSG III - BSG III 4½-3½, bord 6, 07-10-1989
Aljechinverdediging (B.08)
1.e4 Pf6 2.e5 Pd5 3.d4 d6 4.Pf3 Lg4 5.Le2 e6 6.0-0 (meestal wordt hier 6.h3 ingelast) **6...Le7 7.c4 Pb6 8.Le3 0-0 9.Pc3 Pc6** (een minder gebruikelijke voortzetting: bekend is 9...d5 uit de match Fischer-Spasski) **10.exd6 cxd6 11.d5 Lxf3 12.Lxf3** (in aanmerking komt het nemen met de g-pion) **12...Pe5 13.b3** (verzwakt de lange zwarte diagonaal lelijk; in het vervolg profiteert zwart daar goed van) **13...Pxf3+ 14.Dxf3 e5 15.De2 f5 16.f4 Lf6!**

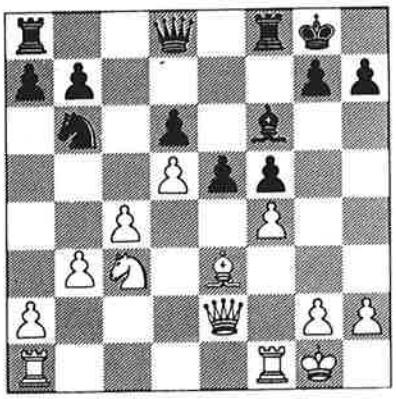

17.fxe5 Lxe5 18.Dd2 Df6 19.Tac1 f4 20.Lxb6 axb6 21.Pe2 g5 22.g4? (maakt het zwart gemakkelijk) **22...f3 23.Pg3 Lf4 24.Df2 Lxc1 25.Txc1 Df4 26.Tf1 Dxg4 0-1**

Ton Sibbing schreef gedurende zijn 24-jarig lidmaatschap van BSG onder meer het Bussums Jeugdkampioenschap vier maal op zijn naam. Van 1983 tot 1989 was hij voorzitter.

In 1986 maakte Ton remise tegen Jan Timman (simultaan t.g.v. het 75-jarig bestaan van BSG) Foto:J.K.Mur

Brüning - A.C.M.Sibbing
Berga (Spanje), 29-08-1975
Spaans (C.64)
1.e4 Pc6 2.Pf3 e5 3.Lb5 Lc5 4.c3 f5 5.d4 fxe4 6.Lxc6 dxc6 7.Pxe5 Ld6 8.Dh5+ g6 9.Pxg6?! (9.De2 is beter) **9...Pf6 10.Dh4 Tg8** (tot zover was mij bekend) **11.Pe5** (achter het bord vind ik nu een fraai offer: een theoretisch nieuwtje!) **11...Lxe5!! 12.dxe5 Dd3** (dreigt 13...Lg4) **13.h3**

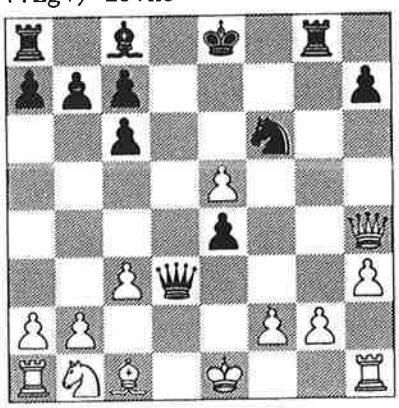

13...Lg4 (toch!: in de partij Gu-

tierrez-L. Bronstein, Buenos Aires 1978(!) volgde 13...Le6 14.Pd2 0-0-0 15.Dh6 Pd5! 16.Dxe6+ Kb8 17.Df5 Pe3 en zwart won in 24 zetten) **14.hxg4 0-0-0 15.Ld2 e3 16.fxe3 Pe4 17.Dxh7** (wit verhindert 17...Pxd2, maar zwart brengt nu zijn laatste geschut in stelling; wit staat helemaal pat!) **17...Tgf8 18.g5 Tf2 19.Dh5 Txd2 0-1** (de partij werd niet bekroond met de schoonheidsprijs, omdat de Australische IM Parr beweerde dat het allemaal bekend was...)

Ton van der Heijden nam deel aan Nederlandse en Europese Jeugdkampioenschappen. Hij was één maal clubkampioen en één maal kampioen van de SGS.

"De hier volgende partij leek me wel geschikt voor dit jubileumboek. Het is een partij tegen Hans Bouwmeester uit 1982. Door deze winstpartij kon ik een beslissende voorsprong nemen op de concurrenten en het Zwitserse (interne) toernooi winnen. 1982 was voor mij trouwens een goed jaar: door de barrage te winnen (met Eddy Sibbing, Tom de Ruiter en Coen van der Heijden) kon ik mij ook 'gewoon' clubkampioen noemen."

A.C.van der Heijden - H.Bouwmeester
Interne BSG, 13-04-1982
Caro-Kann (B.16)
1.e4 c6 2.d4 d5 3.Pd2 dxe4 4.Pxe4 Pf6 5.Pxf6+ gxf6 (een dynamisch variantje van de Caro-Kann, ook veel gebezigd door Bronstein en Larsen) **6.c3 Lf5 7.Pe2 Pd7 8.Pg3 Lg6 9.h4 h5** (deze pion gaat verloren, maar wit verliest tijd om deze boer te veroveren) **10.Le2 Da5 11.b4 Dc7 12.Pxh5 a5** (in een trainingspartij A.C.van der Heijden - N. van der Lijn 1981 volgde 12... Lxh5?! 13.Lxh5 a5 14.0-0 e6 15.Te1! Dd6? 16.Dg4! 0-0-0 17.Lxf7 e5 18.dxe5 fxe5 19.Lg5 1-0) **13.Pf4 axb4 14.Pxg6 fxg6 15.cxb4 e5** (op deze centrumstoot is zwarts tegenspel gebaseerd; wit moet nu ook iets doen aan de dekking van b4: zo faalt 16.a3 op simpel 16... Lxb4+) **16.Tb1!? 0-0-0** (zwart heeft terecht geen zin in 16...Txa2 17.Db3 en binnendringen op e6) **17.dxe5 Dxe5 18.Dc2** (inleiding tot een pionoffer) **18...Dd4!? 19.Le3 Lxb4+ 20.Kf1 Txh4 21.Txh4 Dxh4 22.Lf3** (het is duidelijk waar de witte compensatie uit bestaat: een prachtig loperpaar en gevaarlijke aanvalskansen (c6 en b7) langs de c- en b-lijn) **22...Pe5 23.Db3! c5 24.a3! Td3 25.De6+ Kc7**

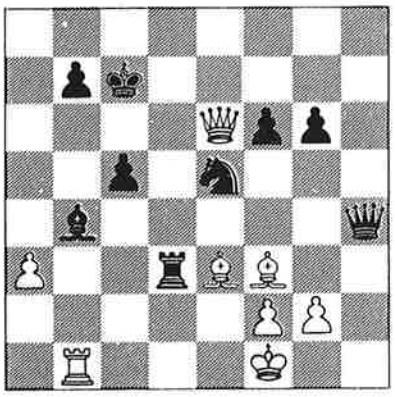

26.g3 (hier was 26.Ke2! heel sterk geweest: na 26...Txa3 wint 27.Lxc5 of 26..., Txe3+ 27.fxe3 Lxa3 28.Db6+) **26...Dh8!?** [nu kon zwart afwikkelen met 26...Dc4 27.Dxc4 Pxc4 28.Lxf4+ (28.Le2 Txe3 29.Lxc4 Txa3 of 28.axb4 Txe3! en ...Pd2+) 28...Pe5! (deze terugtocht had mijn tegenstander niet gezien) 29.axb4 Txf3 30.bxc5 en wit staat nog wel wat beter] **27.Lg2 Dd8** (dreigt een kleinigheidje) **28.Le4 Td1+ 29.Txd1 Dxd1+ 30.Kg2 Lxa3 31.Dxf6 Pc6 32.Df7+ Dd7 33.Dxg6 Kb6 34.Dg8 De7 35.Dc4** (dreigt ook een kleinigheidje) **De5?** (maakt een abrupt einde aan de partij mogelijk) **36.Lxc6!** [en nu gaat de loper verloren: 36...bxc6 (36...Kxc6 37.Da4+) 37.Db3+ Lb4 38.Dxb4+] **1-0**

Henk van der Poel speelde al meer dan honderd partijen voor BSG in de hoofdklasse. Drie maal werd hij clubkampioen, vier maal kampioen van de SGS, waaronder dit jaar.

H. van der Poel - L. van Wely
BSG - Eindhoven 6-4, bord 10, 19-09-1987
Konings-Indisch (E.76)
1.e4 d6 2.d4 Pf6 3.Pc3 g6 4.f4 Lg7 5.Pf3 c5 6.dxc5 Da5 7.Ld3 Dxc5 8.De2 0-0 9.Le3 Da5 10.0-0 Lg4 11.h3 Lxf3 12.Dxf3 Pc6 13.a3 Tac8 (tot zover een bekende variant; in aanmerking komt ook 13...Pd7) **14.Kh1 e6 15.Tad1 a6 16.Le2! Dc7** (op 16...Tfd8 volgt 17.Df2!) **17.Dg3 b5 18.f5 Pe5 19.Dh4 exf5 20.exf5 Pc4 21.Lxc4 Dxc4**

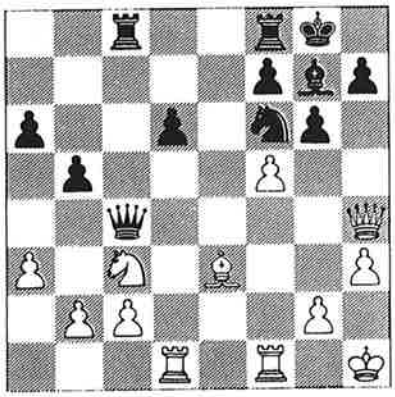

22.Ld4! (niet 22.Dxc4 Txc4 23.Txd6 Txc3! 24.bxc3 Pe4) **22...Ph5 23.b3** (23.f6!? Lh6 24.g4 faalt op 24... Pf4 met de dreiging ...Dc6+) **23... Dc6** (23...Dxc3 24.Lxc3 Txc3 is onvoldoende wegens 25.f6 Lh8 26.Td3 gevolgd door g4) **24.Pd5! Tfe8 25.Lxg7 Kxg7 26.Pe7 Dc3** (26...Txe7 27.f6+) **27.Td3 Dxc2 28.Dd4+ f6 29.Pxc8 Txc8 30.Te3 g5** (na 30...Dc7 volgt 31.Tfe1) **31.Dxd6 Tc6? 32.De7+ Kh6 33.Df8+ Pg7 34.Te7 1-0**

"De Volkskrant" van 16 mei 1987 meldde: <u>*Schaakclub Bussum ontloopt degradatie!*</u>
*Het is de Bussumse schaker **N. van der Lijn** gelukt de degradatie van zijn team uit de hoofdklasse te voorkomen. Bij een voorlopige stand van 4-5 in de wedstrijd tegen SMB Nijmegen won hij zijn afgebroken partij tegen Koopmans. Ondanks Van der Lijns lichte materiële voordeel leek de weg naar winst ver te zoeken, omdat de stelling zeer was uitgedund. Onder andere door tempodwang vond het Bussumse analyse-team toch een manier om de Nijmeegse verdediging te kraken.*
Door de 5-5 uitslag behaalde BSG Bussum vier matchpunten, evenveel als DD uit Den Haag. De Hagenaars degraderen, omdat zij drie bordpunten minder haalden dan BSG.

N. van der Lijn - C. Koopmans

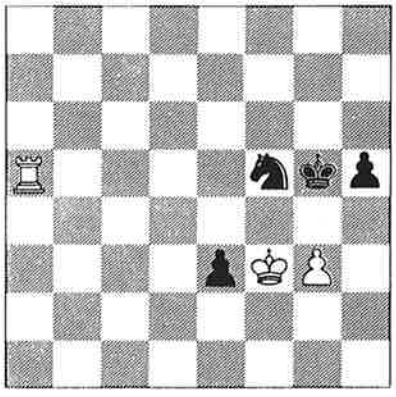

Stand na de 70e zet van zwart

71.Tc5 e2 72.Kxe2 Kg4?! (beter is 72...h4 73.gxh4+ Kxg4: op 74.h5 komt nu 74...Pg3+) **73.Kf2 Pxg3 74.Tc4+ Kh3 75.Tc3 Kh4 76.Kf3 Kh3 77.Ta3 h4** (misschien kan zwart ...h4 voorkomen; mijn spel was er op gericht in eerste instantie ...h4 uit te lokken) **78.Ta4** (78.Ta1 was het plan; om extra kansen te krijgen, besloot ik hiermee te wachten; de kritieke variant kwam zo wat later op het bord: 86.Ta1!) **78...Pf1 79.Ta2 Ph2+ 80.Kf4 Pf1 81.Tc2 Pg3 82.Kf3 Pf1 83.Tf2 Pg3 84.Ta2 Pf1 85.Ta3 Pg3 86.Ta1 Kh2 87.Kg4 Kg2 88.Ta2+ Kf1** (nauwkeuriger was 88...Kg1

BSG I in 1985. Vlnr. staande: Cor van Wijgerden, Harry Sibbing, Ton van der Heijden, Henk van der Poel, Eddy Sibbing, Liafbern Riemersma, Robert Timmer. Knielend: Kees Verhaar (teamleider), Marc Spierings, Nick van der Lijn. Marcel Peek ontbreekt

89.Kxh4; uiteindelijk krijg je dan de stelling: wit Kh3 en Tg8 en zwart Kh1 en Pf1 met zwart aan zet. ...Ph2 en ...Pe3 verliezen dan na Kg3 maar ...Pd2 maakt remise) **89.Kf3 Kg1** (nu staat zwart verloren, maar ook na 89...Ke1 90.Ta4! krijgt zwart het erg moeilijk) **90.Ta4! Pf1 91.Tg4+ Kh2 92.Txh4+ Kg1 93.Tg4+ Kh2 94.Tg5! Pd2+ 95.Ke3 Pc4+ 96.Kf2! Kh3 97.Td5! Pb6 98.Td4! Pc8 99.Kf3! Kh2 100.Th4+ Kg1 101.Tg4+ Kh2 102.Tg2+ Kh1 103.Kf2 Pd6 104.Tg4 Pf5 105.Tg5 1-0** (BSG blijft hoofdklasser!)

Marcel Peek heeft als een van de weinige BSG-ers een plus-score in de hoofdklasse (37½ uit 71). Deze Fide-meester was eenmaal clubkampioen en eenmaal kampioen van de SGS.

Gevraagd om een partijanalyse voor dit jubileumboek zocht ik tussen de vele potjes die ik voor BSG heb gespeeld, en wel een die nog niet in Kontakt heeft gestaan.
De volgende partij beschouw ik zeker niet als mijn beste. Als marktonderzoeker liet ik me bij mijn keuze echter meer leiden door de wensen van het lezende en naspelende publiek. En wat wil het publiek? Koningen die zich in een haastige vlucht over het bord spoeden. Bloed aan de paal. Nou vooruit, deze dan maar.

M. Peek - H.G. Ligterink
Volmac - BSG 7-3, bord 2,
12-11-1988
Bogo-Indisch (E.11)
1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pf3 Lb4+ 4.Pbd2 0-0 5.a3 Le7 6.e4 d5 7.e5 Pfd7 8.cxd5 exd5 9.Ld3 c5 10.0-0 Pc6

11.Te1 a5 12.h3 Te8 13.Pf1 cxd4 14.Pg3 (de pion op d4 wint wit voorlopig niet terug, maar daarvoor heeft hij aanvalskansen) **14...Pc5 15.Lc2 Pe6?** (te statisch: een alternatief was het teruggeven van de pion voor het loperpaar, maar na 15...d3 16.Lxd3 Pxd3 17.Dxd3 staat wit ook beter, want Lc8 doet nog niet echt mee; ik zou zelf kiezen voor 15...f6, het beste lijkt me dan 16.Lf4! Pe6 17.Ph5!? met licht voordeel) **16. Pf5 Lf8 17.Dd3! g6 18.Ph6+ Lxh6 19.Lxh6 b6 20.Dd2 La6 21.Tac1 Tc8 22.La4! b5 23.Lc2 a4 24.Ph2 Pa5** (op 24...f5 kan wit interessant 25.g4!? spelen of eenvoudig 25. exf6 Dxf6 26.Pg4, beter voor wit) **25.Pg4 Pc4 26.De2 d3 27.Dxd3 Pxb2 28.Dg3 Tc4!** (het enige) **29.Pf6+ Kh8** (welke schaker zou hier zijn paard op f6 ruilen tegen de armetierige toren op e8? Toch is dat de gemakkelijkste oplossing, als wit na 30.Pxe8 Dxe8 doortastend met 31.f4 voortzet. Dat de aanval nog niet voorbij is blijkt dan uit 31...Pd4 32.f5 Pxc2 33.e6 f6 34.e7 Pxe1 35.Dd6 Pf3+ 36.gxf3 Txc1+ 37.Lxc1 Pd3 38.Dxf6+ Kg8 39.De6+ Kh8 40.f6 en groot voordeel voor wit. Een lange maar overtuigende variant die aantoont dat ook na kwaliteitsverlies het paard op e6 zijn zone moet verdedigen; zwart heeft geen compensatie) **30.f4!? Db6+ 31.Kh2 Tec8 32.Dh4** (dreigt 33.Lg7+ Kxg7 34.Dxh7+ Kf8 35.Pd7+ en 36.Pxb6) **32...Dd4** [de andere mogelijkheid was 32...Dd8: daarop volgt verrassend 33.Lf5!!, bijvoorbeeld 33...gxf5 (33...Txc1 34.Lxe6 en snel mat of 33...T8c7 34.Lg7+ Kxg7 35.Dxh7+ Kf8 36.Lxe6) 34.Te3!! en de dreiging Tg3 beslist] **33.Lxg6?** (na enig nadenken nam ik met het oog op opkomende tijdnood genoegen met remise door eeuwig schaak; in "Schaaknieuws" 108 geeft Fred van der Vliet aan dat 33.Tcd1! Pxd1 34.Txd1 tot winst had geleid) **33...fxg6 34. Txc4!?** (alvorens met 34.Lg7+ Kxg7 35.Dxh7+ Kf8 36.Pd7+ Ke8 37.Pf6+ Kf8 38.Pd7+ de vrede te bezegelen, leek het mij aardig dit even tussendoor te doen: tenslotte is van de vijf manieren om op c4 terug te slaan, die met de toren taboe vanwege een matje op e8) **34...dxc4?** (door de beheersing van d7 door de zwarte dame is nu plotseling het eeuwig schaak van de baan; belangrijker is dat zwart de controle over e4 verliest) **35.Lg7+ Kxg7 36.Dxh7+ Kf8 37.Pd7+?** (een fout in tijdnood: met 37.Te4 was de aanval voort te zetten, bijvoorbeeld 37.-..Dd2 38.Dxg6 enz.) **37...Ke8 38.-Pf6+ Kd8 39.Te4 Dd2 40.Dg8+ Ke7 41.Dh7+ Kd8 42.Dg8+ Kc7 43.Df7+ Kb8 44.Dxe6 Lb7 45.Pd7+ Ka7 46.-Db6+ Ka8 47.e6!!**

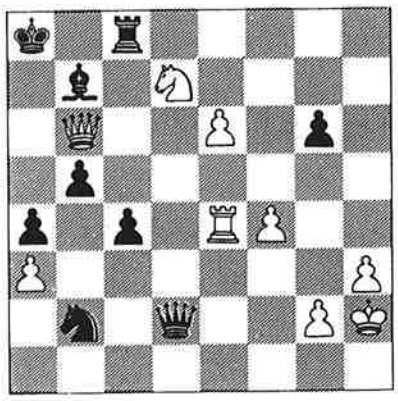

(een krachtzet: zwart kan haast geen stuk meer verroeren: de loper moet a6 en de dame moet a5 blijven dekken) **47...Te8** (het taaist was nog 47...Th8! met het idee 48.Te2 Dxf4+ 49.g3 Txh3+, maar na het koele 48.Dxb5 met de dreiging 49.e7 is de zwarte defensie lam geslagen) **48.Te2! 1-0** (vanwege 48...Dc3 49.Txb2 Txe6 50.Dxe6 Dxb2 51.De8+ Ka7 52.Db8+ Ka6 53.Dd6+ en mat volgt)

Liafbern Riemersma werd in 1982 lid van BSG. Direkt won hij het Bussums Jeugdkampioenschap. Twee jaar later werd hij clubkampioen. Sinds 1988 is hij internationaal meester.

E. Hoeksema - L. Riemersma
BSG - Groningen 4½-5½, bord 1, 06-02-1988
Konings-Indisch (E.97)
1.Pf3 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 0-0 5.d4 d6 6.Le2 e5 7.0-0 Pc6 8.d5 Pe7 9.Pe1 Pd7 10.Pd3 f5 11. Ld2 Pf6 12.f3 f4 13.c5 g5 14.Tc1 Pg6 15.Pb5!? (normaal is 15.cxd6 gevolgd door 16.Pb5; de bedoeling van de directe uitval is een stukoffer na 15...a6 16.cxd6 axb5 17. dxc7 en nu is 17...Dd7 waarschijnlijk het beste; het offer is verdacht en ik had het voor de partij toevallig nog bekeken) **15...a6 16.Pa3?** (nu staat zwart meteen duidelijk beter) **16...g4 17.cxd6 cxd6 18.Pc4?** (het beste was 18. fxg4) **18...g3 19.h3** (19.Kh1 of 19.Le1 helpen al niet meer wegens 19...Ph5) **19...Lxh3 20.gxh3 b5!**

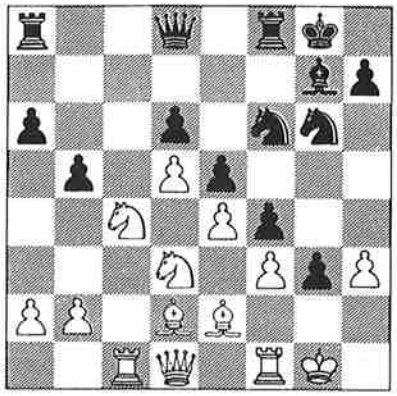

(niet duidelijk is 20...Dd7 21.Pf2 gxf2+ 22.Kh2) **21.Te1** (21.Pa5 zou beantwoord worden met 21...Dd7 22.Pf2 h5 gevolgd door 23...Ph7; wit kan er niets tegen doen, bijvoorbeeld 23.Pg4 hxg4 24.hxg4 Da7+ 25.Kh1 Kf7 of 23.Pc6 Ph7 24.Pg4 Pg5) **21... bxc4 22.Txc4 Ph4 23.Lf1 h5!** (deze eerder genoemde manoeuvre is ook nu heel sterk) **24.Lg2 Ph7 25.Tf1 Pg5 26.Da4 Tc8** (om een gemakkelijk einde voor te bereiden) **27.Tb4 Tc7 28.Tb6 Dc8 29.Tc6 Dxh3 0-1**

Het bestuur van BSG

N.Zijtsel

Vanaf 1911 bestond het bestuur uit 5 personen; in 1939 kwam er een 6de lid en in 1941 een 7de lid bij. Eerst in 1962 werd het bestuur uitgebreid tot 9 leden, welk aantal ook nu nog functioneert. De functies, die van 1911 tot 1991 vervuld werden, zijn: voorzitter, vice-voorzitter, penningmeester, 2de penningmeester, secretaris, 2de secretaris, ledenadministrateur, wedstrijdleider, bibliothecaris, jeugdleider, redacteur, materiaalcommissaris en algemeen lid. Diverse bestuursleden oefenden gelijktijdig meerdere functies uit, terwijl anderzijds niet-bestuursleden verschillende van de hiervoor genoemde functies gedurende kortere of langere tijd uitoefenden.
Momenteel heeft het bestuur de volgende samenstelling:
Rob Disselhoff (voorzitter), Tom Booij (vice-voorzitter), Raymond van Hamersveld (penningmeester), Jan Keverling Buisman (secretaris), Piet Haverkamp (ledenadministrateur), Kees Verhaar (wedstrijdleider), Tom de Ruiter (jeugdleider), Hans Aarzen (materiaalcommissaris) en Chris Kooijman (algemeen lid).
In al die jaren hebben diverse commissies gewerkt. Momenteel zijn dit: kascommissie, technische commissie, redactiecommissie, jeugdcommissie, commissie van beroep, barcommissie en commissie Denksportcentrum. Incidenteel doen commissies dienst ter gelegenheid van jubilea en dergelijke en het voorjaarstoernooi.
De wedstrijdleider wordt, behalve door de technische commissie, bijgestaan door teamleiders voor de externe competitie en groepsleiders in de interne competitie.

De bestuursleden, die 10 jaar of langer in het bestuur actief waren, zijn:

C.L.C.Dekker	46 jaar	1911/16 18/22 29/66
E.Smit	33 ,,	1922/55
H.A.Koen	21 ,,	1924/32 41/54
M.H.Klouwen	21 ,,	1962/83
P.H.Haverkamp	21 ,,	1966/76 80/91
F.Vellenga	18 ,,	1916/34
D.Engelbrecht	17 ,,	1939/56
J.J.v.Weering	17 ,,	1954/71
J.Fresen	16 ,,	1954/70
J.Cohen	15 ,,	1956/71
F.N.P.Klaus	15 ,,	1958/73
G.Rogge	14 ,,	1936/50
J.Filipiak	13 ,,	1967/80
L.C.Kok	13 ,,	1973/76 79/89
S.F.Postma	11 ,,	1915/26
H.D.Swart	11 ,,	1962/65 71/79
H.Aarzen	11 ,,	1980/91
H.J.L.Donker	10 ,,	1955/65

JAAR	VOORZITTERS	SECRETARISSEN	WEDSTRIJDLEIDERS	PENNINGMEESTERS
1911	J.D.Glavimans		P.van 't Veer	C.J.van Beek
1913	C.Bosch		C.L.C.Dekker	
1914	C.J.van Beek			J.D.Glavimans
1915	J.D.N.Pistorius			
1916			G.E.Erwig	F.Vellenga
1918			C.L.C.Dekker	
1921				
1922			H.H.Hermsen	
1924	H.A.Koen		E.Smit	
1926			W.C.A.L.Muller	
1927			H.W.Felderhof	
1929			C.L.C.Dekker	
1930				
1932	W.G.Tesser			
1934	E.Smit			H.Adelaar
1935				
1936				
1939				
1941				W.van Dok
1947				F.J.Moeken
1950				
1952				
1953				
1954				
1955	J.J.van Weering			
1956				M.Sonnenberg
1957				
1958				
1959	H.J.L.Donker			J.Cohen
1960				
1962		C.L.C.Dekker(ext)	F.N.P.Klaus (int)	
1965	M.H.Klouwen		-1973	
1966		P.H.Haverkamp	D.v.d.Lijn (ext)	
1967				
1968				
1969			G.Snel (ext)	
1970				
1971				H.D.Swart
1972				
1973			G.Snel	
1975			J.B.Buchner	
1976		P.C.Kleuters	F.E.J.v.Pallandt	
1977		J.G.J.Strasser		
1978				
1979		P.Dijs	L.C.Kok	K.J.v.Geijn
1980				P.Dijs
1981		P.H.Haverkamp		K.C.M.B.v.Dijk
1983	A.C.M.Sibbing			
1984		K.C.M.B.v.Dijk	T.C.Korteweg	L.C.Kok
1985		P.F.C.Smeele		
1986				
1987		J.A.Kev.Buisman	P.F.C.Smeele	
1988				
1989	R.M.L.Disselhoff			R.v.Hamersveld
1990			C.Verhaar	
1991				

JAAR	VICE-VOORZITTERS	MATERIAALCOMM.	OVERIGEN	FUNCTIE
1911	W.F.Theunissen	G.L.C.Dekker		
1913	J.D.Glavimans	A.J.B.Kaiser		
1914	A.v.Schaik			
1915		S.F.Postma		
1916				
1918	S.F.Postma	J.A.Haalmeyer		
1921		H.H.Hermsen		
1922		E.Smit		
1924		P.C.van der Hiel		
1926	E.Smit			
1927				
1929				
1930		P.Jorissen		
1932				
1934	H.H.Hermsen	G.R.D.v.Doesburgh		ook bibliotheek
1935	P.Hidding			
1936		G.Rogge		ook bibliotheek
1939			D.Engelbrecht	2e penn.mr. -1956
1941	H.A.Koen	H.H.Hermsen	G.Rogge	bibliotheek -1950
1947		G.W.Jansen		ook bibliotheek
1950			H.Wijnberg	jeugdleider
1952		J.Iking		
1953			P.Koopmans	jeugdleider -1954
1954	J.J.van Weering		J.Fresen	bibliotheek -1970
1955	H.J.L.Donker			
1956			J.Cohen	2e penn.mr. -1959
1957		K.de Boer		
1958		F.N.P.Klaus		
1959	J.J.Weering		K.de Boer	2e penn.mr. -1966
1960				
1962		H.D.Swart	M.H.Klouwen	algemeen -1965
1965		G.Snel		
1966			M.A.S.Nolte	redacteur -1968
1967		J.Filipiak		
1968			J.P.v.Leeuwen	redacteur -1972
1969				
1970			J.B.Buchner	(bibliotheek-1976
1971	F.G.van Dijk			(ook redacteur
1972			J.M.Derksen	jeugdleider -1987
1973			L.C.Kok	algemeen -1976
1975			mevr.C.vd.Steeg	ledenadm. -1982
1976				
1977				
1978	E.de Leeuw			
1979			P.ter Steeg	algemeen
1980		H.Aarzen	E.Sibbing	redacteur -1985
1981			P.H.Haverkamp	2e secret. -1981
1983				
1984	F.G.Boomsma		P.H.Haverkamp	ledenadm. -
1985				
1986			J.T.Booy	algemeen -1987
1987	J.T.Booy		F.G.Boomsma	algemeen -1990
1988			H.P.van Kampen	jeugdleider -1990
1989				
1990			C.J.Kooijman	algemeen -
1991			T.de Ruiter	jeugdleider -

De leden van BSG

BSG is in 1911 opgericht met 23 leden. Het ledental bewoog zich in de jaren :

1911/1921	tussen de	21	en de	56
1921/1931	tussen de	37	en de	80
1931/1941	tussen de	55	en de	100
1941/1951	tussen de	81	en de	126
1951/1961	tussen de	116	en de	132
1961/1971	tussen de	124	en de	149
1971/1981	tussen de	139	en de	202
1981/1991	tussen de	141	en de	174

Het laagste aantal was in 1915 met 21 leden en het hoogste in 1974 met 202. Hoogtepunten waren het voor de eerste maal passeren van een aantal grenzen :

50 leden in 1920
75 leden in 1931
100 leden in 1938
125 leden in 1946
150 leden in 1972
175 leden in 1973
200 leden in 1974

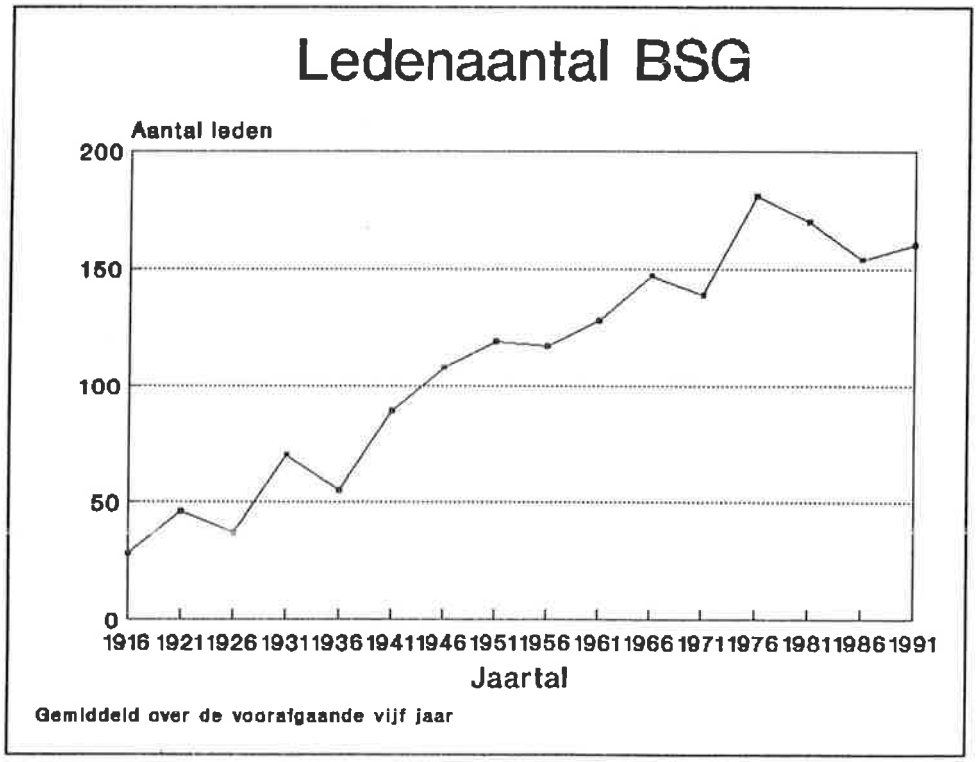

Leden, langer dan 30 jaar lid van BSG (huidige leden vetgedrukt):

C.L.C.Dekker	66	F.J.Moeken	36
A.M.van Epen	55	J.Lok	36
J.M.van Bolhuis	49	**P.Haverkamp**	**35**
D.J.Swen	48	H.Sitters	35
H.H.Hermsen	47	**J.G.van Eybergen**	**34**
H.Schreuder	44	W.J.Klasema	34
G.R.D.van Doesburgh	43	**H.D.Swart**	**33**
H.J.L.Donker	43	**H.Aarzen**	**33**
E.van Oeveren	42	**D.van der Lijn**	**33**
L.M.Schrijver	42	J.Gielen	33
D.Oskamp	42	J.L.Muller	33
E.Smit	41	**B.van Rooyen**	**32**
J.M.van 't Hek	38	**J.Filipiak**	**32**
J.J.v.Oosterwijk Bruyn	**38**	F.N.P.Klaus	31
M.H.Klouwen	**37**	J.J.van Weering	31
W.S.Roeten	**36**	W.Smit	31

Tot erelid (of ere-voorzitter) werden benoemd:

1921	P.van 't Veer	1965	H.J.L.Donker (ere-voorz.)
1921	C.L.C.Dekker	1980	**J.G.van Eybergen**
1924	J.D.N.Pistorius	1983	**M.H.Klouwen** (ere-voorz.)
1932	H.A.Koen	1986	A.M.van Epen
1936	F.Vellenga	1986	D.J.Swen
1945	D.van Foreest	1986	**P.H.Haverkamp**
1955	E.Smit (ere-voorz.)	1989	**L.C.Kok**

Twee prominente leden in 1991 : voorzitter Disselhoff (r.) reikt erelid Van Eijbergen (met zijn onafscheidelijke glaasje advocaat in de hand!) de schoonheidsprijs uit na afloop van het Pinkstertoernooi. **Foto: J.K.Mur**

De clublokalen van BSG

N.Zijtsel

In de notulen van de algemeene vergadering op 12 October 1911 lezen we onder meer het volgende:
"De lokaliteit in Hotel "Vlietlaan", waarin de oprichting had plaats gehad, werd over het algemeen zeer geroemd, maar bij prijsaanvraag bleek, dat de eigenaar *f*.2,50 per speelavond wenschte. Eenstemmig werd deze prijs veel te hoog gevonden en ook de middelen der club zouden een dergelijke uitgaaf niet kunnen dragen, vandaar dat het bestuur inmiddels naar een andere gelegenheid uitzag. Eerst werd nog gepoogd door het bestuur, om de zaal in Hotel "Vlietlaan" goedkooper te krijgen, waarbij niet nagelaten werd, den eigenaar er op te wijzen op het groote voordeel, dat hij van onze clubavonden zou ondervinden, doch tevergeefs, waarna het bestuur zich tot den eigenaar van Hotel "De Rozenboom" wendde, die zich direct bereid verklaarde, een lokaal voor ons af te staan voor *f*.1,50 per avond, wat door de ijverige bemoeiingen van onzen voorzitter gebracht is geworden op *f*.60,-- per jaar, zeer geschikt dus! Besloten werd dan ook, om voortaan en vanaf 19 October in Hotel "De Rozenboom" de clubavond te houden".
In de notulen der vergadering van 7 December 1918 staat onder meer vermeld:
"Het aardsche slijk". Het besluit van den eigenaar van "De Rozenboom" met ingang van 1 Januari 1919 de zaalhuur te verhoogen tot f.2,-- per avond, bracht de begrooting lelijk in de war. Het nare gevolg was, dat de noodzakelijke aanvulling van materiaal moest beperkt blijven tot het aanschaffen van drie nieuwe spellen".

Het Denksportcentrum

Informele contacten sinds 1978 tussen initiatiefnemer C. Dirksen (BBV), T.H.A. Rottinghuis (GBC) en de toenmalige voorzitter van BSG M.H. Klouwen over het zalenprobleem in de Gemeente Bussum leidden uiteindelijk tot de oprichting van de Stichting Denksport Centrum Bussum (DCB) op 17 februari 1981. De acte werd gepasseerd door ons lid Mr. E.A.J.M. Spierings, notaris te Bussum.
Van de oprichtende verenigingen - BSG en vier bridgeclubs - hebben twee leden per vereniging zitting in het Stichtingsbestuur. Bij de oprichting bestond het bestuur uit:

Mr. E.A.J.M. Spierings en Dr. M.H. Klouwen (voorzitter)	namens BSG
T.H.A. Rottinghuis en W.H.J. Wakelkamp (penningmeester)	namens GBC
T. Bisschot en C. Dirksen	namens BBV
Mr. J.F. Ros (secretaris) en J.A. van Schaik	namens BBC
F.J. Bouckaert en C.A.M. van Gaalen	namens Slem

Door het faillissement van De Taveerne in november 1981 - 80 schakers stonden letterlijk op straat in de kou - kwam de zaak in een stroomversnelling. Het kerkje in de Nieuwe Englaan 6 werd aangekocht en verbouwd. De benodigde middelen kwamen beschikbaar door giften en renteloze obligaties, steun van de Gemeente Bussum, aangevuld met een lening op de kapitaalmarkt.

Op 1 april 1983 was het Centrum gereed en in juli trok BSG er in. In 1989 trad Dr. M.H. Klouwen af als voorzitter. Namens BSG hebben thans L.C. Kok (penningmeester) en P.H. Haverkamp zitting in het bestuur van de Stichting.

Onderstaande opstelling betreft de 'normale' clubavonden.
Op zaterdag werd ook wel elders gespeeld.

02-10-11	Hotel Vlietlaan	Gen.de la Reylaan 49
19-10-11	Hotel De Rozenboom	Brinklaan 86
04-41	Jeugdgebouw Eltheto	Huizerweg 2
05-11-41	Hotel De Rozenboom	Brinklaan 86
05-43	Café De Harmonie	Brinklaan 112
12-44	Restaurant Novum	Vlietlaan 4
01-45	Café De Harmonie	Brinklaan 112
02-01-46	Hotel De Rozenboom	Brinklaan 86
30-06-65	Buurthuis De Engh	Nijverheidswerf 22
06-09-67	Hotel De Rozenboom	Brinklaan 86
01-10-68	Gebouw De Godelinde	Huizerweg 51
09-76	Restaurant De Taveerne	Brinklaan 112
09-11-81	Schoolgebouw MEAO	Pater Wijnterlaan 16 (Naarden)
04-07-83	Denksportcentrum	Nieuwe Englaan 6

Recapitulerend:

51	jaar in	De Rozenboom
8	,, ,,	De Godelinde
8	,, ,,	Denksportcentrum
8	,, ,,	De Harmonie/De Taveerne
2	,, ,,	De Engh
2	,, ,,	MEAO Pater Wijnterlaan
1	,, ,,	Eltheto/Novum
80	jaar	

De geldmiddelen

Een der taken van de penningmeester is het innen van de contributies. Tegenwoordig deelt de penningmeester eenmaal per jaar acceptgirokaarten uit en met een beetje geluk is tweederde van de contributie binnen. De rest krijgt een aanmaning en wie ook daar niet op reageert krijgt met de penningmeester persoonlijk te maken.
Tot ongeveer 1970 kon men contributie per maand betalen. Voor de penningmeester een tijdrovende bezigheid. Over de problemen van de penningmeester een citaat uit Kontakt van december 1947:
Nu ik van nabij heb gezien, hoeveel tijd het kost om bij de leden stuk voor stuk elke maand weer aan te kloppen om de contributie, krijg ik grote bewondering voor deze functionaris.....
Het incasseren van het geld kost zoveel tijd dat de heer Engelbrecht er op de clubavonden niet meer aan toekomt om te schaken..... Vergeet niet, dat hij een schaker, die verdiept is in zijn spel met behoedzaamheid moet benaderen. Eerst moet hij uitkijken, of de persoon in kwestie aan zet is. Hij wacht dan even bescheiden en dat kost hem zijn tijd. Toch merkt hij vaak, dat ondanks zijn wachten tot het gunstige moment, met enige wrevel de portemonnaie voor de dag wordt gehaald, want een schaker, die opgaat in zijn spel, wil niet graag gestoord worden....
Om de taak te verlichten, zou ik een andere regeling willen treffen..... Op de 1e en 2e Woensdag van elke maand zal hij bij de ingang van het clublokaal plaats nemen en wel van 7.45 tot 8.30..... Het is dan een kleine moeite om even langs zijn tafel te lopen en de contributie te betalen. Wie per maand wil betalen, kan dit natuurlijk blijven doen. Vooruitbetaling per kwartaal, halfjaar of jaar wordt echter ten zeerste gewaardeerd.....
Tot zover het citaat uit 1947.

De contributie, die seniorleden betalen, is van 1911 tot 1991 gestegen van f.3,- tot f.144,- per jaar. Deze stijging verliep als volgt:

1911 : 3,-	1962 : 30,-	1975 : 66,-
1912 : 5,-	1962 : 33,-	1976 : 72,-
1919 : 10,-	1965 : 36,-	1978 : 84,-
1945 : 12,-	1968 : 42,-	1979 : 132,-
1947 : 18,-	1971 : 48,-	1984 : 144,-
1953 : 24,-	1973 : 54,-	

De jongere leden betalen minder. Tussen 1935 en 1947 werd het clubblad afzonderlijk betaald.

De uitgaven

De gemiddelde jaarlijkse uitgaven geven het volgende beeld:

	Zaal-huur	Bonds-contr.	Wed-str.	Bes-tuur	Mater. Bibl.	Prop/ Jeugd	Club-blad	TOTAAL
1911/21	90	15	25	25	30	25	0	210
1921/31	275	125	75	45	40	55	0	615
1931/41	300	165	150	50	40	60	0	765
1941/51	400	375	225	150	85	150	50	1435
1951/61	700	650	350	200	100	300	200	2500
1961/71	1450	1450	400	300	100	550	400	4650
1971/81	3500	3950	1500	600	250	550	1100	11450
1981/91	5450	5600	2300	650	450	650	2250	17350
Het laatste jaar is dit :								
1990/91	6000	5500	3000	800	450	3000	2250	21000

Alles in afgeronde bedragen. Niet vermeld zijn de sinds 1975 betaalde bedragen aan trainers en spelers, aangezien de door de leden betaalde contributie hier in principe niet voor gebruikt werd, doch andere bronnen benut werden.
Aangezien over de perioden 1911/21 en 1921/31 geen overzichten ter beschikking waren, doch wel ledenaantallen, contributie, en losse gegevens, is het vorenstaande zo goed mogelijk getaxeerd.
Nog wel is bekend, dat in 1936 de contributie tijdelijk verlaagd is (met een onbekend bedrag) om de terugloop van leden te voorkomen, verband houdende met hun grote economische moeilijkheden.

Het bestuur van BSG in 1951 (40-jarig bestaan). Staande vlnr. G.W.Jansen (mat.comm.), C.L.C.Dekker (secr./wedstr.l.), E.Smit (voorzitter), H.A.Koen (vice-voorz.), H.Wijnberg (jeugdleider), Jhr.D.van Foreest (erelid), F.J.Moeken (penningm.). Zittend D.Engelbrecht (2e penningm.)

Club- en snelschaakkampioenen

N.Zijtsel

De clubkampioenen van BSG

1912/16	niet bekend	1963	M.A.S.Nolte
1917	C.L.C.Dekker	1964	H.J.te Winkel
1918/25	niet bekend	1965	W.O.C.thoe Schwartzenberg
1926	W.C.A.L.Muller	1966	T.Slisser
1927	W.C.A.L.Muller	1967	D.van der Lijn
1928/34	niet bekend	1968	W.O.C.thoe Schwartzenberg
1935	D.van Foreest	1969	T.de Ruiter
1936	G.R.D.van Doesburgh	1970	T.de Ruiter
1937	A.M.van Epen	1971	J.K.Franx
1938	J.G.van Eybergen	1972	T.de Ruiter
1939	J.G.van Eybergen	1973	T.Slisser
1940	A.M.van Epen	1974	T.Slisser
1941	J.C.Beem	1975	W.Stork
1942/46	niet bekend	1976	T.de Ruiter
1947	H.van Hartingsvelt	1977	W.Stork
1948	C.L.C.Dekker	1978	T.Slisser
1949	niet bekend	1979	R.Weyerstrass
1950	W.O.C.thoe Schwartzenberg	1980	T.de Ruiter/T.Slisser/
1951	J.M.Fluit		H.vd.Poel
1952	W.Wiegers	1981	T.de Ruiter
1953	G.Hardonk	1982	A.C.van der Heijden
1954	J.J.van Oosterwijk Bruijn	1983	H.Sibbing
1955	J.J.van Oosterwijk Bruijn	1984	L.Riemersma
1956	J.J.van Weering	1985	M.Peek
1957	J.J.van Oosterwijk Bruijn	1986	D.van der Lijn
1958	J.J.van Oosterwijk Bruijn	1987	T.Bottema
1959	J.J.van Oosterwijk Bruijn	1988	H.van der Poel
1960	C.G.Langeweg	1989	H.van der Poel
1961	J.G.van Eybergen	1990	T.de Ruiter
1962	D.van der Lijn	1991	G.Pieterse

De snelschaakkampioenen van BSG

1968	G.Prahl	1980	R.Weyerstrass
1969	niet bekend	1981	A.C.van der Heijden
1970	T.Slisser	1982	H.van der Poel
1971	T.de Ruiter/H.J.te Winkel	1983	M.Peek
1972	T.Slisser	1984	H.van der Poel
1973	T.de Ruiter	1985	M.Peek
1974	T.de Ruiter	1986	A.C.van der Heijden
1975	H.Wieringa	1987	M.Peek
1976	W.Stork	1988	M.Peek
1977	niet bekend	1989	A.van Tuinen
1978	Ph.Goldstern	1990	W.Stork
1979	A.C.van der Heijden	1991	H.Wieringa

Prestatieprijswinnaars

Deze prijs wordt uitgereikt aan het lid, dat in de interne competitie, gecombineerd met tenminste 6 partijen in de externe competitie, het beste seizoenresultaat heeft behaald.

1951	W.J.Sweers	1972	J.Derksen
1952	W.Stegenga	1973	J.B.de Lange
1953	E.J.Schaap	1974	M.van de Heuvel
1954	C.G.Langeweg	1975	W.Stork
1955	W.de Bruijn	1976	M.Spierings
1956	J.A.Mannak	1977	R.Weyerstrass
1957	P.Voet	1978	W.v.Houwelingen
1958	A.van Hinte	1979	E.Sibbing
1959	J.J.van Oosterwijk Bruijn	1980	N.van Paridon
1960	G.Snel	1981	F.Smeele
1961	R.Vis	1982	C.Verhaar
1962	D.P.Pietersen	1983	L.Riemersma
1963	P.J.de Boer	1984	C.J.Kooijman
1964	P.J.de Boer	1985	T.van der Weel
1965	H.A.Sibbing	1986	R.Capel
1966	C.Norde	1987	P.Smeele
1967	niet bekend	1988	M.Boesveld
1968	W.O.C.Schwartzenberg	1989	J.Bijlsma
1969	T.de Ruiter	1990	P.Keller
1970	F.G.van Dijk	1991	H.Wieringa
1971	D.H.Esser		

Regiokampioenen

Door BSG-ers behaalde kampioenschappen 't Gooi resp. SGS

De SGS is opgericht 22-8-1931

1913 P.van 't Veer
1915-16-17 is niet gespeeld
1919 C.L.C.Dekker
1920 C.L.C.Dekker
1924 C.L.C.Dekker
1925 S.H.van Groningen (toen lid van Laren)
1928 H.W.Felderhof

1935 G.R.D.van Doesburgh
1936 G.R.D.van Doesburgh
1939 G.R.D.van Doesburgh
1940 G.R.D.van Doesburgh
1943 W.C.A.L.Muller
1946 J.J.van Oosterwijk Bruijn (toen lid van HSG)
1956 T.de Ruiter (toen lid van Utrecht)
1957 C.G.Langeweg
1959 J.J.van Oosterwijk Bruijn
1962 D.van der Lijn
1963 D.van der Lijn
1964 T.de Ruiter (toen lid van Utrecht)
1966 T.de Ruiter (,, ,, ,, ,,)
1967 T.de Ruiter (,, ,, ,, ,,)
1969 J.G.van Eybergen
1971 T.de Ruiter
1972 D.van der Lijn
1978 D.van der Lijn
1980 H.van der Poel
1981 T.de Ruiter
1982 T.de Ruiter
1983 A.C.van der Heijden
1984 H.van der Poel
1985 M.Peek
1987 H.van der Poel
1991 H.van der Poel

Jeugdkampioenen

De jeugdkampioenen van Bussum

1947 Marius Engelkes
1948 Marius Engelkes
1949 Marius Engelkes
1950 Giel Hardonk
1951 Giel Hardonk
1952 Giel Hardonk
1953 Kick Langeweg
1954 Kick Langeweg
1955 Kick Langeweg
1956 Kick Langeweg
1957 Alex Wunnink
1958 Hendrik-Jan te Winkel
1959 Hendrik-Jan te Winkel
1960 Hendo Teensma
1961 Coen van der Heijden
1962 Coen van der Heijden
1963 Coen van der Heijden
1964 Norbert van Riel
1965 Harry Sibbing
1965 Harry Sibbing
1967 Hans Gieb
1968 Hans Gieb
1969 Ton Sibbing
1970 Ton Sibbing
1971 Ton Sibbing
1972 Ton Sibbing
1973 Marc Spierings
1974 Jacques Bakker
1975 Ton van der Heijden
1976 Fons van Hamond
1977 Pieter ter Steeg
1978 Tom Officier
1979 Eddy Sibbing
1980 Tom Officier
1981 Dirk Minne de Beer
1982 Liafbern Riemersma
1983 Tom Bottema
1984 David Koetsier
1985 niet gespeeld

De jeugdkampioenen van de SGS

1950 Tom de Ruiter (toen lid van De Dom in Utrecht)
1957 Tom Booy (toen lid van De Dom in Utrecht)
1975 Robert Jan Kuiper
1977 Henk van der Poel
1980 Nick van der Lijn
1984 Robert Timmer

De jeugdkampioenen van Nederland

1982 Pieter Baltus - snelschaken tot 13 jaar
1983 Pieter Baltus - jeugd tot 13 jaar
Pieter Baltus was in die jaren lid van de schaakclub Zeist
1986 Johan Booy - snelschaken tot 20 jaar

BSG in de externe competitie

N.Zijtsel

In 1923 werd voor de eerste maal aan deze competitie deelgenomen en wel in de landelijke bond, aangezien onze regionale bond pas in 1931 werd opgericht. Deze competitie verliep als volgt:

In 1911/1920 was er nog geen competitie.
In 1920/1923 werd door BSG nog niet deelgenomen.
In 1923/1931 speelde BSG mede in de landelijke competitie van de NSB, welke was ingedeeld in districten en 1 landelijke hoofdgroep.
In 1931/1941 werd deelgenomen aan de competitie van de KNSB, indeling als hiervoor, en van de SGS, ingedeeld in klassen.
In 1941/1950 werden in de landelijke competitie door reismoeilijkheden de eerste klasse en de tweede klasse samengevoegd. Later werd dit de 'margarine-hoofdklasse' genoemd. Er werd in 4 districten gespeeld. De SGS was onderverdeeld in 4 klassen.
In 1950/1991 waren zowel de KNSB als de SGS onderverdeeld in klassen. De KNSB in hoofd-, eerste en tweede klasse en vanaf 1986 een derde klasse. De SGS, die in 1931 met 4 klassen startte, voerde in 1966 een overgangsklasse in, welke in 1977 promotieklasse ging heten. Vanaf 1986 werd in de tweede en derde klasse KNSB en in de SGS met teams van 8 in plaats van 10 schakers gespeeld.

BSG was als volgt in de competities vertegenwoordigd:

12	seizoenen	met	0	teams=	0
2	,,	,,	1	team =	2
4	,,	,,	2	teams=	8
4	,,	,,	3	,, =	12
9	,,	,,	4	,, =	36
3	,,	,,	5	,, =	15
18	,,	,,	6	,, =	108
25	,,	,,	7	,, =	175
3	,,	,,	8	,, =	24

80 seizoenen met in totaal 380 teams, waarvan in de (K)NSB 109 teams en in de SGS 271 teams. In de periode 1923/1931, toen de SGS er nog niet was, speelden BSG 1, 2, 3 en 4 respectievelijk 8, 6, 2 en 1 keer (totaal 17) in de landelijke bond mee.
Verdeeld in perioden van 10 jaar waren de teams van BSG als volgt in klassen ingedeeld (in verband met de vergelijking met latere jaren is voor BSG 1 van 1923 tot 1941 de eerste klasse als hoofdklasse en de tweede klasse als eerste klasse in de tabel opgenomen).

	(K)NSB					SGS						
	HK	1e	2e	3e	Tot.	PK	1e	2e	3e	4e	Tot.	Tezamen
1911/1921	0	0	0	-	0	-	-	-	-	-	0	0 teams
1921/1931	1	7	1	8	17	-	-	-	-	-	0	17 teams
1931/1941	10	0	0	-	10	-	13	7	7	5	32	42 teams
1941/1951	9	1	1	-	11	-	12	14	9	8	43	54 teams
1951/1961	0	10	3	-	13	-	7	8	21	20	56	69 teams
1961/1971	3	7	3	-	13	9	7	15	13	13	57	70 teams
1971/1981	9	5	8	-	22	9	8	11	8	7	43	65 teams
1981/1991	8	8	4	3	23	7	4	16	6	7	40	63 teams
	40	38	20	11	109	25	51	71	64	60	271	380 teams

BSG 1 was van 1923/1924 tot 1929/30 in de landelijke bond ingedeeld in het District Utrecht en 't Gooi en daarna tot 1941 in de eerste klasse, welke te vergelijken is met de huidige hoofdklasse. Van 1941/42 tot 1949/1950 werd in district Centrum-Noord van de margarine-hoofdklasse gespeeld. Daarna afwisselend in de eerste en in de hoofdklasse.
De teams van BSG waren het volgende aantal seizoenen in de verschillende klassen ingedeeld:

	KNSB					SGS						
	HK	1e	2e	3e	Tot.	PK	1e	2e	3e	4e	Tot.	Tezamen
BSG 1	40	28	0	0	68	0	0	0	0	0	0	68 seiz.
BSG 2	0	10	18	5	33	4	28	1	0	0	33	66 seiz.
BSG 3	0	0	2	5	7	20	8	23	4	0	55	62 seiz.
BSG 4	0	0	0	1	1	1	15	20	19	2	57	58 seiz.
BSG 5	0	0	0	0	0	0	0	27	20	2	49	49 seiz.
BSG 6	0	0	0	0	0	0	0	0	21	25	46	46 seiz.
BSG 7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	28	28 seiz.
BSG 8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3 seiz.
	40	38	20	11	109	25	51	71	64	60	271	380 seiz.

Het beste resultaat, dat BSG 1 behaalde, was in 1942, namelijk in de finale om het landskampioenschap tweede achter VAS uit Amsterdam en voor DD uit Den Haag.
In het seizoen 1990/1991 werd met 7 teams gespeeld in de KNSB hoofd-, tweede en derde klasse, en in de SGS eerste, tweede, derde en vierde klasse.

BSG heeft zeven maal de hoogste klasse bereikt en is zes maal gedegradeerd. Dat was in de jaren:

Promotie	Degradatie
1930	1950
1964	1966
1968	1969
1971	1974
1975	1983
1984	1989
1990	

Vanaf 1923, toen voor het eerst werd deelgenomen, werd het volgende aantal jaren in de genoemde klassen gespeeld :

	Hoofd-klasse	Combinatie klasse	Eerste klasse	Totaal
1923/1941	11	0	7	18
1941/1950	0	9	0	9
1950/1991	20	0	21	41
	31	9	28	68

Een beeld van de wedstrijd HSG I - BSG I, hoofdklasse 1991. Op de voorgrond speelt Johan Booy (links) tegen de Hongaarse Zsofia Polgar. Naast hem Tom Bottema tegen van der Sterren. Aan het eerste bord speelt Jeroen Vanheste (niet zichtbaar) tegen Judit Polgar. **Foto: C.J.Kooijman**

De spelers van BSG in de externe competitie

BSG 1 heeft van 1923 tot en met 1991 68 jaar in (K.)N.S.B. gespeeld, waarvan 40 jaar in de Hoofdklasse en 28 jaar in de 1e klasse. BSG 2 heeft tussen 1976 en 1990 10 jaar in de eerste klasse gespeeld. Onderstaand een overzicht van de spelers, die meer dan 40 maal speelden. Vermeld worden de behaalde punten, het aantal partijen, en de jaren, dat zij actief waren (sommigen met onderbrekingen).

	Hoofdkl.	Eerste kl.	Eerste k.	Totaal	Jaren
	BSG 1	BSG 1	BSG 2		
1 D.van der Lijn	53 - 127	43 - 80	6 - 13	102 - 220	59/90
2 G.R.D.van Doesburgh	49 - 107	54 - 100	0	103 - 207	23/66
3 J.J.v.Oosterw.Bruijn	21 - 64	77½ - 102	11½ - 28	110 - 194	54/90
4 Th.Slisser	58 - 129	21 - 37	10 - 25	89 - 191	66/90
5 C.L.C.Dekker	55 - 104	49 - 80	0	104 - 184	23/60
6 T.de Ruiter	59 - 130	22½ - 32	8½ - 18	90 - 180	68/91
7 C.van der Heijden	37 - 79	13½ - 22	25½ - 69	76 - 170	67/90
8 W.thoe Schartzenberg	31½ - 74	42½ - 66	7½ - 17	81½ - 157	49/79
9 H.J.te Winkel	37½ - 82	36½ - 56	5 - 11	79 - 149	60/80
10 H.van der Poel	47 - 116	10 - 18	0	57 - 134	76/91
11 D.F.de Lange	21½ - 45	12 - 28	27 - 56	60½ - 129	64/90
12 J.J.van Weering	22 - 36	39½ - 75	0	61½ - 111	40/69
13 H.A.Sibbing	40½ - 85	15 - 21	0 - 2	55½ - 108	71/86
14 A.M.van Epen	32½ - 66	19 - 36	0	51½ - 102	35/59
15 A.C.van der Heijden	27 - 80	12½ - 18	0 - 1	39½ - 99	77/91
16 N.van der Lijn	23½ - 64	6½ - 9	10 - 26	40 - 99	79/90
17 M.Peek	37½ - 71	14½ - 18	5 - 8	57 - 97	79/91
18 H.W.Felderhof	30 - 71	18 - 25	0	48 - 96	23/46
19 J.G.van Eybergen	16½ - 30	17 - 26	13½ - 29	47 - 85	38/85
20 M.A.S.Nolte	5½ - 14	42½ - 69	0	48 - 83	57/71
21 M.H.Klouwen	7½ - 18	25½ - 54	½ - 3	33½ - 75	54/85
22 A.C.M.Sibbing	3½ - 9	0	29½ - 63	33 - 72	80/90
23 H.Wieringa	12 - 28	12 - 16	10½ - 27	34½ - 71	72/90
24 D.van Foreest	26 - 55	9 - 15	0	35 - 70	28/43
25 J.C.van Epen	7 - 14	25½ - 53	0	32½ - 67	40/59
26 W.Wiegers	13 - 30	18 - 37	0	31 - 67	41/57
27 M.Spierings	4½ - 9	0	28 - 57	32½ - 66	77/89
28 H.Mondria	3 - 11	26½ - 53	0	29½ - 64	54/67
29 W.Stork	19½ - 47	9 - 10	3½ - 7	32 - 64	73/89
30 R.Timmer	19½ - 40	12 - 16	4½ - 7	36 - 63	82/91
31 L.Riemersma	21 - 51	5½ - 9	1½ - 2	28 - 62	83/91
32 J.C.A.Fischer	23 - 47	8 - 13	0	31 - 60	27/38
33 H.Bouwmeester	36 - 59	0	0	36 - 59	75/83
34 H.van der Hauw	22½ - 48	0	2 - 9	23½ - 57	76/83
35 M.Sonnenberg	7½ - 18	21 - 38	0	28½ - 56	39/58
36 W.Hajenius	0	0	26 - 56	26 - 56	76/88
37 C.G.Langeweg	6½ - 12	28½ - 41	0	35 - 53	55/78
38 J.Booij	19½ - 44	6 - 9	0	25½ - 53	85/91
39 P.Brandes	21½ - 49	0	0	21½ - 49	30/39
40 T.Bottema	10 - 27	5 - 8	7 - 14	22 - 49	83/91
41 S.H.van Groningen	16 - 38	8 - 9	0	24 - 47	29/37
42 H.van Hartingsvelt	18 - 39	2½ - 8	0	20½ - 47	40/52
43 E.J.A.Sibbing	7½ - 21	3½ - 5	12 - 21	23 - 47	80/91
44 J.Ph.Grondman	10 - 16	14½ - 27	0	24½ - 43	46/59

Voor BSG-ers gehouden simultaanwedstrijden

N.Zijtsel

11-12-11	H.D.B.Meyer	21p	+10	-5	=6	
17-02-12	J.W.te Kolsté	20p	+17	-2	=1	
28-01-14	A.Speyer	21p	+20	-1	=0	
19-10-18	P.van 't Veer	16p	+10	-2	=4	
19-09-19	R.Reti	27p	+24	-1	=2	
29-02-20	E.Lasker	33p	+30	-0	=3	
- -21	R.Reti	10p	+	-	=	Blind!
21-11-24	M.Euwe	31p	+25	-2	=4	
22-03-33	R.Spielmann	37p	+24	-0	=13	
01-11-33	A.A.Aljechin	39p	+30	-4	=5	
09-05-34	R.Spielmann	10p	+8	-2	=0	Consultatie
- -34	A.Lilienthal	37p	+24	-9	=4	
30-09-36	R.Fine	25p	+23	-0	=2	
30-09-36	H.Kmoch	25p	+23	-0	=2	
31-03-37	H.Kmoch	36p	+31	-1	=4	
06-10-37	P.Keres	30p	+25	-0	=5	
13-10-37	P.Keres	38p	+32	-0	=6	
04-05-38	G.Koltanowski	12p	+5	-0	=7	Blind!
21-05-47	S.Tartakower	30p	+19	-1	=10	
04-51	H.Bouwmeester	27p	+25	-2	=0	
07-03-56	H.Bouwmeester	23p	+17	-1	=5	
28-09-86	J.Timman	40p	+25	-7	=8	

Sterke clubleden, zoals Van 't Veer, Dekker, Van Doesburgh, Felderhof, Langeweg, Van Oosterwijk Bruijn hebben meerdere malen simultaan gespeeld. De laatste tientallen jaren is het gebruik, dat de clubkampioen voor de aanvang van het winterseizoen een simultaanseance geeft.

De wereldkampioen A.A.Aljechin gaf op 1 november 1933 een simultaan tegen het Bussums Schaakgenootschap. Onder de spelers (v.l.n.r.) C.L.C.Dekker (links van de verwoede denker), G.R.D. van Doesburgh en Jhr.Dr.D.van Foreest.

Oplossingen studies Vogelpoot (blz.11)
De linker :
1.c2-c4+, Kb5-c5 2.d2-d4+, Pb3xd4 3.e3xd4+, Kc5-c6 4.d7-d8P mat.
De rechter :
1.Db4-d2, Kf5-g4 2.Dd2-g2+, Kg4-h5 3.Dg2-g3, f6xg5 4.Dg3-h3 mat.
of: Kg4-f5 3.Kd6-d5, f6xg5 4.Dg3-f3 mat.

BALDWIN ADVIESGROEP

Baldwin

Management Consultancy
Automatisering
Werving & Selektie
Training

Randstad 2225 A,
1316 BP Almere.

Tel.: 03240 - 4 48 00.
Fax: 03240 - 4 52 32.

Nijverheidsstraat 54,
3371 XE Hardinxveld-
Giessendam.

Tel.: 01846 - 1 77 77.
Fax: 01846 - 1 89 11.